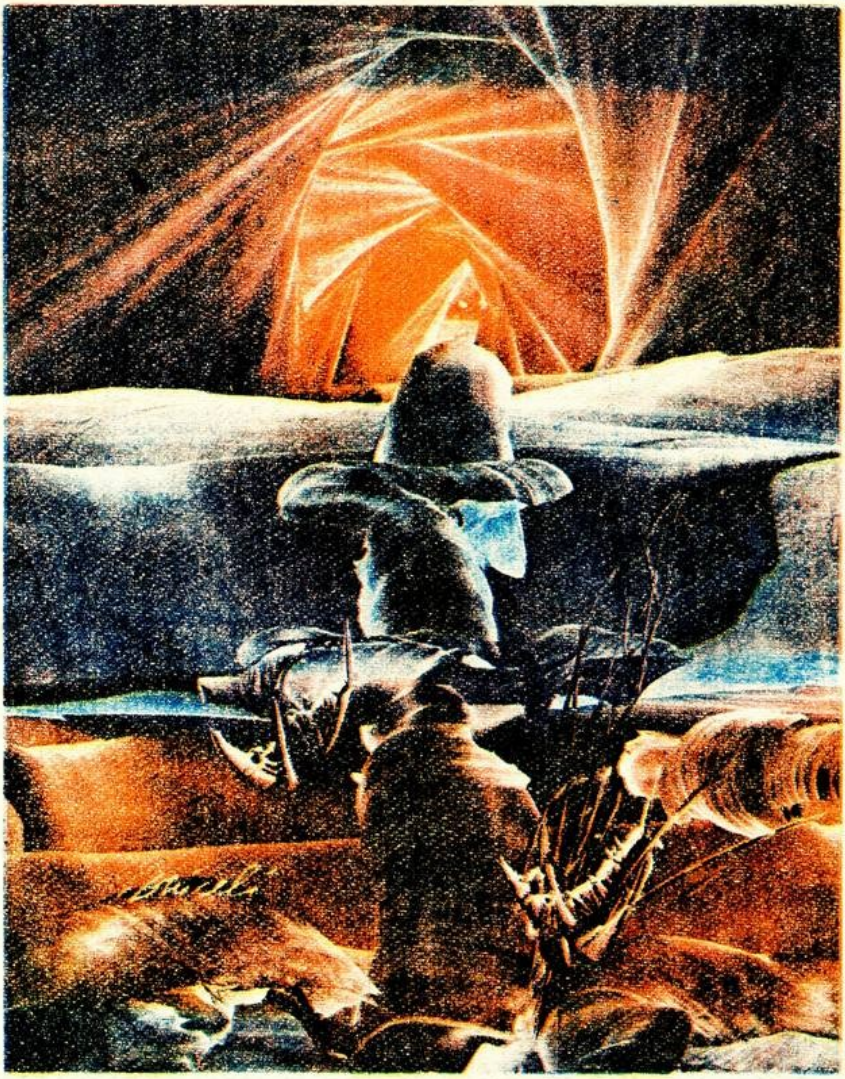

Pictură de CORNEL IONICELI

ARKADI și BORIS
STRUGAȚKI

PICIUL

Capitolul întîi

PUSTIU ŞI LINIŞTE

– Ştii, îmi spuse Maika, am o presimţire aşa, cam prostească.

Eram lîngă aeroglisor. Ea stătea în picioare şi se uita la nisipul îngheţat în care lovea cu tocul.

N-am ştiut ce să-i răspund. Nu presimţeam nimic, deşi în general nici mie nu-mi plăcea pe aici. Mijindu-mi ochii, am privit aisbergul ce răsărea deasupra orizontului, o stîncă gigantică de zahăr, un canin colţos extrem de rece, de un alb orbitor, încremenit intact, lipsit de obişnuitele sclipiri şi licăriri vii, înfipt în acest ţărm plat şi anemic acum o sută de mii de ani, hotărît să rămînă aici încă o sută de mii spre invidia tuturor confraţilor săi ce rătăceau într-o plutire eternă pe suprafaţa oceanului. Plaja netedă, gri-galbuie, sclipea în miriade de solzişori de brumă. La dreapta, oceanul plumburiu, cu răsuflări de metal îngheţat, încreţit în cute răcoroase, la orizont negru ca tuşul, nefiresc, mort. La stînga, deasupra izvoarelor fierbinţi şi a mlaştinii, se aşternuse o ceaţă gri, stratificată, prin care se întrezăreau vîrfurile dealurilor ca ţepii unei perii gigantice, dincolo de ele îngrămădindu-se stînci întunecate şi pătate de zăpadă ce se întindeau de-a lungul ţărmului cît vedeai cu ochii. Deasupra lor, pe un cer senin şi îngheţat de o mohoreală vineţie, se cuibărise un soare micuţ şi geros.

Vanderhouse ieşi din aeroglisor, îşi trase imediat peste cap gluga îmblănită şi se apropie de noi.

— Sînt gata, anunţă el. Unde-i Komov?

Maika ridică scurt din umeri şi suflînd în pumni îşi încălzi degetele îngheţate.

— Probabil c-o să apară imediat, spuse neatentă.

— Azi încotro? L-am întrebat pe Vanderhouse. Iar pe lac?

Vanderhouse îşi dădu puţin capul pe spate, îşi scoase în

afară buza de jos şi mă privi somnoros pe deasupra vîrfului nasului, întocmai ca o cămilă bătrînă cu perciuni de rîs.

— O să te plictiseşti singur pe aici, mă compătimi el. Va trebui totuşi să suporţi, nu-i aşa?

— Cred că da, i-am răspuns.

Vanderhouse îşi dădu şi mai mult capul pe spate şi cu aceeaşi îngîmfare de cămilă se uită la aisberg.

— Mda, spuse resemnat. Seamănă mult cu Pămîntul, numai că nu este Pămîntul. Şi ăsta e necazul cu faptele identic terestre. Tot timpul te simţi păcălit. Te simţi furat. Dar şi cu asta te poţi obişnui. Nu-i aşa. Maika?

Maika nu răspunse Astăzi se întristase de tot, sau poate, invers, se înfuriase. Dar asta i se întîmplă deseori, aşa-i place.

În spatele nostru, cu un zgomot uşor, se despica membrana intrării, iar pe nisip sări Komov. Se apropie în grabă de noi şi, în timp ce se încheia din mers la şubă, întrebă scurt.

— Gata?

— Gata, îi răspunse Vanderhouse. Încotro astăzi, Ghenadi? Tot pe lac?

— Deci aşa, spuse Komov, moşmondindu-se cu închizătoarea de la gît. După cum am înţeles, Maika, astăzi ai pătratul şaizeci şi patru. Punctele mele: ţărmul apusean al lacului, înălţimea şapte, înălţimea doisprezece. Orarul îl precizăm pe drum. Popov, pe dumneata te rog să dai drumul la radiograme. Le-am lăsat în cabina de comandă. Ţinem legătură prin aeroglisor. Întoarcerea la optsprezece-zero-zero după timpul local. Dacă întîrziem te anunţăm.

— E clar, am zis cam fără chef. Nu prea-mi plăcuse menţionarea acestei posibile întîrzieri.

Maika se apropie în tăcere de aeroglisor. Komov se încheie în fine la şubă, o netezi cu palma în dreptul pieptului, apoi se îndreptă şi el spre aeroglisor. Vanderhouse îmi strînse umărul:

— Cască ochii cît mai puţin la toate peisajele astea, mă

sfătui. Pe cît posibil, stai numai acasă şi citeşte. Nu-nghiţi răbdări prăjite.

Se căţără fără grabă în aeroglisor, se aşeză în fotoliul pilotului şi îmi făcu cu mîna. Maika îşi permise în sfîrşit să zîmbească şi flutură şi ea mîna. Komov dădu din cap fără să se uite la mine. Hubloul se închise. Aeroglisorul se urni silenţios din loc şi ţîşni drept înainte, spre înălţimi; un punct negru ce dispăru de parcă nici nu existase. Sînt singur.

Am stat un timp cu mîinile adînc înfipte în buzunarele şubei şi am privit cum trudesc băieţii mei. Noaptea munciseră de minune, slăbiseră, erau traşi la faţă de oboseala, iar acum zăceau cu energocaptatoarele deschise la maxim, înfulecînd cu poftă supica searbădă, liliachie, cu care îi hrănea astrul debil. Nu mai aveau alte griji. Şi nici că le mai păsa de altceva, nici măcar de mine, în orice caz pînă cînd nu li se termina programul. Într-adevăr, de fiecare data cînd mă nimeream în raza lui vizuală, grăsanul Tom îşi aprindea luminiţa rubinie de pe frunte, semnal care puteam să-l consider ori un salut ori o plecăciune respectuoasă şi în acelaşi timp absentă, deşi ştiam foarte bine că asta înseamnă pur şi simplu „Şi la mine, ca şi la ceilalţi, totul e-n regulă. Ne îndeplinim sarcinile. Aveţi noi ordine?”. N-aveam. În schimb aveam multă singurătate Şi-n plus de asta liniştea, o linişte mormîntală.

Nu era însă acea linişte de vată de la care ţi se astupă urechile, ca în laboratorul acustic, şi nici pacea minunată a unei seri pămîntene la ţară, cînd tăcerea îţi clăteşte blînd creierul şi ţi-l răcoreşte, liniştea contopirii cu tot ce este mai bun pe lume. Tăcerea acestei planete era aparte, îţi răscolea toate fibrele corpului, era transparentă şi sfredelitoare ca vidul, liniştea unei lumi imense şi complet pustii.

M-am uitat în jur cu o privire hăituită. Poate că n-ar fi trebuit să mă exprim aşa. Poate că era mai bine să fi spus pur şi simplu: „M-am uitat în jur”. Şi totuşi nu mă uitasem aşa, oricum, ci chiar ca un om hăituit. Ciberii trudeau fără

zgomot. Pe cer soarele vineţiu pîlpîia liniştit. Trebuia să termin într-un fel cu toate astea.

Aş fi putut să mă hotărăsc în sfîrşit să mă îndrept spre aisberg. Pînă acolo erau cinci kilometri, dar instrucţiunile standard interziceau categoric celor de serviciu să se îndepărteze de navă la mai mult de o sută de metri. Probabil că în alte împrejurări ar fi fost al dracului de tentant să risc şi să încalc instrucţiunile. Dar nu aici. Aş putea să mă îndepărtez şi la cinci kilometri şi la douăzeci şi cinci, tot nu s-ar întîmpla nimic, nici cu mine, nici cu celelalte zeci de nave amplasate pe toate coordonatele climaterice ale planetei, la sud de mine. Nici un monstru sîngeros nu va sări din aceşti mărăcini strîmbi ca să mă devoreze, pentru simplul motiv că nu existau astfel de creaturi. Dinspre ocean nu se va năpusti nici un taifun feroce să ridice nava şi s-o arunce pe aceste stînci sumbre. Aici nu se înregistraseră nici taifunuri, nici cutremure. Nu vor exista nici apelurile de urgenţă trimise de la bază cu instrucţiuni pentru alarme biologice, ele fiind lipsite de sens aici, unde nu sînt nici viruşi, nici bacterii periculoase pentru organismele multicelulare. Pe această planetă nu există nimic. În afară de ocean, stînci şi arbuşti pitici. Nu e deloc tentant să încalci instrucţiunile, zău aşa.

Şi nici să le execuţi nu e interesant. Pe oricare planetă cumsecade, vreau să zic o planetă biologic activă, prost oi fi să stau, uite-aşa, cu mîinile în sîn, la a treia zi după aterizare. Aş fi alergat acum ca un căpiat. Potrivirea, pornirea şi controlul zilnic al reglajelor paznicului-cercetaş, organizarea Z.S.A.B.-ului în jurul navei şi al şantierului. Asigurarea sus-numitei Zone de Securitate Absolută Biologică contra atacului subteran. La fiecare două ore controlul şi schimbul filtrelor: cele externe şi interne de la bord şi cele personale; amenajarea sepulcrală pentru depozitarea tuturor deşeurilor, inclusiv filtrele folosite; la fiecare patru ore sterilizarea, degajarea şi dezactivarea sistemelor de conducere ale cibermecanismelor; controlul informaţiilor primite de la

roboţii sanitari propulsaţi dincolo de graniţele Z.S.A.B.-ului... Şi alte mărunţişuri, cum ar fi: sondele meteo, cercetarea seismică, evitarea pericolelor de natură speologică, taifunuri, surpări, dislocări carstice, turbioane, incendii forestiere, erupţii vulcanice...

Mi-am imaginat cum în costumul de scafandru, transpirat, nervos, nedormit şi deja puţin sonat, spăl conexiunile nervoase ale grăsanului Tom în timp ce paznicul-cercetaş patrulează sus, deasupra capului meu, şi îmi comunică a douăzecea oară, cu perseverenta idiotului, că a apărut uite-acolo, sub un buştean, o broască înfiorătoare, pestriţă, de o specie necunoscută lui, iar în căşti îmi zumzăie semnalele alarmate ale roboţilor sanitari, extrem de tulburaţi că au descoperit un virus băştinaş ce dă o reacţie nestandardizată în analiza Baltermantz şi ca atare, teoretic, este capabil să rupă bioblocada. Vanderhouse, aşa cum îi stă bine unui medic şi căpitan, se află în navă şi mă informează îngrijorat că a apărut pericolul scufundării în mlaştină, în timp ce Komov, cu calmul lui de gheaţă, îmi comunică prin radio că motorul aeroglisorului a dispărut fiind înfulecat de nişte insecte mici ca furnicile care în momentul de faţă au început să guste şi din scafandrul lui... Uff!... dar pe o asemenea planetă bineînţeles că nu m-ar fi luat. M-au trimis tocmai aici, unde instrucţiunile sînt inutile.

Am zăbovit în fata hubloului, mi-am scuturat tălpile de nisip, am stat puţin cu palma lipită de corpul cald şi viu al navei, după care am împins membrana cu degetul. În navă era linişte, totuşi liniştea casei, a unui apartament pustiu şi intim. Am aruncat şuba de pe mine şi am trecut direct la pupitrul de control. Nu m-am mai oprit la tabloul meu de comandă, am văzut şi aşa că totul era în regulă şi imediat m-am aşezat la staţia radio. Radiogramele erau pe măsuţă. Am deschis codificatorul şi am introdus textul. În prima radiogramă, Komov comunicase la bază coordonatele presupuselor „staule”, menţiona despre mormolocii aruncaţi

ieri în lac şi îl sfătuia pe Kitamura să nu se grăbească cu şopîrlele. Toate astea erau mai mult sau mai puţin de înţeles, dar din a doua radiogramă adresată centrului informaţional, am priceput doar că lui Komov îi arde buza după datele referitoare la factorul igrec pentru umanoidul binormal cu indexul pe patru nivele: un total de nouă cifre şi paisprezece litere greceşti. Era o xenopsihologie superioară, impenetrabilă, din care eu, ca orice umanoid normal cu indexul zero, n-am priceput o iotă. Şi nici nu trebuie.

Am cules textul şi deschizînd canalul auxiliar am transmis toate comunicările într-un singur impuls. Am înregistrat radiogramele şi brusc mă fulgeră ideea că e timpul să trimit raportul. Adică ce înseamnă propriu-zis raportul?... „Grupa ER-2, lucrări de construcţie după standardul cincisprezece, realizarea atîtor procente, data, semnătura.” Gata. Trebuie să mă ridic şi să mă duc la tabloul meu de comandă pentru a privi graficul realizărilor. Am înţeles imediat de ce am simţit nevoia să fac raportul. Nu era el important, dar fiind probabil un cibertehnician destul de experimentat, simţisem o defecţiune fără să aud sau să văd ceva. Ca şi în ziua precedentă. Tom se oprise din nou, nitam-nisam. La fel ca ieri, am apăsat iritat clapa apelului de control: „Ce s-a întîmplat?”. Tot ca şi ieri, semnalul de întîrziere se stinse imediat şi se aprinse luminiţa rubinie: „La noi totul e-n regulă. Ne executăm sarcinile. Aveţi noi ordine?”. I-am ordonat să reînceapă munca şi am aprins videoecranul. Jack şi Rex munceau cu rîvnă, iar Tom se urnise şi el, deşi în primele secunde o făcuse cam straniu, într-o rînă. Se îndreptă însă imediat.

— Se pare, am zis cu voce tare, că ai cam obosit, frăţioare. Ar trebui să te mai curăţ. Am răsfoit agenda de lucru a lui Tom. Profilaxia era fixată pentru astă-seară. Lasă c-o să răzbatem noi cumva pînă diseară. Ce părere ai?

Tom nu mă contrazise Un timp m-am uitat la ei cum

muncesc, după care am stins videoecranul: aisbergul, ceaţa de deasupra mlaştinii, stîncile întunecate... Aş vrea să mă lipsesc de toate astea. Raportul însă l-am trimis şi am luat legătura imediat cu ER-6. Vadik răspunse imediat, de parcă numai asta avea de făcut.

— Ei, cum mai e pe-acolo pe la voi? Ne-am întrebat reciproc.

— Pe la noi nimic deosebit, am răspuns.

— La noi au crăpat şopîrlele, îmi comunică Vadik.

— Vai de voi, l-am deplîns. Şi dacă nu v-ar fi prevenit Komov, elevul preferat al doctorului Mboga: „Nu vă grăbiţi cu tîrîtoarele”.

— Da’ cine s-a grăbit? protestă Vadik. Dacă vrei să ştii, atunci află că ele nu pot rezista aici. Arşiţă, nu glumă!

— Vă scăldaţi? l-am întrebat invidios.

Vadik tăcu.

— Ne mai scufundăm din cînd în cînd, răspunse într-un tîrziu.

— De ce?

— E prea pustiu, îmi răspunse. Parc-ar fi o cadă înspăimîntătoare, uriaşă... Nu cred c-ai să înţelegi asta. Un om normal nu-şi poate imagina o cadă atît de idioată. Am înotat pe-aici vreo cinci kilometri, la început totul era în regulă, dar de cum mi-am închipuit că ăsta nu e un bazin, ci un ocean, şi că în afară de mine nu mai există nici o creatură vie... Nu, moşule. N-ai să înţelegi. Era gata-gata să mă înec.

— Mda, am mormăit. Deci şi pe la voi e la fel...

Am mai trăncănit vreo cîteva minute, pînă cînd baza l-a chemat pe Vadik şi-atunci ne-am luat rămas bun în grabă. L-am căutat apoi pe ER-9. Hans n-a răspuns. Aş fi putut, bineînţeles, să-i chem pe ER-1, ER-3, ER-4 ş.a.m.d. Pînă la ER-12, să trăncănim despre pustietate, că-i fără viaţă, dar la ce bun? Dacă stau să mă gîndesc, e inutil. Am închis staţia radio şi m-am mutat la tabloul meu de comandă. Un timp am stat pur şi simplu. Priveam ecranele şi mă gîndeam că treaba pe care o facem are o dublă utilitate: îi

salvăm pe pantieni de la o dispariţie totală şi inevitabilă, scăpăm şi planeta asta de pustietate, de liniştea morţii, de non-sens. Pe urmă îmi trecu prin minte ca pantienii sînt totuşi o rasă destul de ciudată dacă xenopsihologii noştri consideră că această planetă li se potriveşte cel mai bine. Întîi o să-i aducă aici, evident nu pe toţi, doar cîte doi, trei reprezentanţi din fiecare trib, vor vedea această plajă îngheţată, acest aisberg, oceanul îngheţat şi pustiu, cerul vînăt şi gol, vor vedea toate astea şi vor exclama fericiţi: „Excelent! Exact ca acasă!”. Nu-mi vine să cred. Probabil însă că la sosirea lor deja nu va mai fi atît de pustiu: lacuri cu peşte, vînat în tufişuri, pe maluri melci comestibili. Poate că şi şopîrlele vor supravieţui cumva... Şi-apoi trebuie spus că în situaţia lor pantienii nu prea au de ales. Dacă, de exemplu, s-ar şti că Soarele nostru va exploda din moment în moment şi va rade de pe Pămînt tot ce este viu, probabil că nici eu nu aş fi capricios. Poate că mi-aş spune: „Nu-i nimic. O să ne descurcăm într-un fel”. De altfel, nimeni nu-i întreabă pe pantieni. Tot nu înţeleg nimic, nu cunosc cosmologie, nici măcar formele cele mai primitive. Poate că nici nu vor afla că s-au mutat pe alta planetă...

Şi dintr-o dată am simţit că aud ceva. Mă încerca sentimentul că aş fi simţit strecuratul unei şopîrle, poate şi din cauza discuţiei cu Vadik, iar sunetul propriu-zis oricum abia se auzise şi fusese complet neclar. Într-un colt îndepărtat al camerei de comandă ticăi ceva şi imediat se auzi de undeva susurul apei. La limita inferioară a audiofrecvenţei se zbătea şi zumzăia o muscă prinsă într-un păienjeniş, bîzîiturile fiind însoţite de mormăieli repezite, iar pe coridor începu să fugă din nou şopîrla. Cînd m-am ridicat am simțit cum îmi înţepenise gîtul de atîta încordare. Neatent, am atins agenda de pe marginea tabloului de comandă şi aceasta se prăbuşi cu un zgomot infernal pe podea. Fredonînd un marş triumfal, am ieşit pe coridor în pas de defilare.

Şi toate astea numai din cauza liniştii; a pustiului şi a liniştii. În fiecare seară, Vanderhouse ne explica aceste

stări cu lux de amănunte. Omul nu e ca natura. Nu suportă vidul şi caută permanent să-i umple cu ceva real, iar dacă nu reuşeşte îl încarcă cu vedenii şi îşi imaginează sunete. În aceste trei zile se pare că am auzit îndeajuns de multe sunete imaginate. Era de aşteptat să-nceapă şi vedeniile...

Mărşăluiam pe coridor, pe lîngă cabinele pustii, pe lîngă bibliotecă şi depozitul de armament, iar în dreptul cabinetului medical am simţit un miros slab-proaspăt şi-n acelaşi timp neplăcut, ceva asemănător amoniacului. M-am oprit şi am adulmecat aerul. Era un miros cunoscut, dar încă nu-l recunoşteam. Am strecurat capul în „Chirurgie”. Tot timpul conectat şi gata de acţiune, ciberchirurgul (o „caracatiţă” albă, imensă, ce stătea spînzurată de tavan) mă privi rece cu ochii lui imenşi, verzi, apoi îşi ridică mîinile mecanice gata de acţiune. Mirosul era mult mai persistent aici. Am cuplat ventilaţia de avarie şi am mărşăluit mai departe. Ca să vezi ce mi s-au ascuţit simţurile! La mine, oricum ai lua-o, mirosul întotdeauna n-a fost bun de nimic...

Mi-am încheiat marşul de patrulare în bucătărie. Şi aici erau multe mirosuri, dar contra lor nu aveam nimic de obiectat. Orice s-ar zice, în bucătărie nu se poate fără ele. Pe alte nave ori eşti în cabina de comandă ori eşti la bucătărie, tot una-i. La mine n-a fost şi nici nu va fi vreodată aşa. Doar am şi eu regulile mele. Curățenie-curățenie, dar la bucătărie trebuie să miroasă frumos, gustos şi îmbietor ca doar aici trebuie să alcătuiesc meniul de patru ori pe zi şi asta, băgaţi de seamă, cu o lipsa totală de apetit, pentru că liniştea, pustiul şi pofta de mîncare sînt lucruri incompatibile.

Alcătuirea meniului mi-a luat nu mai puţin de treizeci de minute. O jumătate de oră grea, în care am făcut şi eu ce-am putut. Am „aprins” apoi bucătarul, i-am tălmăcit meniul şi am plecat să văd cum se descurcă băieţii mei.

Încă din pragul camerei de comandă am observat apariţia unei S.E. Toate cele trei ecrane ale tabloului de comandă indicau o oprire totală. M-am repezit la pupitru şi

am cuplat videoecranul. Mi-a sărit inima din loc. Şantierul era pustiu. Nu mi se mai întîmplase aşa ceva niciodată şi de fapt nici n-am crezut vreodată că poate fi posibil. Mi-am scuturat capul şi am fugit spre ieşire. Cineva îmi furase ciberii... Vreun meteorit rătăcit... Poate l-a lovit pe Tom în noadă... A înnebunit programul... Imposibil, imposibil!... M-am năpustit în ecluză şi am smuls o şubă de acolo. Nu nimeream mînecile, închizătoarele dispăruseră cine ştie pe unde şi pînă m-am luptat cu şuba, precum baronul Münchhausen cu blana înnebunită, în faţa ochilor mei se derula o imagine înfricoşătoare: cineva invizibil şi inimaginabil îl ducea pe Tom al meu ca pe un căţeluş, ciberii tîrîndu-se şi ei supuşi, direct în ceața mlaştinii fumegînde. Scufundîndu-se într-un bălegar brun şi dispărînd pentru totdeauna. Am tras un şut în membrană şi am sărit afară.

Totul începe să plutească în faţa ochilor. Ciberii erau aici, lîngă navă. Se înghesuiau lîngă hubloul depozitului de mărfuri, toți trei împingîndu-se uşor unul în altul, fiecare încercînd parcă să intre primul. Dar asta era imposibil, era înspăimîntător! Încercau să se ascundă cît mai repede în depozit, să se ferească de ceva, să se salveze... Cunoşteam acest fenomen, „turbarea” unui robot, chiar dacă este extrem de rar, însă niciodată nu mai auzisem că poate apărea la un robot constructor. Nervii mei fiind totuşi încordaţi la maximum, eram pregătit să văd şi asta, chiar dacă mai apoi nu s-a întîmplat nimic. Tom mă observă şi începînd să se mai agite îşi aprinse semnalul: „Aştept ordine”. L-am mustrat cu un gest hotărît: „Întoarce-te la bază şi continuă executarea programului”. Ascultător, Tom cuplă pe „înapoi”, se răsuci şi se îndrepta spre platformă. Jack şi Rex îl urmară, iar eu am rămas tot lîngă hublou: mi se uscase gîtlejul, genunchii erau moi şi doream nespus să mă aşez.

Dar n-am făcut-o. M-am controlat sumar: şuba era încheiată anapoda, urechile îngheţate, transpiraţie rece pe obraji şi frunte. Încet, străduindu-mă să-mi controlez

mişcările, mi-am şters fata, m-am încheiat corect, am tras gluga pe ochi şi mi-am pus mănuşile. Mi-e ruşine să recunosc, dar mi-era frică. De fapt, erau numai rămăşiţele unei frici trecute, amestecate cu ruşine. Un cibertehnician ce se speriase de ciberii proprii. Puteam să jur că nu voi povesti nimic despre această întîmplare niciodată, nimănui. Fir-ar să fie, şi-acum încă îmi mai tremurau picioarele, încă moi, dar cel mai mult simţeam nevoia să mă întorc în navă unde, liniştit şi ordonat, să descopăr semnificaţiile întîmplării. Poate era nevoie şi de ceva îndrumare tehnică... De fapt, cred că n-aveam curajul să mă apropii de băieţii mei...

Mi-am îndesat mîinile în buzunare şi m-am îndreptat hotărît spre platforma de construcţii. Băieţii trudeau ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Tom, ca de obicei, îmi ceru politicos noi ordine. Jack lucra la fundaţiile dispeceratului. Rex, descriind zigzaguri pe o porţiune finisată a pistei de aterizare, se ocupa de curăţenie. Totuşi ceva nu era în regulă cu programul. Apăruseră nişte pietre pe pistă... Nu-şi aveau rostul aici, materialul de construcţie fiind în cantităţi suficiente. Da. De cînd se oprise Tom, acum o oră întreagă, ciberii lucrau, dar o făceau aiurea. Crengi aruncate pe pistă... M-am aplecat, am ridicat o creangă şi lovindu-mi cizma cu ea, m-am plimbat încolo şi-ncoace. N-ar fi mai bine să-i opresc chiar acum, fără să mai aştept termenul profilaxiei? Ce naiba, doar n-oi fi „ciopîrţit” programul? Imposibil Am aruncat creanga deasupra pietrelor culese de Rex şi m-am îndreptat spre navă.

Capitolul doi

LINIŞTE ŞI VOCI

În următoarele două ore am fost atît de ocupat, încît nu m-au mai deranjat nici liniştea, nici vidul. Pentru început m-am sfătuit cu Hans şi Vadik. Pe Hans l-am

trezit şi acesta, buimac de somn, nu făcea altceva decît să mîrîie şi să îngăimeze absurdităţi, ceva despre o ploaie şi tensiunea scăzută. Nu puteam obţine nimic de la el. Pe Vadik a trebuit mult timp să-l conving că nu glumesc şi că nu-mi bat joc de el. Dar mi-era din ce în ce mai greu s-o fac, din cauza rîsului nervos ce mă sugruma mereu. În sfîrşit, l-am încredinţat că nu-mi arde de glume şi că am cu totul alte motive pentru rîs. Atunci deveni serios şi îmi spuse că şi la el un ciber-şef se opreşte uneori brusc, dar asta nu-i de mirare: căldura, sistemul încă nu s-a acomodat, deşi lucrează în limitele normelor tehnice. Deci, poate din cauza frigului? Ăsta să fie motivul?... Deocamdată nu ştiam. De fapt, speram să aflu de la Vadik, care imediat luă legătura cu „isteaţa" Ninon de la ER-8. Am analizat această posibilitate în trei. Fără nici un rezultat însă. „Isteaţa" Ninon mă sfătui atunci să-l contactez pe inginerul-şef cibertehnician al bazei, care îşi storsese creierii cu aceste sisteme de construcţii şi era, ca să zicem aşa, creatorul lor. Eh, dar asta ştiam şi singur. Nu-mi surîdea deloc ideea de a da buzna la şef după consultaţii, la nici trei zile de muncă independentă şi încă fără nici o soluţie ca lumea. Chiar nici una.

Pe scurt, m-am aşezat la pupitrul meu de comandă. Am desfăcut programul şi-am început să-l puric: instrucţiune după instrucţiune, ciclu după ciclu, subrutină după subrutină. Trebuie să recunosc că n-am găsit nici o greşeală. De partea programului alcătuită numai de mine şi-nainte eram gata să răspund cu capul, acum puteam să răspund şi cu prestigiul meu. Cu cîmpurile standard treaba stătea mai prost. Multe din ele îmi erau puţin cunoscute şi dacă m-aş fi angajat să le verific din nou pe fiecare în parte, fără-ndoială că n-aş fi îndeplinit graficul lucrărilor. De aceea, m-am hotărît pentru un compromis. Temporar, am exclus din program toate cîmpurile parţial inutile, am simplificat programul pînă la limita extremă, l-am introdus în sistemul de comandă şi doar am pus degetul pe butonul de pornire, cînd, busc, mi-am dat seama că de o vreme

încoace iar aud ceva. Ceva complet straniu şi nefiresc, dar extrem de cunoscut.

Plîngea un copil. Undeva departe, la capătul celalalt al navei, dincolo de o mulţime de uşi. Plîngea disperat un copilaş, sfîşietor, cu suspine. Un prunc micuţ, mic de tot, n-avea mai mult de un an. Am ridicat mîinile şi mi-am astupat urechile cu palmele. Plînsetul încetă. Fără să las mîinile în jos am dat să mă ridic. Am constatat însă cu surprindere că stau în picioare de-o bună bucată de vreme, cu urechile astupate, că mi se lipise cămaşa de spate şi că rămăsesem cu gura căscată. Nu se mai auzea nici un scîncet. Aceeaşi linişte, ca de-obicei blestemată, şi doar musca din păienjeniş zumzăia într-un colţ invizibil. Am scos batista din buzunar, am despăturit-o uşor şi mi-am şters meticulos fruntea, obrajii. Apoi, făcînd cîţiva paşi pe lîngă pupitru, am pliat la fel de uşor batista. N-aveam nici un gînd în cap. Am bătut darabana pe carcasa calculatorului şi am tuşit discret. Totul părea în regulă, auzeam tot. M-am îndreptat înapoi spre fotoliu şi dintr-o dată copilul începu să plîngă din nou.

Nu mai ştiu cît timp am stat nemişcat ca un stîlp şi am ascultat; mai îngrozitor era că-l auzeam foarte clar. Ba chiar realizam că nu este mieunatul lipsit de noimă al noului născut şi nici bîzîitul unui bondocel de vreo patru-cinci anişori. Ţipa şi suspina un prunc incapabil să meargă şi să vorbească, dar care deja nu mai era sugar. Am un nepot tot aşa: un an şi ceva...

Soneria radioemiţătorului răsună atît de asurzitor şi de neaşteptat că-mi sări inima din loc. Sprijinindu-mă de pupitru, m-am apropiat de staţia radio şi am conectat-o pe recepţie. Copilul plîngea în continuare.

— Cum o mai duci? mă întrebă Vadik.

— Nicicum.

— Nu ți-a ieşit nimic?

— Nu. Am observat că acopăr microfonul cu mîna.

— Ce s-aude aşa de prost? se miră Vadik. Pînă la urmă ce-ai de gînd să faci?

— Pai, cum s-o nimeri, am mormăit şi nici măcar nu ştiam ce vorbesc. Pruncul continua să plîngă. O făcea mai încet, dar tot atît de clar.

— Ce-i cu tine, Stasi? se îngrijoră Vadik. Te-am trezit sau ce?

Mai mult decît orice aş fi vrut să-i spun: „Ascultă. Vadka. Aici la mine plînge tot timpul un copilaş. Ce să fac?" Totuşi, am avut bunul simţ de a intui cum o să fie înţeleasă toată povestea. De aceea am tuşit şi am zis:

— Auzi, te sun peste o oră. Răsare ceva pe-aici. Dar încă nu sînt pe deplin convins.

— Bi-i-ne, aproba îngîndurat Vadik şi întrerupse legătura.

Am mai zăbovit puţin lîngă staţia de radioemisie. Apoi am revenit la punctul meu de comandă. Copilaşul mai suspină de cîteva ori şi tăcu. Tom iar stătea. Din nou se oprise cufărul ăsta stricat. Jack şi Rex stăteau şi ei. Am apăsat cu toate puterile butonul apelului de control. Nici un efect. Îmi venea să plîng. Dar mi-am amintit că sistemul nu era cuplat. Singur i-l decuplasem acum două ore, cînd mă apucasem de program. Halal lucrător am mai ajuns! Ce-ar fi să comunic totul la baza şi să îmi cer înlocuirea? Ar fi păcat... Ce dracu... M-am surprins aşteptînd într-o încordare groaznică, ca şi cînd totul ar fi reînceput. Am înţeles că dacă voi continua să rămîn aici, în camera de comandă, şi voi ciuli mereu urechea, n-o să mai fac nimic altceva decît să ascult. Cu siguranţă că aici aveam ce!...

Am deschis hotărît „profilaxia", am scos din raft o trusă cu instrumente şi mai că n-am rupt-o la fugă. Am încercat să mă stăpînesc, reuşind astfel să-mi îmbrac şuba mult mai repede. Aerul îngheţat îmi arse faţa, trezindu-mă de tot. Cu nisipul scrîşnindu-mi sub tălpi, m-am îndreptat spre şantier, direct spre Tom, fără să mai privesc înapoi. Nu mă mai uitam în jur. Aisberguri, ceţuri, oceane nu mă mai interesau acum. Încercam să nu înghit răbdări prăjite şi să le înlocuiesc cu obligaţiile mele directe, chiar dacă mă cam săturasem de atîta înghiţit, în timp ce sarcinile mele erau

tot atîtea ca la început, ba poate chiar mai multe.

Înainte de toate am verificat reflexele lui Tom. Erau excepţionale. „Perfect”, am spus cu voce tare. Am scos din trusă bisturiul şi dintr-o singură mişcare, ca la examen, am desfăcut craniul lui Tom. Lucram cu plăcere, poate chiar cu disperare, repede, precis, calculat, ca o maşină. Pot spune un singur lucru: în viaţa mea n-am lucrat aşa. Degetele şi fata îmi îngheţaseră, trebuia să respir cu grijă, astfel încît bruma să nu se aşeze pe cîmpul de operaţii, dar nici prin cap nu-mi trecea să bag ciberii în atelierul de reparaţii al navei. Îmi era din ce în ce mai uşor. Nu mai auzeam nimic straniu, ba chiar uitasem că mai pot auzi ceva ciudat şi-n două rînduri am fugit spre navă după piese de schimb pentru sistemul de coordonare al lui Tom.

— O să fii nou-nouţ, vorbeam complet destins. Acum n-o să mai fugi de muncă, te fac eu bine, bătrînelul meu, te pun eu pe picioare. Om te fac... Tare-ai vrea să fii om. Nu-i aşa? Ehe, şi-ncă cum! Bine mai e să fii om, să te iubească toţi, să te dezmierde, să te păstreze cu grijă... Dar ce tot spun? Cum o să devii om cu un asemenea bloc axiomatic? Nici la circ n-o să fii bun. O să fii plin de îndoieli, o să cazi mereu pe gînduri, învăţînd totodată să te scarpini în nas cu un aer extrem de preocupat. „Oare merită? Dar la ce folosesc toate astea? Pentru ce toate aceste piste şi fundaţii?” Iar acum, drăguţule...

— Şura... gemu alături de mine o voce răguşită de femeie. Unde eşti, Şura?... Mă doare...

Am încremenit. Eram în burta lui Tom, prins din toate părţile de umflăturile uriaşe ale muşchilor lui şi doar picioarele îmi atîrnau afara M-a cuprins brusc o groază de nedescris, ca în cele mai înfiorătoare coşmaruri. Pur şi simplu nu ştiu cum m-am stăpînit să nu mă tăvălesc prin nisip, lovit de o criza de isterie. Cîtva timp cred ca mi-am pierdut cunoştinţa, multă vreme n-am mai auzit nimic; doar holbam ochii în faţa mea, fără să mai înţeleg ceva, privind suprafaţa ramificaţiilor unui nerv, dezvăluite de o luminiţă verde.

— Ce s-a întîmplat? Unde eşti? Nu văd nimic, Şura... hîrîia femeia, copleşită de o durere insuportabilă. E cineva aici... Răspunde, Şura! Mă doare îngrozitor! Ajută-mă. Nu văd nimic...

Gemea şi plîngea, repetînd mereu acelaşi lucru şi parcă-i vedeam faţa schimonosită, acoperită de transpiraţia morţii, iar în gemetele ei deja nu mai era nici rugă, nici durere, ci înverşunare, dorinţă, ordin. Simţeam aproape fizic cum degetele ei crispate, reci ca gheaţa, se întind ca nişte gheare spre creierul meu, să-l apuce, să-l cuprindă, să-l strîngă. Aproape inconştient, încleştînd dinţii pînă la convulsie, am pipăit cu mîna stîngă o supapă pneumatică şi am apăsat din răsputeri. Cu un şuierat năprasnic, argonul comprimat ţîşni afară, iar eu apăsam, apăsam disperat, măturînd, distrugînd, făcînd praf şi pulbere vocea răguşită din creierul meu, simţind în acelaşi timp cum asurzesc, senzaţie ce-mi provoca o nespusă uşurare.

Într-un tîrziu am realizat că stau lîngă Tom, că gerul mă tăia la oase în timp ce suflam în degetele îngheţate. Repetînd fericit: „Perdea sonoră, e clar? Perdea sonoră...” Tom stătea adînc înclinat pe partea dreaptă, iar în jurul meu lumea era ascunsă de un uriaş nor imobil de brumă şi nisip îngheţat.

Ascunzîndu-mi palmele îngheţate la subsuori, l-am ocolit pe Tom şi am observat că jetul de argon formase la marginea terenului o groapă imensă. Am zăbovit puţin la marginea ei, repetînd într-una ceva despre perdeaua sonoră, simţind deja că trebuie să mă opresc din acest automatism verbal şi realizînd că stau în ger fără şubă. Mi-am amintit că o aruncasem chiar în acest loc, unde acum era groapa şi încercam să mă gîndesc dacă nu avusesem ceva important prin buzunare. Nu, mi-era imposibil să-mi amintesc şi-atunci, dînd din mînă a lehamite, am fugit spre navă într-o goană nesigură.

Înainte de toate, am luat din cheson altă şubă, apoi m-am îndreptat spre cabina mea. La intrare am tuşit ca şi

cum aş fi prevenit pe cineva că tocmai intru, am pătruns înăuntru şi imediat m-am aruncat în pat, cu faţa la perete, învelindu-mă cu şuba pînă peste cap, înţelegînd perfect că toate aceste acţiuni erau lipsite de sens. Ştiam că venisem în cabină pentru un anume scop, dar uitasem pentru că mă culcasem şi mă acoperisem cu şuba vrînd parcă să arăt cuiva că tocmai pentru asta venisem aici.

Parcă eram nebun. M-am bucurat cînd, venindu-mi puţin în fire, am înţeles că isteria mea se manifestase numai prin aceste acţiuni complet nevinovate. În general, mi-era clar că o cam terminasem cu munca pe aici. Nici vorbă să mai pot lucra în cosmos. Îmi părea al naibii de rău şi, de ce să n-o recunosc, mi-era ruşine că nu rezistasem nici măcar la prima treabă practică încredinţată, deşi, în aparenţă, fusesem trimis pentru început în locul cel mai liniştit şi nepericulos. Îmi era ciudă că ajunsesem aşa, o epavă, cu nervii la pământ. Mă simţeam tot mai stînjenit că odată avusesem faţă de Kaspar Manukian numai sentimente de milă şi mai ales de satisfacţie cînd acesta nu trecuse testele din proiectul „Arca”, datorita unei sensibilităţi nervoase mai accentuate. Vedeam viitorul în cele mai negre nuanţe: liniştea sanatoriilor, examinări medicale, diferite proceduri, întrebările psihologilor puse cu multă prudenţă, avalanşa de compătimire şi milă, rafalele distrugătoare de compătimire şi milă ce pot dărîma oricînd un om...

Dintr-o smucitură am aruncat şuba de pe mine şi m-am ridicat. „Bine, m-am adresat eu liniştii şi vidului. M-aţi învins. Nu sînt un Garbovski. Trebuia să trec şi prin asta... deci aşa... Chiar astăzi îi voi povesti totul lui Vanderhouse, iar mîine, probabil, vor trimite şi înlocuitorul. La naiba, ce harababură pe teren! Tom imobilizat, graficul nerespectat, groapa asta stupidă chiar lîngă pistă... Mi-am amintit brusc de ce venisem în cabină, am tras sertarele biroului şi am găsit cristalograful cu înregistrarea marşurilor militare ale irucanezilor, apoi l-am prins cu grijă de lobul urechii drepte. „Cortina sonoră”. Înşfăcînd şuba sub braţ, am

trecut din nou prin ecluză, am respirat de cîteva ori adînc ca să mă liniştesc, am conectat cristalul şi am ieşit afară.

Acum îmi era bine. În jurul meu tunau fanfarele barbare, zăngănea bronzul, acoperind bubuitul tobelor; învăluite în praful portocaliu, legiunile Telemului străbăteau cu paşi grei străvechiul Satam; ardeau turnuri, acoperişurile se prăbuşeau în timp ce, cu îngrozitoare fluierături care paralizau reflexele duşmanului, apăreau dragonii de luptă, spărgătorii de ziduri.

Înconjurat şi copleşit de aceste zgomote milenare, m-am cufundat din nou în măruntaiele lui Tom şi, fără să mai fiu deranjat, am dus la bun sfîrşit revizia.

Jack şi Rex astupaseră groapa, iar eu tocmai umpleam măruntaiele lui Tom cu ultimii litri de argon, cînd am observat deasupra plajei o pată neagră ce creştea impetuos. Aeroglisorul. M-am uitat la ceas: optsprezece fără două minute, ora locală. Rezistasem. Acum puteam să opresc tobele şi timpanele şi să găsesc din nou răspunsul la întrebarea: merita oare să apelez la Vanderhouse sau la bază, cînd nu este chiar atît de uşor să găseşti un înlocuitor? O Situaţie Excepţională poate cauza perturbarea activităţii pe întreaga planetă. Vor veni tot felul de comisii, verificări, controale, interminabile reverificări, treaba va lîncezi, în timp ce Vadik va fi prost dispus ca dracul. Şi cum mă va privi doctorul xenopsiholog, membru Comconului, împuternicitul special al proiectului „Arca”, Ghenadi Komov, steaua ştiinţei actuale, elevul preferat al doctorului Mboga şi noul colaborator al însuşi marelui Garbovski?... Ce mai, totul trebuie bine gîndit. Priveam aeroglisorul ce se apropia şi mă gîndeam. „Totul trebuie gîndit foarte minuţios. Îmi stă la dispoziţie o seară întreagă şi-apoi am o presimţire că astăzi vom lăsa totul balta. La urma-urmei, suferinţele mele mă privesc doar pe mine, iar plecarea mea deja nu mai este o problemă personala, ci a tuturor. Perdeaua sonoră s-a comportat excelent, aşa că mai amînăm”...

Toate aceste gînduri îmi dispăruseră din cap de cum am

văzut feţele lui Vanderhouse şi Maika. Komov, neschimbat, se uita primprejur cu un aer de vechi stăpînitor al acestor ţinuturi ce-l plictisiseră îndeajuns. Maika, vineţie, părea foarte bolnavă. Komov sărise deja pe nisip şi mă întrebă scurt de ce nu răspund la radioapeluri (aici privirea îi alunecă pe cristalofonul prins de urechea mea). Zîmbi dispreţuitor şi, fără să mai aştepte vreun răspuns, intră în navă. Vanderhouse ieşi încet din aeroglisor şi se apropie de mine, dînd trist din cap şi semănînd mai mult ca oricînd cu o cămilă bătrînă şi bolnavă. Iar Maika rămăsese tot pe locul ei, nemişcată, posomorîtă, cu bărbia ascunsă în gulerul de blană. Ochii ei păreau a fi de sticlă, iar pistruii roşcaţi parcă se înnegriseră.

— S-a întîmplat ceva? am întrebat speriat.

Vanderhouse se opri în faţa mea. Îşi ţinea capul drept, cu maxilarul de jos adus înainte. Mă luă de umăr şi mă scutură uşor. Inima îmi căzu pînă-n călcîie. Nu ştiam ce să mai cred. Mă scutură din nou şi-mi spuse:

— Un lucru foarte trist, Stasi. Am găsit o navă prăbuşită.

Am înghiţit cu noduri şi am întrebat:

— De-a noastră?

— Da.

Maika se tîrî afară din aeroglisor şi, epuizată, îmi făcu semn cu mîna, apoi se îndreptă spre navă.

— Morţi? am întrebat.

— Doi, răspunse Vanderhouse.

— Cine?

— Deocamdată nu ştim. Nava este veche. Accidentul s-a petrecut cu mulţi ani în urmă.

Mă luă de cot şi, împreună, am urmat-o pe Maika. M-am mai liniştit puţin. La început, normal, crezusem că se prăbuşise careva din expediţia noastră. Şi, totuşi…

— Nu mi-a plăcut niciodată planeta asta, îmi scăpă.

Am intrat în ecluză, ne-am dezbrăcat şi Vanderhouse începu să-şi cureţe meticulos şuba de spinii şi brusturii ce se lipiseră de ea. Nu l-am mai aşteptat şi m-am dus la

Maika. Stătea ghemuită pe pat, cu faţa la perete. Poza îmi era cunoscută şi atunci mi-am zis: „Uite ce, să fii calm, fără lacrimi şi compătimiri”. M-am aşezat lîngă masă, am bătut darabana şi am întrebat-o pe Maika cu un aer extrem de preocupat:

— Auzi, nava era într-adevăr veche? Vander spune că s-a prăbuşit acum cîţiva ani. Aşa-i?

— Aşa e, răspunse Maika. După o mică pauză.

Am privit-o cu coada ochiului. Mi se rupea sufletul, dar am continuat la fel de preocupat:

— Cîţi... adică... mulţi ani? Zece? Douăzeci? Pare o prostie. Planeta a fost descoperită doar acum doi ani...

Maika nu răspunse. Din nou am bătut darabana pe masă şi am continuat să vorbesc, dar pe un ton mai scăzut:

— Deşi, desigur, puteau fi dintre primii exploratori, dintre acei cercetaşi independenţi... Şi ziceai că sînt doi, parc-aşa am înţeles?

Aici se ridică brusc şi se aşează cu faţa la mine. Proptindu-şi palmele în aşternut.

— Doi, țipă ea. Da, doi! Buştean nesimţit ce eşti!... Butuc!

— Stai! am rămas eu perplex. Ce-i cu tine?...

— De ce-ai venit aici? continuă ea aproape în şoaptă. Du-te la roboţii tăi. N-ai decît să discuţi cu ei cîţi ani au trecut, ce fel de prostie pare, de ce sînt doi şi nu trei şi nu şapte...

— Stai un pic. Maika, am întrebat-o disperat. Am vrut altceva...

Îşi îngropă faţa în palme şi îngăimă:

— Au toate oasele rupte... dar încă nu muriseră, încercaseră să mai facă ceva... Pleacă, te rog. Vin şi eu în curînd... În curînd...

M-am ridicat încet şi am plecat. Voiam s-o îmbrăţişez, să-i spun ceva blînd şi liniştitor, dar pînă acum nu mai încercasem niciodată să consolez pe cineva. Mă aflam pe coridor, cînd am început brusc să tremur. M-am oprit şi am aşteptat să mă liniştesc. Ce zi! Şi de ce nu povestesc

nimănui nimic? Poate că nici nu trebuie. Am deschis ochii şi am observat că în pragul cabinei stă Vanderhouse şi se uită la mine.

— Cum e Maika? întrebă încet.

Expresia feţei mele îl lămuri deplin, pentru că dădu trist din cap şi se ascunse în cabina lui.

Iar eu... M-am tîrît pînă la bucătărie. Din obişnuinţă. Aşa era obiceiul, ca imediat după întoarcerea aeroglisorului la bază să ne aşezăm cu toţii la masă. Dar astăzi, se vede treaba, totul va fi altfel. Ce, parcă mai poate fi vorba de mîncare... M-am răstit la bucătar, crezînd că a încurcat meniul. Săracu' de el. Nu greşise cu nimic. Masa era gata. Gustoasă ca de obicei, dar astăzi totul părea nelalocul său. Maika, bineînţeles, nu va mînca deloc... Totuşi, ar trebui s-o facă... pe lîngă meniul obişnuit, am mai comandat bucătarului un jeleu de fructe cu frişcă, special pentru ea, fiind, de altfel, singura delicatesă pe care ştiam că o adoră. Pentru Komov am hotărît: nimic în plus. După o scurtă chibzuinţă am stabilit acelaşi meniu şi pentru Vanderhouse. Pentru orice eventualitate am mai adăugat şi cîteva pahare de vin, necesare întăririi sufletelor... Pe urmă m-am retras în sala comenzilor şi m-am aşezat la tabloul meu de lucru.

Băieţii mei lucrau şnur. Maika nu mai era în cabină. Vanderhouse şi Komov alcătuiau o radiogramă urgentă către bază. Discutau în contradictoriu.

— Asta nu-i informare, Iacov, protesta Komov. Ştii mai bine ca mine că există o formulare cu puncte precis stabilite: starea navei şi a compartimentelor ei, posibilele cauze ale prăbuşirii, rămăşiţele găsite, precizări ce sînt de o importanţă deosebită ş.a.m.d....

— Ai dreptate, căzu de acord Vanderhouse. Dar acum recunoaşte şi tu, Ghenadi, că această formulare e valabilă numai pentru planetele active biologic. În această situaţie concretă...

— Atunci mai bine nu trimitem nimic. Luăm chiar acum aeroglisorul şi mergem acolo. Completăm pe loc procesul

verbal.

Vanderhouse clătină din cap.

— Nu, Ghenadi. Mă opun categoric. Comisia trebuie să cuprindă minimum trei persoane. S-a întunecat deja şi nu vom mai putea cerceta amănunţit mediul înconjurător... Şi-apoi. Astfel de lucruri se fac cu capul limpede, nu după o zi istovitoare. Ce părere ai, Ghenadi?

Komov îşi subţie buzele, strîngîndu-le puternic, apoi dădu uşor cu pumnul în masă.

— Of, ce ghinion! spuse înciudat.

— Treburile astea sînt întotdeauna intempestive, îl consolă Vanderhouse. Nu-i nimic, mîine dimineaţă mergem toţi trei...

— Deci, azi nu mai comunicăm nimic? îl întrerupse Komov.

— Asta n-am voie s-o fac. Şi-n fond, ce-are dacă nu comunicăm?

Sculîndu-se, Komov îşi duse mîinile la spate şi se uită de sus la Vanderhouse.

— Cum de nu înţelegi, Iacov, răspunse Komov, vizibil iritat. Nava este de tip vechi, necunoscută, jurnalul de bord şters, din motive obscure... Dacă trimitem informarea în halul ăsta – el înşfăcă foaia de pe masă şi o flutură în faţa lui Vanderhouse – Sidorov o să creadă că nu vrem sau nu putem să facem singuri expertiza. Deci încă o grijă pe capul lui: formarea unei noi comisii, găsirea altor oameni, izgonirea curioşilor... Ne vom găsi şi noi într-o situaţie penibilă şi caraghioasă. Gîndeşte-te un pic. În ce se va transforma munca noastră, dacă se vor perinda pe aici o grămadă de „pierde-vară” nesuferiţi?

— Hm, mormăi Vanderhouse. Cu alte cuvinte, nu vrei străini la noi în sector. Aşa-i?

— Întocmai!

Vanderhouse ridică din umeri.

— Bine, bine... Se gîndi puţin, luă foaia de la Komov şi scrise cîteva cuvinte în text. Aşa merge? ER-2 către bază, citi el repede. Urgent. În pătratul o sută doi s-a găsit o

navă pământeană. Prăbuşită. De tip Pelican, număr de înregistrare, în navă rămăşiţele a doi umanoizi, probabil un bărbat şi o femeie, jurnalul de bord şters, o expertiză amănunţită... Aici Vanderhouse ridică vocea şi îşi sublinie spusele, înălţîndu-şi arătătorul într-un gest semnificativ... vom începe mîine. Ce zici, Ghenadi?

Komov se balansă cîteva secunde, cînd ridicîndu-se în vîrful picioarelor, cînd lăsîndu-se pe călcîie. Apoi spuse gînditor:

— Fie... O lăsăm aşa. Trimitem orice, numai să nu ne deranjeze nimeni.

Ieşi brusc din cabină şi atunci Vanderhouse se întoarse spre mine.

— Stasi, trimite asta, te rog. Cred că a venit şi timpul să mîncăm, ce zici? Se ridică şi rosti gînditor una din frazele lui enigmatice: alibi să fie, că se găsesc cadavre.

Am cifrat radiograma şi am trimis-o pe frecvenţa de urgență. Nu îmi era bine de loc. Doar cu un minut în urmă, ceva parcă îmi intrase în subconştient şi mă rîcîia, stînd acolo ca o ţeapă. Am mai zăbovit în faţa radioemiţătorului, ascultînd. Ei, da, acum era cu totul altceva. Altfel asculţi cînd ştii că nava e plină cu oameni. Pe coridorul inelar trecu grăbit Komov. Totdeauna merge aşa, de parcă s-ar grăbi tot timpul undeva, deşi este conştient că poate să n-o facă, fără el, oricum, nu se începe nimic. De undeva se aude o bolboroseală: Vanderhouse. Maika îi răspunde şi vocea ei este din nou cea obişnuită: cu registre înalte, sugerînd independenţă şi siguranţă; probabil se liniştise între timp, sau cel puţin se stăpînea. Nici vorbă de linişte, pustiu sau muşte capturate în păienjenişuri... Mi-am dat seama ce mă deranja: vocea femeii muribunde din delirul meu şi femeia ce murise în astronava prăbuşită... o coincidenţă, desigur... Oricum, o coincidenţă neverosimilă.

Capitolul trei

VOCI ŞI FANTOME

Oricît ar fi de mirare, dar am dormit buştean. Dimineaţa, ca de obicei, m-am trezit cu o jumătate de oră mai devreme decît ceilalţi şi am fugit la bucătărie să văd care-i afacerea cu micul dejun. De acolo, val-vîrtej pînă în cabina de comandă pentru băieţii mei, apoi fuga afară la gimnastică. Soarele încă nu se ridicase deasupra munţilor, dar se luminase bine. Era foarte frig. Mi se lipiseră nările, genele îmi îngheţaseră şi mişcam mîinile din răsputeri; făceam genoflexiuni, şi-n general mă grăbeam să ajung cît mai repede pe navă. Şi-atunci l-am observat pe Komov. Pesemne că azi s-a sculat mai devreme decît mine. Fusese cine ştie pe unde. Iar acum se întorcea din zona şantierului. Contrar obiceiului, mergea încet. Păşea îngîndurat şi absent, lovindu-şi piciorul cu o rămurică. Deja terminasem gimnastica, cînd a ajuns foarte aproape de mine. Mă salută. Normal, am procedat la fel şi tocmai vroiam să mă „arunc” în navă, cînd mă opri cu o întrebare:

— Spune-mi, Popov. Cînd rămîi aici singur, te îndepărtezi de navă?

— Cum adică? Era o mirare nedisimulată, nu atît din cauza întrebării, cît mai ales datorită interesului pe care-l manifesta Ghenadi Komov pentru modul în care-mi petrec timpul.

Relaţiile mele cu Komov nu sînt tocmai limpezi. Nu prea îl agreez.

— Vreau să spun... dacă mergi undeva? De exemplu, spre mlaştină... sau spre dealuri...

Nu suport stilul ăsta de a vorbi cu cineva: să te uiţi oriunde numai la el nu. Mai ales cînd eşti îmbrăcat într-o şubă groasă cu glugă, iar interlocutorul tău se găseşte într-un costumaş de sport, pus direct pe pielea goală. Dar ce să-i faci... Ghenadi Komov rămîne Ghenadi Komov, iar eu, cuprinzîndu-mi umerii şi dansînd pe loc, îi răspund:

— Nu. Şi aşa nu îmi ajunge timpul. Nici vorbă de

plimbări.

Observă, în sfîrşit, că sînt pe cale să îngheţ şi, politicos, îmi arătă intrarea cu crenguţa, spunîndu-mi: „Vă rog. E fig”. Dar în ecluză mă opri din nou:

— Roboţii nu se îndepărtează de navă şi şantier?

— Roboţii? Nu-nţelegeam unde vrea să ajungă. Nu. De ce?

— Nu ştiu... Mă uit şi eu la materialele de construcţie.

Sprijini cu grijă crenguţa de perete şi se apuca să-şi descheie şuba. Începusem să mă enervez. Dacă, într-un fel sau altul, izbutise să descopere ceva nereguli pe şantierul meu, atunci, una la mînă, nu e treaba lui, şi apoi ar fi putut să mi-o spună fără atîtea ocolişuri... La urma urmei ce-i cu interogatoriul ăsta?...

— Materialele de construcţie pentru ciberinstalaţia de acest tip, am explicat eu cît mai sec, sînt acele materiale ce se găsesc în momentul de faţă sub ciberinstalaţie. În cazul de faţă, nisip.

— Şi pietre, adăugă nepăsător, agăţîndu-şi şuba în cuier.

Reuşi să mă scoată din sărite. Hotărît lucru, îşi băga nasul unde nu-i fierbea oala, aşa că i-am răspuns sfidător:

— Da! Dacă există, atunci şi pietrele.

Pentru prima oară se uită în ochii mei.

— Mi-e teamă că m-ai înţeles greşit, Popov, spuse cu o neobişnuită delicateţe. N-am de gînd să mă amestec în treburile dumitale. Pur şi simplu au apărut oarece nedumeriri şi atunci m-am adresat ţie pentru că eşti singurul în măsură să le rezolvi.

Ei, asta-i cu totul altceva. Cînd mă iei cu frumosul. Pot şi eu să fiu altfel.

— Desigur, n-au avut nevoie şi de pietre, am spus. Dar ieri, sistemul s-a dereglat puţin şi maşinile au împrăştiat aceste pietre pe tot şantierul. Cine ştie de ce au făcut asta? După aceea, evident, au curăţat totul.

Aprobă, dînd din cap.

— Da, am observat. Ce defecţiuni erau?

I-am povestit în două vorbe cam ce se petrecuse ieri, ocolind, desigur, chestiunile intime. Asculta şi dădea din cap. Pe urmă înşfăca crenguţa, îmi mulţumi pentru explicaţie şi plecă. Şi doar în sufragerie, mîncînd hrişcă cu lapte rece, am realizat că de fapt tot nu ştiam ce nedumeriri avea favoritul doctorului Mboga şi cum reuşisem să i le rezolv. Dar oare reuşisem? M-am oprit din mestecat şi mi-am ridicat privirile spre Komov. Nu, se vede că n-am reuşit.

În general, Ghenadi Komov arată ca un om de pe altă lume. Veşnic cercetează orizonturile îndepărtate şi se gîndeşte absent la ceva propriu, probabil al dracului de înălţător. Revine pe pămînt doar în cazurile cînd cineva sau ceva, întîmplător sau intenţionat, se pune de-a curmezişul cercetărilor lui. Atunci, cu o mînă fermă, deseori nemilos, îndepărtează obstacolul şi se ridică din nou pe Olimp. În orice caz, cam aşa se vorbeşte despre el, cu toate că pînă acum n-am observat nimic din toate astea. Totuşi, individul se ocupă de problema psihologiei extraterestre şi nu oricum, ci cu succes, luptă în primele rînduri şi nu se menajează deloc, ajungînd astfel unul din cei mai de seamă futurologi ai planetei noastre, aşa că i se pot ierta multe, iar manierele lui pot fi privite cu mai multă îngăduinţă. În fond, nu toţi pot fi atît de fermecători precum Garbovski sau doctorul Mboga.

Pe de altă parte, în ultimele zile mi-am amintit tot mai des, totodată uimit şi amărît, de povestirile entuziaste ale Tatianei, care lucrase un an întreg cu Komov. Probabil se îndrăgostise de el, pentru că îl lăuda mereu: un om de o rară comunicativitate, spiritual etc. Aşa îl şi numea: sufletul societăţii. Iar eu cu nici un chip nu reuşeam să-mi imaginez societatea care să aibă un astfel de suflet.

Deci, Ghenadi Komov mi se părea veşnic venit de pe altă lume. Azi însă, la micul dejun, se întrecuse pe sine. Scutura încontinuu solniţa, sărîndu-şi abundent mîncarea şi, după ce o gustă, aruncă distrat farfuria pe toboganul crematoriului. Încurcă muştarul cu untul şi unse astfel

delicioasele frigănele, muşcă din ele şi le trimise liniştit după farfuria cu mîncare. Nu răspunse la întrebările lui Iacov Vanderhouse, în schimb se agăță ca o lipitoare de Maika, întrebînd-o dacă la releveu rămăseserăm toţi trei împreună şi dacă nu cumva ne-am despărţit vreun moment. Uneori, pe neaşteptate, se uita nervos în jur, ba chiar odată sări de la masă şi se năpusti pe coridor, de unde se întoarse peste cîteva minute extrem de liniştit: continuă să ungă cu muştar frigănelele pînă cînd bietul muştar îi fu smuls din mînă.

Maika era şi ea nervoasă. Răspundea tăios, privea numai în farfurie şi nu zîmbi nici măcar o dată tot dejunul. De altfel, o înţelegeam perfect. Aş fi fost şi eu la fel de nervos înaintea unei astfel de acţiuni. La urma urmei, sîntem de aceeaşi vîrstă, deşi are mai multă experienţă decît mine: nu însă din aceea de care va avea nevoie astăzi.

Ce mai încolo şi încoace, Komov era nervos, Maika şi Vanderhouse nu erau nici ei mai breji şi, privindu-i, am început să dau şi eu semne de nelinişte. M-am convins că nu pot ridica problema participării mele la expertiza de azi, o propunere fiind complet deplasată acum. Am înţeles că iar mă va aştepta o zi întreagă de muncă în linişte şi vid şi am început să mă enervez şi eu. Atmosfera de la masă deveni apăsătoare şi încordată. Şi atunci, Vanderhouse, în calitatea lui de comandant şi medic al navei, se hotărî să însenineze puţin atmosfera. Se îndreptă de spate, ridicîndu-şi capul, scoase bărbia înainte şi ne privi lung pe deasupra nasului. Perciunii lui de rîs se zbîrliseră. Pentru început spuse cîteva bancuri din viaţa astronauţilor. Bancuri vechi şi cam răsuflate, ce mă obligară să zîmbesc chinuit. Maika nu reacţionă în nici un fel, în schimb Komov se comportă destul de ciudat. Ascultă atent şi serios, dînd din cap la poantele bancurilor, apoi îl privi îngîndurat pe Vanderhouse şi rosti plin de importantă:

— Ştii, Iacov, cu perciunii tăi, ți s-ar potrivi de minune nişte ciucuri la urechi.

Era frumos spus şi poate ca în alte împrejurări m-aş fi bucurat de ingeniozitatea acestor cuvinte de spirit, dar acum mi se păru complet lipsit de bun simţ. Vanderhouse era însă de altă părere. Zîmbi satisfăcut şi îşi răsfiră cu degetul îndoit perciunii: întîi în stînga, apoi în dreapta, după care începu următoarea istorioară.

— Vine un pămîntean pe o planetă civilizată, intră în contact cu indivizii de acolo şi le oferă serviciile lui în calitate de cel mai mare specialist pămîntean în construirea şi exploatarea legendarului perpetuum mobile de speţa întîi. Băştinaşii, normal, cască ochii în gura acestui mesager al superraţiunii şi urmîndu-i sfaturile încep imediat lucrările, îl construiesc. Dar perpetuumul mobile nu funcţionează. Pămînteanul începe să învîrtă roţile şi să se tîrască printre tije şi roţi dinţate, certîndu-i pe aborigeni pentru nerespectarea proiectului. „Tehnica voastră, zice tipul, e cam în urmă. Uite, ansamblurile astea trebuie neapărat refăcute, iar acelea de acolo, schimbate complet. Ce ziceţi?” Ce erau să mai zică, încep modificările şi schimbările radicale. Şi de cum terminară, apare o rachetă pămînteană a Salvării: infirmierii îl prind pe inventator şi îi fac injecţia de rigoare, doctorul le prezintă băştinaşilor scuzele cuvenite şi racheta îşi ia zborul. Localnicii, încurcaţi şi abătuţi, se uitară ruşinaţi unul în ochii celuilalt, apoi încep să se împrăştie. Cînd deodată văd că maşinăria porneşte să funcţioneze. Da, dragii mei, s-a pus pe lucru şi continuă s-o facă şi astăzi, la mai bine de o sută cincizeci de ani de la pornire.

Mi-a plăcut aceasta istorie simplă, deşi se vedea de la o poştă că nu era adevărată; foarte probabil ca Vanderhouse s-o fi născocit pe loc. Spre marea mea uimire, istorioara îi plăcu şi lui Komov la fel de mult. Încă de pe la mijlocul povestirii încetă să mai privească iscoditor masa în căutarea muştarului şi îşi aţinti privirile asupra lui Vanderhouse pînă cînd acesta termină de povestit, apoi conchise că ideea iresponsabilităţii uneia din părţile contactului i se pare interesantă din punct de vedere

teoretic. „Oricum. Teoria generala a contactelor cu alte civilizaţii nu a ținut seama pînă acum de această posibilitate, deşi, încă de la începutul secolului douăzeci şi unu, un oarecare Schtrauh propunea includerea schizoizilor în componenţa echipajelor de pe navele cosmice. Încă de pe atunci se ştia că un schizoid are ca dominantă generală capacitatea de asociere imparţială: în timp ce un om normal caută vrînd-nevrînd să găsească într-un haos de neînchipuit ceva arhicunoscut, un stereotip, schizoidul, dimpotrivă, nu numai că vede totul aşa cum este, ci poate compune stereotipuri noi ce decurg direct din natura misterioasă a haosului cercetat. De altfel, continuă Komov înflăcărîndu-se uşor, această trăsătură capătă prin frecvenţa ei titlul de caracteristică generală pentru schizoizii diferitelor tipuri de raţiuni, iar pentru că, teoretic, nu este deloc exclusă posibilitatea ca obiectivul contactului să fie tocmai un schizoid, ivindu-se astfel situația în care o schizotimie nedescoperită la timp să ducă la implicaţii grave în decursul contactului, iată de ce problema pe care o abordezi, Iacov, pare să fie demnă de o oarecare atenţie ştiinţifică.

Vanderhouse, zîmbind satisfăcut, anunţă că-i dăruieşte această idee lui Komov şi ne atrase atenția că se făcuse timpul de plecare. La aceste cuvinte, Maika, transpusă şi ascultîndu-l cu gura căscată pe Komov, se ofili imediat. Am pălit şi eu. Discuţiile despre schizoizi mi-au trezit numai gînduri neplăcute. Vanderhouse şi Maika ieşiseră deja din sufragerie, cînd Komov, zăbovind niţel în prag, se întoarse brusc, mă prinse tare de cot şi cercetîndu-mă îngrijorător de atent cu ochii săi cenuşii, reci, şopti repezit:

— De ce te-ai întristat, Stasi? S-a întîmplat ceva?

Am rămas perplex. Mă surprinse clarviziunea cu adevărat supranaturală a acestui specialist în materie de schizoizi. Am reuşit totuşi să mă stăpînesc în aceste momente cînd prea multe lucruri păreau decisive pentru mine. Privindu-l pieziş, l-am întrebat cu o voce sugrumată de uimire:

— La ce vă referiţi. Ghenadi Iurievici?

Privirea lui încă îmi mai cerceta faţa. Cînd mă întrebă mult mai încet şi repezit ca prima dată:

— Ţi-e frică să rămîi singur?

Mă înfipsesem însă bine în şa.

— De ce să-mi fie frică? m-am mirat. Cred că exageraţi, Ghenadi Iurievici. Nu mai sînt, totuşi, un copil.

Îmi eliberă cotul.

— N-ai vrea totuşi să vii cu noi?

Am ridicat din umeri.

— Cum să nu vreau? Cu cea mai mare plăcere. Însă ieri, ştiţi prea bine, am avut nişte defecţiuni la roboţi. Cred că totuşi ar fi mai bine să rămîn.

— Fie!... rosti cam nehotărît. Se întoarse brusc şi ieşi.

Am rămas în sufragerie, decis să-mi limpezesc harababura din cap. Mă simţeam ca după un examen luat cu brio.

Şi-au luat rămas bun de la mine, fluturîndu-şi mîinile, apoi au decolat. Nu i-am mai condus cu privirea şi întorcîndu-mă imediat în navă, am luat un stereocristalofon. Mi-am blindat urechile cu el şi m-am prăbuşit în fotoliu, în faţa tabloului meu de comandă. Urmăream munca băieţilor mei, primeam şi citeam radiograme, am discutat cu Vadik şi Ninon (cu această ocazie m-am liniştit de tot, auzind că şi la Vadik urlă muzica). M-am apucat de curăţenie prin camere, am alcătuit un meniu bogat, socotind absolut necesară întărirea moralului; toate acestea în tumultul, tunetul şi urletul fanfarelor şi mieunatul necofoanelor. Într-un cuvînt, îmi omoram timpul, metodic şi fără milă, cu utilitate pentru mine şi cei din jur. Şi-n tot acest timp omorît, mă rodea insistent un gînd chinuitor: cum a aflat Komov de slăbiciunea mea şi ce vrea să întreprindă în legătură cu asta. Ce să mai vorbim, m-a încolţit. Nedumeririle lui după vizitarea şantierului, discuţia despre schizoizi, ciudata convorbire de la intrarea în sufragerie... Ce naiba, doar singur mi-a propus să zbor cu el. E clar că se teme să mă

lase singur!... Chiar aşa, oare, să observe totul? Totuşi, Vanderhouse n-a remarcat nimic...

Cu astfel de gînduri se scurse cea mai mare parte a zilei mele de muncă. La ora cincisprezece, mult mai devreme decît mă aşteptam, se întoarse aeroglisorul. Abia am avut timp să-mi smulg stereocristalofonul de la urechi şi să-l ascund, că toată trupa a şi năvălit în navă. I-am întîmpinat în ecluză, cu o amabilitate reţinută, bine studiată. Nu i-am întrebat nimic esenţial, interesîndu-mă numai dacă vrea cineva să mănînce. Acum, la drept vorbind, mi-era şi un pic de teamă că după bubuiturile şi vacarmul celor şase ore trecute, voi vorbi un pic cam tare. Bănuială confirmată de altfel de Maika (spre bucuria mea arăta satisfăcător), care mă privi oarecum uimită. Komov mă cercetă şi el rapid din cap pînă în picioare şi fără să spună un cuvînt se refugie imediat în camera sa.

— Să mîncăm? mă întrebă Vanderhouse gînditor. Ştii, Stasi, acum trebuie să mă reped pînă în sala comenzilor să scriu raportul expertizei. Nu crezi că ar fi tocmai potrivit dacă mi-ai aduce între timp un păhărel cu tonic?

L-am aprobat, apoi Vanderhouse plecă în sala comenzilor. Împreună cu Maika ne-am dus în sufragerie unde am pregătit două pahare cu tonic, unul pentru Maika, celălalt pentru Vanderhouse. Cînd m-am întors, Maika umbla prin salon cu paharul în mînă. Mda, era mult mai liniştită decît azi dimineaţă, deşi se mai simţea o oarecare nervozitate în comportarea ei. Ca s-o liniştesc complet, am întrebat-o:

— Ei, ce mai e cu nava?

Maika luă o înghiţitură bună, îşi linse buzele şi ocolindu-mi privirea, rosti:

— Ştii, Stasi, toate astea nu sînt întîmplătoare.

Am aşteptat-o să continue, dar rămase tăcută.

— Ce nu e întîmplător? am întrebat-o.

— Totul! Schiţă un gest cu paharul. O lume castrată. O neputinţă palidă. O să-ţi aduci aminte de vorbele mele: nici nava nu s-a accidentat aici întîmplător, nici noi n-am

găsit-o întîmplător şi în general toate născocirile noastre, proiectul, în sfîrşit, toate astea or să se destrame pe această planetuță! Termină vinul şi puse paharul pe masă. Nu sînt respectate regulile elementare de securitate, marea majoritate a lucrătorilor de aici nu sînt decît plevuşcă. Aşa... ca tine, ca mine... de altfel... Numai că planeta este biologic pasivă. Şi dacă asta ar fi toată afacerea! Orice om înzestrat cu o brumă de bun simț înţelege chiar de la început că ceva nu e în regulă aici. Cîndva era viaţă pe planeta asta, dar de cum a scăpărat steaua – într-o clipă s-a terminat totul. Biologic pasivă? Da! Dar în schimb, necrotic activă. La fel va fi şi Panta peste cîţiva ani. Pomişori strîmbi, iarbă pipernicită şi totul îmbibat de o moarte străveche. Mirosul morţii, înţelegi? Ba, chiar mai rău, mirosul fostei vieţi! Nu, Stasi, ai să-ţi aminteşti de ce-ți spun acum... Pantienii nu se vor adapta aici, nu se vor bucura niciodată. O casă nouă pentru întreaga omenire? Nici vorbă! Nu o casă nouă. Ci un castel vechi, plin de stafii...

Am tresărit. Ea observă şi interpretă greşit.

— Fii pe pace, spuse ea, zîmbind amar. Sînt O.K. Pur şi simplu încerc să-mi exprim simţămintele şi presimţirile. Văd că nu mă înţelegi, dar imaginează-ţi şi singur cam ce presimţiri am. Dacă pe limbă îmi stau numai cuvinte de genul ăsta: necroză, stafii...

Începu iar să se agite prin salon. Apoi, oprindu-se în fața mea, continuă:

— Pe de altă parte, desigur, parametru planetei sînt minunaţi, rar de găsit în Cosmos Activitatea biologică aproape de zero. Atmosfera, hidrosfera, clima, balanţa termică – totul ca la carte, numai bun pentru proiectul „Arca”. Dar poţi să-mi tai şi capul dacă pe aici a călcat vreunul din organizatorii acestei bazaconii şi, chiar dacă a fost careva, înseamnă că s-a arătat total lipsit de simţul şi mirosul vieţii... Se înţelege că sînt cu toţii lupi bătrîni, plini de cicatrici, au trecut prin zeci de iaduri... simţul pericolului îl au în perfectă stare! Dar pe astea... pocni din

degete şi, sărăcuţa de ea, chiar se schimonosi în neputinţa de a se exprima cît mai convingător. De altfel, n-am de unde să ştiu. Poate careva dintre ei o fi simţit ceva rău, dar cum să explici asta celor care nu au fost aici? Tu, însă, sper că mă înţelegi măcar un pic?

Mă privea fix cu ochii ei verzi, dar ezitam şi neînţelegînd minţeam.

— Nu tocmai. Adică, pe undeva ai dreptate...

— Vezi, spuse ea, nici măcar tu nu mă înţelegi. Bine, ajunge despre asta. Se aşează pe masa din faţa mea şi lovindu-mă brusc cu degetul în obraz, rîse. M-am descărcat şi acum mi-e mult mai bine... Cu Komov, ştii şi tu, nu prea poţi să stai de vorbă, iar cu Vanderhouse mai bine să nu te amesteci... Te desfiinţează cît ai clipi...

Încordarea ce închega discuţia noastră scăzu imediat şi convorbirea se transformă într-o pălăvrăgeală uşoară. Am început să mă plîng de neplăcerile pe care le avusesem ieri cu băieţii şi i-am povestit cum înota Vadik, singur în tot oceanul. Am întrebat-o apoi cum îi mai merg treburile cu „cvartiruirile”. Maika răspunse că marcaseră patru locuri destul de bune. În alte condiţii, orice pantian şi-ar fi petrecut aici toată viaţa cu mare plăcere, dar pentru că toată această născocire era predestinată eşecului, nu mai aveam ce discuta. I-am amintit Maikăi că ea fusese întotdeauna marcată de scepticism, probabil înnăscut, și că acest scepticism era de fiecare dată departe de a fi justificat. Maika mă contrazise, nefiind vorba de un scepticism înnăscut, ci de un scepticism al naturii. Îmi spuse că, în general, sînt un peştişor şi un ţînc care în fond ar trebui să stea în poziţie de drepţi în fata ei, Maika cea experimentată. Atunci i-am replicat că un om adevărat, cu o experienţă bogată de viaţă, nu vorbeşte niciodată în contradictoriu cu un cibertehnician, pentru că acest cibertehnician este de regulă axa navei, în jurul căreia se fac toate mişcările continue ale vieţii. Maika îmi răspunse că majoritatea axelor de rotaţie sînt în fond nişte noţiuni imaginare, nereprezentînd nimic altceva decît nişte locuri

geometrice ale unor puncte... Pe urmă, începu o discuţie înverşunată despre diferenţa posibilă între „axa de rotaţie” şi „axa de vîrtej”. Pălăvrăgeam destul de tare şi probabil că această discuţie apărea, privita din exterior, destul de nostimă. Încercam să aflu ce gînduri are Maika, judecînd totodată dacă n-ar fi fost mai bine să mă ocup chiar acum de profilaxia tuturor sistemelor de asigurare a securităţii. E-adevărat că aceste sisteme erau programate pentru prevenirea unui pericol biologic, dar în cazul unui pericol necrotic, îmi eră imposibil să mă pronunţ asupra eficienţei lor. Dacă mă gîndesc însă mai bine, sub piatra stătută nu curge apa şi, în general, dacă mergi mai încet ajungi mai departe.

În concluzie, cînd Maika începu să caşte gura şi să se plîngă de oboseală, am trimis-o la o scurtă odihna înainte de masă, iar eu, înainte de toate, am căutat la bibliotecă un dicţionar explicativ. M-am uitat la semnificaţia cuvîntului „necrotic”. Explicaţia mi-a lăsat o impresie deosebit de proastă și atunci m-am hotărît să încep imediat profilaxia. Înainte de asta, m-am abătut totuşi pe la sala comenzilor să văd cum mai lucrează băieţii mei. L-am găsit acolo pe Vanderhouse exact în momentul cînd îşi aduna grijuliu referatul expertizei. „Îl duc acum lui Komov, spuse el văzîndu-mă, apoi o să-l arăt şi Maikăi, după care, în fine, vom avea cu toţii o discuţie. Ce zici, vii şi tu?” I-am spus să mă cheme şi că mă va găsi în camera de asigurare a securităţii. Mă privi curios, dar nu spuse nimic şi ieşi.

M-au chemat după două ore. Vanderhouse mă anunţă prin interfon că expertiza fusese analizată de toți membrii comisiei şi mă întrebă dacă vreau s-o citesc şi eu. Bineînţeles că aş fi vrut, dar eram în focuri cu profilaxia, paznicul-cercetaş stătea pe jumătate jumulit, iar eu eram lac de transpiraţie. Am încropit de urgenţă un răspuns în sensul că nu voi veni să citesc expertiza, dar că negreşit voi fi prezent la discuţie de cum îmi voi termina treburile.

Pe scurt, cînd am apărut în salon, masa se încheiase şi discuţia începuse. Am luat nişte supă şi, aşezîndu-mă

într-un colţ, am început să mănînc.

— Nu pot accepta ipoteza meteoritică fără a face nişte precizări, protestă Vanderhouse „Pelicanii” sînt bine protejaţi contra meteoriţilor, Ghenadi.

— Nu te contrazic, răspunse Komov, uitîndu-se absent la suprafaţa mesei şi schimonosindu-se dezgustat. Hai să presupunem totuşi că atacul meteoritic a avut loc chiar în momentul ieşirii navei din hiperspaţiu.

— Da. Sigur că da, căzu de acord Vanderhouse. În acest caz, bineînţeles... Dar probabilitatea...

— Mă uimeşti, Iacov. Motorul propulsor al navei era complet desfiinţat. Ditamai gaura dintr-o parte în cealaltă, cu urme evidente de degradare termică. Cred că oricărui om normal i-ar fi foarte clar: „a fost un meteorit”.

Vanderhouse părea nefericit.

— Bine... cedă el. Fie şi aşa cum spui... Dar dumneata, Ghenadi, nu poţi să înţelegi fiindcă nu eşti pilot... Pur şi simplu nu realizezi cît e de puţin probabil. Un meteorit uriaş, cu o energie imensă, chiar în momentul ieşirii navei din hiperspaţiu... Nici măcar nu ştiu cu ce-aş putea să compar această infimă probabilitate.

— Bun. Şi ce propui?

Vanderhouse ne privi pe toţi, căutînd un sprijin şi negăsindu-l, spuse.

— E-n regulă. Aşa să fie. Totuşi, insist ca propoziţia să aibă o nuanţă subconjunctivă. Să zicem: „Faptele expuse impun presupunerea că...”

— Impun tragerea unor concluzii, îl corectă Komov.

— Tragerea unor concluzii, se încrunta Vanderhouse. Bine, Ghenadi, dar despre ce concluzii poate fi încă vorba? Numai presupuneri! Se impune presupunerea că nava a fost lovită chiar în momentul apariţiei din hiperspaţiu de un meteorit ce înmagazina o energie uriaşă. Cam aşa le văd eu şi propun să fiţi de acord.

Komov rămase cîteva secunde pe gînduri. Mijindu-şi de cîteva ori ochii, apoi spuse.

— O.K. Trec la următoarea corectură.

— O clipă, îl întrerupse Vanderhouse. Dar tu, Maika?

Maika ridică din umeri.

— La drept vorbind, nu simt diferenţa. În mare, sînt de acord.

— Următoarea modificare, se grăbi nerăbdător Komov Nu mai e necesară opinia bazei în privinţa rămăşiţelor umane. De fapt, cred că nu mai e cazul să menţionăm acest aspect în referatul expertizei. Vom trimite o radiogramă specială în care vom arăta că rămăşiţele piloţilor au fost puse într-un container, acoperite cu material plastic sticlos, şi că în cel mai scurt timp posibil vor fi trimise la bază.

— Totuşi... obiectă cam dezorientat Vanderhouse.

— Am să mă ocup mîine de asta, îl întrerupse Komov. Personal.

— N-ar fi mai bine să-i îngropăm aici? șopti Maika.

— N-am nimic împotrivă, răspunse imediat Komov. De regulă, însă, în astfel de cazuri rămăşiţele sînt trimise pe Pămînt... Poftim? se întoarse el spre Vanderhouse.

Vanderhouse rămase cu gura deschisă, ezită, dar apoi dădu din cap şi spuse:

— Nimic.

— Pe scurt, concluzionă Komov. Propun să scoatem acest punct din referat. Eşti de acord, Iacov?

— Da. Dar tu Maika?

Maika ezita şi aici o înţelegeam. Se făcea totul cam prea oficial. E drept, nu ştiu cum ar fi trebuit să se procedeze, totuşi asemenea hotărîri nu se iau prin vot.

— Foarte bine, rosti Komov ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Acum referitor la condiţiile şi cauzele morţii piloţilor. Rezultatele autopsiei şi fotomaterialele mă satisfac întru totul şi propun în consecinţă următoarea formulare pentru textul expertizei: „Poziţia cadavrelor indică faptul că moartea piloţilor a survenit datorită izbirii navei de solul planetei. Bărbatul a murit înaintea femeii, rămînîndu-i timp doar pentru a şterge jurnalul de bord... Nu a mai fost capabil să iasă din fotoliul pilotului. Femeia,

dimpotrivă, a mai trăit un timp şi a încercat să părăsească nava. Moartea a doborît-o însă în ecluză.

— Hm, făcu neîncrezător Vanderhouse. Nu prea e categoric, ce zici, Ghenadi? Chiar dac-ar fi să ne luăm numai după analiza autopsiei, împotriva căreia nu aveţi nimic de obiectat, şi este evident că biata femeie nu era capabilă să se tîrască pînă în ecluză.

— Cu toate astea, era acolo, preciză sec Komov.

— Tocmai din aceste motive... începu sistematic Vanderhouse, punîndu-şi mîinile la piept.

— Uite ce e, Iacov, spuse Komov. Nimeni nu ştie de ce poate fi capabil omul în situaţii limită. Mai ales o femeie. Aminteşte-ţi de istoria Martei Priestley. Adu-ţi aminte de istoria Kolesnicencăi. Adu-ţi aminte de istorie în general, Iacov.

Se aşternu tăcerea. Vanderhouse stătea.

— Pe mine nu mă miră deloc faptul ca a reuşit să ajungă în ecluză, se auzi vocea Maikăi. Altceva nu înţeleg. De ce-a şters jurnalul? Fusese o izbitură cumplită, e normal ca omul să moară...

— Ei, poate că... ezită Vanderhouse. Cred că aşa e. Agonia, bîjbîia căutînd tabloul de comandă, o fi agăţat vreo cheie...

— Problema jurnalului de bord, spuse Komov, este pusă la capitolul „fapte de o însemnătate deosebită”. Personal, nu cred că această enigmă va fi dezlegata vreodată... dacă într-adevăr este o enigmă şi nu o conjunctură de fapte întîmplătoare. Deci să continuăm, și-a adunat el repede foile răvăşite din faţă. De fapt, nu mai am observaţii. Se pare că microflora şi microfauna terestre au dispărut, sau în orice caz nu există urme... Aşa... Hîrtii personale... Nu e treaba noastră să-i examinam minuţios, şi-apoi au ajuns în asemenea hal că putem strica totul. Mîine îi pun la conservat şi-i aduc aici... Da! Popov, există aici ceva care ţine de competenţa dumneavoastră. Cunoaşteţi utilajele cibernetice ale navelor din seria „Pelican”?

— Da, sigur că da, am răspuns, dînd repede farfuria la o

parte.

— Fiţi bun, îmi aruncă el o foaie de hîrtie. Aveţi aici nomenclatura tuturor cibermecanismelor găsite. Verificaţi dacă nu lipseşte ceva.

Am luat nomenclatura. Toţi mă priveau şi aşteptau.

— Da, am spus, cred că e completă. Există pînă şi cercetaşii iniţiatori, ăştia mereu sînt lipsă... Asta nu mai înţeleg. Ce-nseamnă: „Robot de reparaţie, transformat în utilaj de cusut?”

— Iacov, explică te rog, ordonă Komov.

Vanderhouse îşi înălţă privirile şi îşi împinse bărbia în faţă.

— Ştii, Stasi, spuse un pic cam gînditor. E cam greu să explici ceva. Pur şi simplu transformarea unui ciber într-un utilaj de cusut. Un utilaj care coase, înţelegi? Cineva dintre ei, bănuiesc că femeia, avea un hobby mai puţin obişnuit.

— Aa, m-am mirat. Dar fusese cu siguranţă un ciber pentru reparaţii?!

— Fără-ndoială, spuse Vanderhouse.

— Atunci lista e completă, am zis eu şi i-am înapoiat nomenclatura lui Komov. Chiar prea întreagă, ceea ce se întîmplă cam rar. Probabil că n-au aterizat niciodată pe planete dificile.

— Mulţumesc, mi se adresă Komov. Cînd o să stabilim varianta finală a referatului şi vom trece totul pe curat, am să te rog să semnezi la capitolul „Pierderile ciberneticii învechite”.

— Dar n-au fost pierderi, l-am contrazis.

Komov nu mă băgă în seama, iar Vanderhouse îmi explică:

— Asta-i denumirea capitolului „Pierderile cibertehnicii învechite”. Ai să semnezi că nu există pierderi.

— Deci aşa se hotărî Komov, adunîndu-şi într-un top foile răspîndite. Am să te rog, acum, Iacov, să stabileşti ordinea finală, după care vom semna şi poate vom trimite chiar azi radiograma. Iar acum, dacă nimeni nu mai are nimic de adăugat, am plecat.

Nu mai era nimic de adăugat şi-atunci plecă. Vanderhouse se ridică oftînd din greu, cîntări în palmă referatul, se uită la noi şi, dîndu-şi capul pe spate, se retrase şi el.

— E clar că Vander e nemulţumit, am remarcat şi mi-am pus friptură în farfurie.

— Nici eu nu sînt mulţumită. A ieşit, cumva, nedemn... Nu ştiu cum să-ţi explic, poate spun copilării, naivităţi... dar ar trebui... trebuia să păstrăm totuşi un minut de reculegere... Şi-n loc de asta, hei-rup, s-au pornit: situaţia rămăşiţelor, pierderile cibertehnicii, parametrii topografici... Ptiu! Parc-am fi la şcoală, la lecţiile practice...

Eram întru totul de acord cu ea.

— Aşa e cînd Komov nu permite nimănui să deschidă gura, continuă răutăcioasă. Lui îi e clar totul, nimic nu e de neînţeles, dar în fond nu este chiar aşa. Nici cu meteoritul nu prea e lămurită problema, ce să mai vorbim de jurnalul de bord. Nu cred că totul e atît de limpede pentru el! Cred că ascunde ceva şi Vander l-a simţit, numai că nu ştie cum să-l agaţe sau consideră poate, că nu asta e esenţialul...

— Da, s-ar putea să nu fie esenţialul... am mormăit cam nehotărît.

— Dar nici eu nu zic că asta-i esenţialul! mă dezaprobă Maika. Pur şi simplu nu-mi place cum se poartă Komov. Nu-l înţeleg. Şi-n general, nu-l înghit! Toţi mi-au împuiat capul cu el, iar eu mă frămînt şi număr zilele care mi-au mai rămas să lucrăm împreună... N-am să mai lucrez în viaţa mea cu el!

— Ei, hai că n-a mai rămas chiar atît de mult... am spus împăciuitor. Doar vreo douăzeci de zile...

Aşa ne-am despărţit. Maika plecă să-şi facă ordine prin măsurătorile şi „căzările” ei, iar eu m-am îndreptat spre sala comenzilor, unde mă aştepta o mică surpriză: Tom îmi comunică terminarea lucrărilor de fundaţie şi îmi propunea să văd rezultatele. Mi-am pus şuba şi am dat fuga la şantier.

Soarele apusese deja, iar amurgul devenea mai

pregnant. Un amurg straniu, violet-închis, ca de cerneală. Nu exista lună, dar în schimb, ce aurora boreală! Fîşii gigantice de lumină spectrală fluturau tăcute deasupra oceanului negru, pulsau, vibrau şi tresăreau, ca bătute de vînt, cu sclipiri albe, verzi, trandafirii, pentru ca brusc să se stingă, lăsîndu-şi în ochi pete neclare de lumină, ca apoi să reapară tot atît de brusc, făcînd să dispară stelele şi amurgul, colorînd totul în cele mai nenaturale, dar pure culori. Ceaţa de deasupra mlaştinii devenea roşie-albastră, aisbergul îndepărtat sclipea ca un chihlimbar imens, iar pe litoral începu goana impetuoasă a umbrelor verzui.

Frecîndu-mi înverşunat obrajii şi nasul ce îngheţaseră, verificam, în această lumină miraculoasă, fundaţiile realizate. Tom mă urmărea cu insistenţă şi îmi comunica serviabil cifrele necesare, iar cînd se stingea aurora boreală îşi aprindea, nu mai puţin serviabil, proiectoarele. Şi, ca de-obicei, stăruia acea linişte mormîntală, destrămată doar de scrîşnetul nisipului îngheţat sub tocurile mele. Pe urmă, am auzit voci: Maika şi Vanderhouse ieşiseră la aer curat, să admire spectacolul ceresc. Maika preţuia mult aurora boreală – singurul lucru care-i făcea plăcere pe această planetă. Eram destul de departe de navă, cam la vreo sută de metri, şi nu-i zăream, auzindu-le în schimb foarte clar vocile. De altfel, la început, nu le-am dat atenţie. Maika povestea ceva despre vîrfurile distruse ale pomilor, iar Vanderhouse mormăia despre eroziunea cvasiorganică a bordului; probabil discutau din nou despre cauzele şi împrejurările distrugerii „Pelicanului”.

În discuţia lor era însă ceva straniu. Repet, la început nu prea-i ascultam şi doar apoi am înţeles. Vorbeau ca şi cum nu s-ar fi ascultat unul pe altul. De exemplu, Vanderhouse spunea: „Unul din motoare era bun. Altfel n-ar fi putut să manevreze în atmosferă...” Iar Maika o ţinea pe-a ei: „Nu, Iacov, nu mai mult de zece-cincisprezece ani. Uită-te numai la aceste sedimente...”

Am coborît la una din fundaţii să-i verific baza, iar cînd am urcat înapoi, discuţia parcă se mai legase, devenise în schimb mai de neînţeles. Parcă făceau repetiţia unei piese.

— Dar asta ce mai înseamnă? întrebă Maika.

— Aş fi spus că-i o jucărie, răspundea Vanderhouse.

— La fel aş fi spus şi eu. De ce?

— Hobby. Nimic de mirare. E un hobby foarte răspîndit.

În general, parcă erau discuţiile noastre la bază, în aşteptarea formării grupelor de plecare. Vadim, să zicem, urla pe neaşteptate, de se cutremura cantina: „Căpitane! M-am hotărît să arunc «coada» navei şi să intru în hiperspaţiu! la care un alt ironic replica imediat: „Sînt de acord, căpitane! Numai să nu-ţi uiţi şi capul, căpitane!” ş.a.m.d. Ciudata discuţie dintre Maika şi Vander se întrerupse. Se auzi clar fîşîitul membranei şi se aşternu din nou tăcerea. Am controlat şi ultima fundaţie, l-am lăudat pe Tom pentru lucrul bine făcut şi i-am ordonat să-l pună pe Jack la treabă, pentru etapa următoare. Aurora borealã se stinse şi în bezna aşternută nu se mai zărea nimic, în afara luminilor de bord ale ciberilor mei. Simţind cum vîrful nasului meu stă gata-gata să se desprindă, am luat-o la trap spre navă, am bîjbîit în căutarea intrării şi am sărit apoi în ecluză. Ecluza – iată ceva minunat. Unul din cele mai plăcute locuri, poate şi fiindcă este prima încăpere a navei: locul cald şi ocrotitor care-ţi redă dulcele sentiment că te afli din nou acasă, după ce te-ai întors din locuri străine, îngheţate, ameninţătoare. Din întuneric la lumină. Mi-am aruncat şuba şi, gemînd, m-am îndreptat spre sala comenzilor, în timp ce-mi frecam energic palmele.

Vanderhouse stătea deja acolo, înconjurat de hîrtiuţele sale şi, cu capul plecat, transcria plictisit şi mîhnit referatul. Maşina de cifrat ciripea vioi sub degetele lui.

— Iar băieţii mei au terminat deja fundaţiile, m-am lăudat eu.

— Aha, făcu Vanderhouse.

— Cam despre ce jucării poate fi vorba? l-am întrebat.

— Jucării... repetă absent Vanderhouse. Jucării? întrebă

fără să întrerupă ciripitul maşinii. Aaa, jucăriile... Puse alături o foaie terminată şi luă alta.

Am aşteptat puţin şi i-am amintit:

— Ce jucării?

— Ce jucării?... repetă cu voce gravă Vanderhouse şi dîndu-şi capul pe spate se uită la mine. Ce întrebare mai e şi asta?... Vezi tu... de altfel, cine ştie ce jucării sînt... Acolo, la „Pelican”... Iartă-mă, Stasi, întîi să termin, ce zici?

M-am furişat în vîrful degetelor la tabloul meu de comandă şi l-am urmărit un pic pe Jack cum începuse să ridice pereţii staţiei meteo, apoi, tot tiptil, am ieşit din sala comenzilor şi m-am dus la Maika.

Camera Maikăi era luminată cu tot ce era posibil, iar ea stătea turceşte pe pat fiind de asemenea foarte ocupată. Pe masă, pe pat, pe jos se întindeau adevărate cearşafuri de hîrtie lipite între ele, hărţi, planuri de amplasare, aerofotografii făcute armonică, însemnări şi notiţe, iar Maika cerceta totul pe rînd, notîndu-şi ideile, înşfăcînd cîteodată lupa sau sticla cu suc aflate alături pe un scaun. Privind-o un timp pe Maika, am pîndit momentul cînd sticla părăsi scaunul şi m-am aşezat repede, aşa că, atunci cînd Maika puse sticla înapoi fără să se uite, nimeri direct în mîna mea întinsă.

— Mulţumesc, am spus şi am luat o înghiţitură.

Maika ridică privirile.

— A-a-a, tu eşti? rosti nemulţumită. Ce-i cu tine?

— Am venit doar aşa, fără nici o treabă, am spus bine dispus. Te-ai săturat de plimbare?

— Nici gînd, mă contrazise, luînd înapoi sticla. Stau aici ca o osîndită, ieri seară n-am muncit deloc, iar acum s-au adunat o mulţime... Ce plimbare?

Îmi dădu sticla şi am băut automat din ea, simţind o uşoară nelinişte. Şi dintr-o dată parcă îmi căzu o perdea de pe ochi. Maika era îmbrăcată mai sumar: în bluza ei preferată, cea pufoasă, şi în şort. Pe cap îşi pusese un batic, iar de sub el se observa părul ud.

— Ai făcut duş? am întrebat prosteşte.

Răspunse ceva. Dar deja înţelesesem totul. M-am ridicat. Am pus cu grijă sticla pe scaun şi am mormăit ceva. Nu mai ţin minte ce. Nici nu ştiu cum am reuşit să ajung pe coridor şi apoi în camera mea. Nu ştiu de ce am stins lumina de sus şi am aprins veioza de noapte, apoi m-am întins pe pat şi m-am întors cu faţa la perete. Tremuram din nou. Îmi amintesc că mi se învîrteau în cap crîmpeie de gînduri, de genul: „Acum, cu siguranţă, totul e pierdut, e inutil, definitiv şi irevocabil”. M-am surprins că iar ciulesc urechea. Şi auzeam din nou ceva, ceva imposibil. M-am ridicat brusc, am deschis noptiera, am luat un somnifer şi l-am pus sub limbă. Iar m-am culcat. Pe pereţi tropăiau şopîrlele, tavanul întunecat prinse a se învîrti încet, veioza cînd se stingea cînd lumina insuportabil de tare, muşte muribunde zumzăiau neputincioase pe la colţuri. Parcă venise şi Maika, mă privea nelinişitită, apoi mă acoperi cu ceva şi dispăru, după care apăru Vadik. Se aşeză la picioarele mele şi se răsti supărat: „Ce stai tolănit? Te aşteaptă o întreaga comisie şi tu trîndăveşti?...” „Trebuie să vorbeşti mai tare, interveni Ninon, nu vezi că are ceva la urechi şi nu aude”. Netulburat, cu faţa imobilă, le-am spus că totul e o prostie. M-am sculat din pat şi am intrat cu toţii în „Pelicanul” avariat, unde tot ce era organic fusese distrus. Stăruia un miros greu de amoniac, ca atunci, pe coridor. Şi totuşi parcă nu era „Pelicanul”, ci mai degrabă un şantier unde băieţaşii mei se mişcau de colo-colo pe lîngă pista de aterizare ce sclipea puternic în soare, iar mie mi-era teamă din ce în ce mai mult că Tom o să strivească două mumii, aşezate de-a curmezişul drumului. De fapt, toţi credeam că sînt mumii, cînd de fapt ele erau Vanderhouse şi Komov, dar asta nu trebuia să mai observe nimeni, pentru că vorbeau între ei şi de asta numai eu îmi dădeam seama. De Maika însă nu te poţi ascunde. „Oare nu vedeţi că-i e rău?”, zise supărată şi puse pe gura şi nasul meu un batic udat, îmbibat cu amoniac. Eram cît pe-aci să mă înec,

m-am scuturat şi m-am ridicat în capul oaselor.

Aveam ochii deschişi şi-n lumina veiozei am observat imediat în faţa mea un om. Stătea lîngă pat şi, aplecîndu-se, mă privi atent, direct în faţă. În lumina slabă, părea închis la culoare, aproape negru – o figură strîmbă, halucinantă, fără faţă, unduitoare, fără o configuraţie clară, cu o sclipire tot atît de şovăielnică şi neclară pe pieptul şi umărul ei.

Ştiind sigur cum se vor termina toate astea, am întins mîna şi l-am străbătut ca prin văzduh. Silueta începu să unduiască puternic, prinse a se topi şi dispăru fără urmă. M-am întins pe spate şi am închis ochii. Ştiaţi că un bei algerian are sub nas un cucui? Chiar sub nas... Eram ud leoarcă şi mă înăbuşeam. Aproape mă sufocam.

Capitolul patru

FANTOME ŞI OAMENI

M-am trezit tîrziu, cu capul greu şi cu dorinţa fermă ca imediat după micul dejun, să mă retrag undeva împreună cu Vanderhouse şi să-i povestesc totul. Parcă niciodată nu mai fusesem atît de nefericit. Nimic nu mai avea sens pentru mine, nici măcar gimnastica de dimineaţă. Am făcut doar un duş mai puternic ionizat şi m-am tîrît pînă în salon. Chiar de la intrare mi-am dat seama că, datorită necazurilor mele, uitasem ieri seară să programez bucătarul pentru micul dejun. Asta a pus capac la toate.

Mormăind nedesluşit o salutare şi simţind cum mă înroşesc de ruşine, m-am aşezat la locul meu şi am privit abătut masa, încercînd să nu mă uit la nimeni. Micul dejun era, ca să fim cinstiţi, mai ceva ca la mînăstire. Masă de monah: pîine neagră şi lapte. Vanderhouse îşi presăra cu sare bucatele. Maika ungea feliile de pîine cu unt. Komov mesteca doar pîine uscată fără a se atinge de lapte.

Nu mi-era foame: mi se tăcea frică numai la gîndul că trebuie să mestec ceva. Am luat totuşi un pahar cu lapte şi am sorbit un pic. Vedeam cu coada ochiului cum mă priveşte Maika şi cum ar vrea să mă întrebe ce se întîmplă cu mine. N-a făcut-o totuşi, iar Vanderhouse începu o expunere prolixă despre foloasele medicale pe care ţi le aducea o „zi de post" şi se bucură că tocmai astăzi avem un astfel de dejun şi nu unul obişnuit. Explică cu lux de amănunte diferenţa între un post obişnuit şi postul mare, referindu-se cu respect la primii creştini. Legat de treaba asta, povesti despre lăsata secului, potolindu-se însă repede cînd îşi dădu seama că se aprinsese prea tare descriind atîtea clătite cu icre, cu batog sau somon şi alte bunătăţi de genul ăsta. Tăcu şi începu să-şi aranjeze perciunii un pic cam jenat. Discuţia nu se lega. Mă îngrijora ce se petrece cu mine. Maika era şi ea îngrijorată. În ceea ce-l priveşte pe Komov, acesta iar nu era în apele lui. Ca şi ieri, de altfel; ochii roşii şi privirea aţintită în masă. Doar cîteodată îşi ridica privirile pentru a se uita întrebător în jur vrînd parcă să răspundă unei chemări. Făcuse în jurul lui o mulţime de firimituri şi nici acum nu înceta să mărunţească pîinea, încît îmi venea să-l pleznesc peste mîini ca pe un copil neastîmpărat. Am continuat să stăm aşa, o adunare cam mohorîtă, cu un Vanderhouse ce-şi pierdea treptat puterile în încercarea de a ne distra.

Tocmai se chinuia cu o istorie lunga şi plictisitoare, compusă ad-hoc, căreia nu-i putea găsi un sfîrşit, cînd, pe neaşteptate, Komov scoase un horcăit straniu de parcă s-ar fi înecat cu o bucăţică de pîine uscată. M-am uitat la el şi m-am speriat. Komov înţepenise, cu mîinile înfipte în marginea mesei, iar ochii înroşiţi îi ieşiseră din orbite. Se holba undeva spre mine şi devenea alb ca varul văzînd cu ochii. M-am întors. Am înlemnit de frică. Lîngă perete, între filmotecă şi măsuţa de şah, stătea fantoma mea de ieri.

Acum o vedeam foarte clar. Era un om, dacă nu, cu siguranţă un umanoid, mic, slab, gol-goluţ. Pielea, închisă

la culoare, aproape neagră, lucea părînd dată cu unsoare. Faţa nu i-am distins-o prea bine sau poate nu mi-o mai aminteam, dar, ca şi în coşmarul meu din noaptea trecută, m-a izbit faptul că acest om era oarecum strîmb şi parcă spălăcit. Și bineînţeles ochii: mari, întunecaţi, ficşi şi orbi, ca ai unei statui.

— Uite-l! Uite-l! urlă Komov.

Arătă cu degetul în cu totul altă direcţie şi acolo se închega direct din văzduh o nouă figură. Aceeaşi fantomă nemişcată şi unsuroasă, dar acum îngheţată într-un salt impetuos, în plină goană, ca fotografia unui sprinter lansat din blocstarturi. Şi-n aceeaşi secundă Maika se aruncă la picioarele vedeniei. Fotoliul zbură cu zgomot într-o parte, iar Maika, cu un strigăt războinic, trecu prin fantomă şi se ciocni de ecranul videofonului. Am mai apucat să observ cum fantoma se unduieşte şi începe să se topească, în timp ce Komov striga deja:

— Uşa! Uşa!

Am văzut cum ceva mic, alb şi mat ca peretele salonului, încovoiat într-o goană mută, se strecoară pe uşă şi dispare pe coridor. Şi-atunci m-am aruncat după el.

Acum mi-e cam ruşine să-mi amintesc, dar atunci puţin îmi păsa ce fel de fiinţă era, de unde venise şi de ce se găsea tocmai aici. Simţeam nu numai o nespusă uşurare, înţelegînd că din acest moment se terminaseră definitiv frica şi coşmarurile mele, dar şi o dorinţă arzătoare să prind vietatea, s-o înşfac, s-o strîng şi s-o tîrăsc.

În uşă m-am ciocnit cu Komov, l-am dat jos şi împiedicîndu-mă de el m-am pomenit fugind în patru labe pe coridorul deja pustiu şi mirosind puternic a amoniac. În spatele meu, Komov urla ceva, tropăiau bocancii, iar eu, izbutind să mă ridic, am trecut prin ecluză, de unde am sărit prin ieşirea neacoperită încă de membrana protectoare. Am aterizat afară în strălucirea liliachie a soarelui.

L-am văzut imediat. Fugea spre şantier, uşor, abia atingînd cu picioarele goale nisipul îngheţat. Era tot aşa de

strîmb, iar în goană îşi mişca ciudat coatele, ţinîndu-le depărtate de corp. Nu mai era nici închis la culoare, nici alb-mat, ci liliachiu-deschis, cu soarele strălucindu-i pe umerii slabi şi strîmbi. Fugea direct spre ciberii mei şi atunci mi-am încetinit alergarea, aşteptînd să se sperie şi s-o facă spre dreapta sau stînga. Nici vorba de aşa ceva. Nu mi-am crezut ochilor cînd l-am văzut strecurîndu-se şi la nici zece paşi de Tom, primind de la acest prostănac falnic obişnuitul semnal de politeţe: „Aştept ordine”.

— Spre mlaştină! Se auzea în spate vocea gîfîită a Maikăi. Goneşte-l spre mlaştină!

Micuţul aborigen se îndrepta oricum spre mlaştină. Trebuie să precizez aici că individul ştia să fugă, iar distanţa dintre noi nu se micşora decît foarte puţin. Vîntul îmi şuiera pe la urechi, iar în depărtare Komov urla şi el ceva, acoperit însă de Maika.

— Mai la stînga, ia-o mai la stînga, striga ea surescitată.

Am luat-o spre stînga şi-am sărit pe pista de aterizare, pe o porţiune terminată: dreaptă şi cu suprafaţa finisată. De aici treburile au mers mai bine şi am început să-l ajung. „Nu, n-ai să scapi, repetam în sinea mea. Nu, frate, n-ai să-mi scapi tocmai acum. O să răspunzi pentru toate...” Fără să-mi dezlipesc privirea, mă uitam la omoplaţii lui cum se mişcau ritmic, la picioarele lui greu observabile din cauza goanei, la pîlcurile de ceaţă ce se destrămau în urma lui. Îl ajungeam şi deja simţeam triumful. Pista se terminase, dar pînă la cortina cenuşie ce masca mlaştina mai rămîneau cam o sută de paşi, suficient ca să-l ajung.

Atingînd marginea mlaştinii, se opri lîngă tufişurile întunecate de trestie pitică. Ezită cîteva secunde, apoi mă privi peste umăr, văzîndu-i astfel din nou ochii negri, nicidecum morţi şi goi, ba, dimpotrivă, foarte vii şi parcă zîmbitori. Se aşeză brusc pe vine, îşi cuprinse genunchii cu mîinile şi se rostogoli. Prima dată n-am înţeles bine ce s-a întîmplat. La început, văzusem un om, fără-ndoială un om straniu, care poate nici nu era un om, dar totuşi un

umanoid, iar acum acesta dispăruse brusc, luîndu-i locul un ghem cenuşiu, absurd, ce se rostogolea pe suprafaţa mlaştinii, stropind în jur murdărie şi apă tulbure, prin mocirla fără fund, de netrecut. Şi cum se mai rostogolea! Nici nu am ajuns bine la mal, că deja dispăruse dincolo de pîlcurile de ceață, auzindu-se de acolo, de după perdeaua cenuşie, un fîşiit potolit, plescăituri şi un fluierat strident.

Veni în fugă şi Maika şi se opri alături, cu respiraţia tăiată.

— A plecat, constată amărîtă.

— A plecat, am aprobat şi eu.

Am mai zăbovit cîteva secunde, privind valurile tulburi de ceaţă. Pe urma Maika îşi şterse transpiraţia de pe frunte şi fredonă:

— Am fugit de la bunica, am fugit de la bunicul...[1]

— Iar de la tine, plasatoareo, cu atît mai mult voi fugi... am adăugat şi m-am uitat în jur.

Aşa deci. Proştii, cum s-ar zice, fugeau, iar deştepţii, înţelegeţi şi singuri, stăteau şi priveau. Eram împreună cu Maika. Siluetele micuţe ale lui Komov şi Vanderhouse păreau nişte pete întunecate alături de navă.

— Aşa fugă mai zic şi eu, rosti Maika, privind şi ea înspre navă. Pe puţin trei kilometri, ce zici, căpitane?

— De acord cu dumneavoastră, căpitane, am replicat.

— Ia ascultă, spuse Maika gînditoare. Dacă numai ni s-a părut?

Am luat-o pe după umeri. Sentimentele de libertate, sănătate, entuziasm, senzaţiile marilor perspective strălucitoare explodară în mine cu o forţă nouă.

— Ce ştii tu despre toate astea, un biet matelot, am ţipat, aproape plîngînd de bucurie şi scuturînd-o cu toată forţa. Ce ştii tu de halucinaţii?... Dar nici nu trebuie să înţelegi ceva! Trăieşte-ţi viaţa fericită şi nu te mai gîndi la ele!

Maika clipea din ochi pierdută, încercînd să se smulgă, dar am mai scuturat-o o dată, de data asta mai uşor şi

[1] Aluzie la o binecunoscută poveste rusească.

cuprinzîndu-i umerii am vrut s-o conduc la navă.

— Stai! se împotrivi slab Maika, complet uluită. Ce-i cu tine, de fapt... Ia mai lasă-mă, ce-s cu alintările astea prosteşti?

— Hai să mergem, să mergem, turuiam eu. Să mergem! Favoritul doctorului Mboga ne va arăta acum, o simte inima mea, că am fugit degeaba, n-ar fi trebuit s-o facem...

Maika se eliberă brusc, se opri o secundă, apoi se aşează pe vine, îşi plecă fruntea şi, cuprinzîndu-şi genunchii cu mîinile, se clătină în față.

— Nu, spuse ea, îndreptîndu-se din nou. Nu mai înţeleg nimic.

— Nici nu trebuie. Ne va explica totul Komov. Întîi va da cu noi de pămînt că doar i-am stricat contactul, apoi ne va explica totuşi...

— Ascultă, mi-e frig! spuse Maika ţopăind. Fugim?

Am fugit. Entuziasmul iniţial se mai domolise şi am început să mă gîndesc ce s-a întîmplat totuşi. Reieşea că, de fapt, planeta era locuită! Şi nu de oricine, ci de fiinţe asemănătoare omului, poate chiar raţionale şi de ce nu, chiar civilizate.

— Stasi, mă întrebă Maika în timp ce fugeam, poate că e un pantian?

— De unde pînă unde? m-am mirat.

— Ei, cine ştie... Nu cunoaştem toate detaliile proiectului. Poate că deja a început mutarea.

— Nu. Nu semăna a pantian. Ăştia sînt înalţi, cu pielea roşie... Pe urmă, sînt îmbrăcaţi, iar ăsta, ce naiba, era gol-goluţ!

Ne-am oprit în faţa membranei şi am lăsat-o pe Maika să intre prima.

— Br-r-r! se cutremură ea, frecîndu-şi umerii. Ei, ce mai stăm, mergem să ne pună juvăţu' la gît?

— De juma' de metru.

— Bine uns.

— Şapteşcinci de mm diametru, am spus.

Ne-am furişat în sala comenzilor, dar n-am reuşit să

trecem neobservaţi. Eram aşteptaţi. Komov umbla de colo-colo prin cameră, cu mîinile la spate, iar Vanderhouse, privind absent, îşi scotea mereu bărbia înainte şi îşi înfăşura perciunii – cel drept pe arătătorul drept, stîngul pe arătătorul mîinii stîngi. Văzîndu-ne, Komov se opri, dar Maika i-o luă înainte:

— A fugit, raportă ea, luînd o mină foarte preocupată. A fugit direct prin mlaştină, şi-ncă folosind o metodă complet neobişnuită.

— Taci, o întrerupse Komov.

Acum începe, m-am gîndit, intenţionînd să izbucnesc imediat şi să azvîrl din copite. Dar n-am ghicit. Komov ne ordonă să ne aşezăm, se aşeză şi el şi mi se adresă scurt:

— Te ascult, Popov. Povesteşte-mi totul. Pînă-n cele mai mici detalii.

Surprinzător, dar nu m-am mirat. Mi s-a părut foarte normal să povestesc totul: despre foşnete, mirosuri, plînsetul copilului, ţipetele femeii, despre ciudatul dialog de ieri seară şi despre fantoma neagră de azi noapte. Maika mă asculta cu gura căscată, iar Komov, privindu-mă drept în faţă fără să clipească (ochii mijiţi erau din nou reci şi ficşi, faţa încremenită), îşi muşca buza de jos şi din cînd în cînd îşi trosnea degetele de încordare. Cînd am terminat se aşternu tăcerea. Komov mă întrebă într-un tîrziu:

— Sigur era un plînset de copil?

— Da-a... În orice caz, semăna foarte mult.

Vanderhouse suspină zgomotos şi lovi cu palma braţul fotoliului.

— Şi toate astea le-ai îndurat singur, se înfricoşă Maika. Bietul Stasik!

— Trebuie să-ţi spun, Stasi... începu impunător Vanderhouse, dar Komov îl întrerupse.

— Dar pietrele? întrebă el.

— Ce-i cu pietrele? n-am înţeles eu.

— De unde au apărut pietrele?

— Pe şantier? Probabil, le-au cărat ciberii. Ce mai contează însă acum?

— De unde au luat ciberii pietrele?

— Păi... am început şi am amuţit. Într-adevăr, de unde au putut să le ia?

— De jur-împrejur numai plajă nisipoasă, continuă Komov. Nici măcar o pietricică. Iar ciberii nu s-au îndepărtat de şantier. De unde au apărut pe pistă bolovani şi crengi? Ne-a privit şi a zîmbit. Toate astea, bineînţeles, sînt întrebări retorice. Pot să mai adaug, că lîngă noi, după bordul navei, chiar sub far, se află o întreagă grămadă de bolovani. Un morman foarte interesant. Pot, de asemenea, să mai spun că... iartă-mă, Stasi, dumneata ai terminat? Mulţumesc. Iar acum să vedeţi ce s-a întîmplat cu mine.

Am aflat, astfel, că nici lui Komov nu i-a fost uşor. E adevărat, încercările lui au fost de altă natură. Încercările intelectului. A doua zi de la sosire, în timp ce arunca în lac peştii pantieni, a zărit la vreo douăzeci de paşi de el o pată neobişnuită, de un roşu aprins, care s-a lăţit imediat şi a dispărut mai înainte ca el să se hotărască să se apropie. Ziua următoare, a găsit în vîrful înălţimii nr. 12 un peşte mort, evident unul din cei aruncaţi în lac ziua precedentă. Spre dimineaţa celei de-a patra zile se trezi cu sentimentul cert că în cameră se mai află cineva, un străin. Nu era nimeni, dar Komov auzi despicarea membranei de la intrarea principală, ieşi afară şi observă mai întîi grămada de pietre de lîngă bord, apoi văzu bolovanii şi mormanele de crengi pe pista şantierului. După discuţia purtată cu mine se convinsese definitiv că în jurul navei se petrecea ceva ciudat. Era aproape sigur că grupele de cercetare scăpaseră din obiectiv un fenomen extraordinar de important de pe planetă. Doar convingerea fermă că o viaţă raţională era cu neputinţă de neobservat îl reţinea să treacă la măsuri radicale. Luase doar măsurile necesare ca regiunea în care acţiona grupa noastră să nu se transforme în ţinta unei invazii de „haimanale curioase”, străduindu-se în acest scop să formuleze referatul expertizei, astfel încît să nu stîrnească nici o îndoială. Între timp, starea mea depresivă şi nervoasă îi confirmase din plin concluzia lui

iniţială că fiinţe necunoscute erau capabile să pătrundă în navă.

Începuse să pîndească această strecurare în navă, iar presupunerile se adeveriseră azi dimineaţă.

— Concluzionez, declamă el, ca la o lecţie. Aceasta regiune a planetei, contrar datelor cercetărilor iniţiale, este populată de fiinţe dezvoltate, vertebrate. În plus, avem toate motivele să presupunem că sînt raţionale: probabil troglodiţi adaptaţi la viaţa de cavernă. Judecînd după cele văzute, putem constata asemănarea anatomică a aborigenilor cu omul. Fără-ndoială, sînt mimetici şi, probabil, tot legat de asta, pot produce fantome pentru apărare şi distragerea atenţiei. Trebuie amintit că această capacitate nu a fost observată la vertebratele dezvoltate, decît la unele rozătoare de pe Pandora, iar pe Pămînt, numai la unele specii de moluşte cefalopode. Acum însă, aş fi vrut să subliniez că, deşi aborigenul posedă aceste însuşiri neomeneşti şi în general neumanoide, el seamănă surprinzător de mult cu omul pămîntean, atît anatomic, cît şi fiziologic, şi mai ales neurologic... Am terminat.

— Cum adică, ai terminat? am sărit speriat Dar vocile? Ce, astea tot halucinaţii au fost?

Komov surîse.

— Linişteşte-te, Stasi, spuse el. Totul e-n regulă cu dumneata. „Vocile” dumitale se explică uşor, dacă presupunem că mecanismul aparatului vocal este identic cu al nostru Aceasta identitate, alături de o capacitate dezvoltată de imitare, plus o memorie fonetică hipertrofiată...

— Stai, interveni Maika. Admit că ar fi putut să ne asculte discuţiile, dar cum rămîne cu vocea femeii?

Komov clătină din cap.

— Mda, trebuie presupus că au asistat la agonie.

Maika fluieră.

— Prea încurcat, mormăi ea neîncrezătoare.

— Propuneţi altă explicaţie, replică „înţepat” Komov. Probabil însă că vom afla cît de curînd şi numele celor

dispăruţi. Dacă numele pilotului era Alexandr.

— În fine, să lăsăm asta, m-am băgat eu. Dar copilul care plîngea?...

— Dar eşti sigur că plîngea un copil?

— Păi, cu ce l-aş fi putut confunda?

Komov mă studie atent, apoi îşi apăsă tare buza de jos şi dintr-o dată lătră înfundat. Aidoma unui lătrat – alt termen nu găsesc.

— Ce a fost asta? întrebă el. Un cîine, nu?

— Seamănă, am răspuns prudent.

— Atunci să ştii că a fost o frază dintr-un dialect de pe Leonida.

M-a terminat. Pe Maika la fel. Am tăcut un timp cu toţii. Fără-ndoială, era întocmai cum spunea. Totul se explica, totul părea foarte sobru şi elegant, dar... Bineînţeles, acum era plăcut, după ce spaima trecuse şi ştiai că tocmai grupul nostru a avut norocul să descopere o nouă rasă umanoidă. Totuşi, avea loc o schimbare radicală în destinele noastre. Şi nu numai în ale noastre. În primul rînd, proiectul „Arca” îşi găsise sfîrşitul. Iar asta se vedea de la o poştă. Planeta era ocupata şi trebuia găsită alta pentru pantieni. În al doilea rînd, dacă se va clarifica totul şi se va stabili că aborigenii sînt raţionali, vom fi probabil imediat „izgoniţi” de-aici, locul nostru luîndu-l Comisia Contactelor. Toate aceste considerente îmi erau clare nu numai mie, dar şi celorlalţi. Necăjit, Vanderhouse se trase de perciuni şi spuse:

— De ce neapărat raţionali? Deocamdată, nu văd de unde ar reieşi că sînt obligatoriu raţionali. Ce zici, Ghenadi?

— Nu susţin că t r e b u i e să fie raţionali, îl contrazise Komov. Am spus doar că există toate motivele să presupunem aşa ceva.

— Care toate motivele? se întristă şi mai mult Vanderhouse. Nu-i plăcea deloc să părăsească un loc călduţ. Era binecunoscută slăbiciunea lui pentru locurile călduţe. Ce motive? Poate înfăţişarea exterioară...

— Problema nu ţine numai de anatomie, spuse Komov. Pietrele de sub far sînt plasate într-o ordine evidentă: cine ştie ce semne reprezintă. Pietrele şi ramurile de pe pistă. Nu vreau să fac afirmaţii gratuite, dar toate astea par încercări ale unor umanoizi de a intra în contact cu o cultură primitivă. O iscoadă secretă şi-n acelaşi timp... sau daruri, poate atenţionări...

— Mda. Seamănă destul de mult. Mormăi Vanderhouse şi căzu în apatie.

Urmă o nouă perioadă de tăcere, apoi Maika întrebă încetişor:

— Dar cum s-a stabilit că ne sînt atît de asemănători, fiziologic şi neurologic?

Komov dădu satisfăcut din cap.

— Şi aici avem numai dovezi neverosimile, începu el. Dar sînt destul de convingătoare. În primul rînd, aborigenii sînt capabili să se strecoare în navă. Nava îi lasă să treacă. Ca o comparaţie, vă reamintesc că nici un tagorian, ba nici chiar un pantian, cu toată asemănarea lor incredibilă cu omul, nu pot să treacă prin membrana intrării. Pur şi simplu, nu se deschide în faţa lor...

Aici, m-am pleznit peste frunte.

— Fir-ar să fie! Deci toţi ciberii mei erau în regulă! Aborigenii alergau prin faţa lui Tom, iar el se oprea, fiindu-i frică să nu calce vreun om... iar ei, crezînd că Tom este o fiinţă vie, dădeau din mîini semnalizînd întîmplător: „Pericol! Imediat în navă!” E un semnal foarte simplu... Le-am arătat. Iar băieţaşii mei s-au întrecut la fugă să intre în cală... Sigur că da, asta-i explicaţia... Chiar acum am văzut cu ochii mei cum Tom a reacţionat înaintea aborigenului ca în faţa unui om.

— Adică? întrebă repede Komov.

— Păi, la apariţia aborigenului în cîmpul vizual al lui Tom, semnalul „Aştept ordine” a venit cu promptitudine.

— Asta-i o observaţie foarte valoroasă, rosti Komov.

Vanderhouse suspină cu greutate.

— Da, spuse Maika. Iată sfîrşitul „Arcăi”. Păcat.

— Şi-acum? am întrebat fără să mă adresez cuiva în mod special.

Nu-mi răspunse nimeni. Komov îşi ridica foile cu însemnări şi de sub ele răsari cutiuţa dictafonului.

— Îmi cer scuze, zîmbi el fermecător. Am înregistrat întreaga noastră discuţie din economie de timp. Vă mulţumesc pentru întrebările puse la obiect. Stasi, te rog, codifică înregistrarea şi trimite-o prin „urgenţă”, direct la centru. Copia o expediezi la bază.

— Săracu’ Sidorov, șopti Vanderhouse.

Komov îi aruncă o privire fugară şi se uită din nou pe hartă.

Maika împinse fotoliul înapoi şi se ridică.

— În orice caz, eu am terminat-o cu amplasările, spuse ea. Mă duc să-mi fac bagajele.

— O clipă, o opri Komov. V-aţi întrebat ce o să urmeze, iar acum vă pot răspunde. Ca membru plenipotenţiar al Comisiei Contactelor preiau conducerea. Declar întreaga noastră regiune zonă a unui eventual contact. Iacov, te rog, compune radiograma necesară. Se întrerup toate lucrările proiectului „Arca”. Roboţii vor fi demobilizaţi şi trecuţi în cală. Părăsirea navei se va face numai cu aprobarea mea. Probabil că vînătoarea de azi a creat deja anumite greutăţi, iar alte neînţelegeri ar putea deveni extrem de neplăcute. Aşadar, Maia, pune te rog aeroglisorul în hangar. Stasi, te ocupi în continuare de cibersistemul dumitale... Ridică un deget. Dar, mai întîi, trimite înregistrarea discuţiei... Zîmbi şi vru să mai spună ceva, dar tocmai atunci zbîrnîi decodificatorul radioemiţătorului.

Vanderhouse întinse mîna, scoase din lăcaşul de primire cartela radiogramei şi îşi aruncă privirea pe ea. Sprîncenele i se ridicară.

— Nu mai înţeleg nimic, mormăi el. Aruncă pe masă cartela şi, ducîndu-şi mîinile la spate, începu să se plimbe prin cameră.

Am luat cartela. Maika răsufla agitată în urechea mea.

Radiograma era într-adevăr surprinzătoare.

Urgentă. Legătură – zero. Centrul, Comisia Contactelor, Garbovski – către şeful bazei „ARCA”, Sidorov. Întrerupeţi urgent toate lucrările proiectului. Pregătiţi o posibilă evacuare a personalului şi a utilajelor. Completare – pentru reprezentantul plenipotenţiar al ComCon-ului, Komov. Declar regiunea ER-2 zonă a unui presupus contact. Sînteţi răspunzător.

— Aşa mai zic şi eu! spuse Maika admirativ. Bravo, Garbovski!

Komov se opri şi ne privi încruntat.

— Vă rog să începeţi executarea dispoziţiilor mele. Iacov, găseşte-mi, te rog, copia expertizei noastre.

Împreună cu Vanderhouse se cufundară în cercetarea copiei. Maika plecă să-şi aranjeze aeroglisorul, iar eu aşezîndu-mă lîngă radio, am început codificarea discuţiei noastre. Nu trecură nici două minute că decodificatorul sună din nou. Komov îl împinse pe Vanderhouse şi fugi spre radioemiţător. Aplecat peste umărul meu, sorbea din priviri rîndurile ce apăreau pe cartelă.

Urgentă, legătură – zero. Centrul, Comisia Contactelor. Bader, către căpitanul grupei ER-2, Vanderhouse. Confirmaţi de urgenţă găsirea rămăşiţelor celor doi, repet: cele două trupuri de la bordul navei şi starea jurnalului de bord, chestiuni pe care le menţionaţi în referatul expertizei.

Bader

Komov îi aruncă lui Vanderhouse cartela.

— Deci aşa stau lucrurile, spuse Komov. Aşa, carevasăzică.... Se întoarse spre mine. Stasi, ce faci acum?

— Codific, am răspuns posomorît. Nu mai reuşeam să înţeleg nimic.

— Dă-mi dictafonul, îmi ceru el Deocamdată mai

aşteptăm. Strecură dictafonul în buzunarul său de la piept şi îl închise cu grijă. Deci aşa, Iacov. Confirmă ce ți s-a cerut. Stasi, trimite confirmarea. Pe urmă, am să te rog, Iacov... De fapt, asta o ştii mai bine decît mine. Fii amabil şi caută în filmoteca noastră toată documentaţia oficială referitoare la jurnalele de bord, apoi verifică totul.

— Oricum, ştiu totul despre jurnalele de bord, replică nemulţumit Vanderhouse. Mai bine spune-mi ce anume te interesează.

— Nici eu nu ştiu prea bine. M-ar interesa totuşi dacă jurnalul de bord a fost şters întîmplător sau intenţionat. Dacă intenționat, de ce? Doar vezi că şi pe Bader îl preocupă acelaşi lucru... Hai, nu fi leneş, Iacov. Trebuie să existe nişte reguli care impun distrugerea jurnalului de bord.

— Nu există astfel de reguli, bombăni Vanderhouse, dar plecă totuşi, din amabilitate.

Komov se aşeza să scrie confirmarea, în timp ce eu îmi storceam creierii să înţeleg ce anume se petrece. De ce se crease panica asta şi cum de-au putut cei de la centru să pună la îndoiala formularea clară a referatului. Doar n-au crezut că noi am confundat rămăşiţele pămîntenilor cu cele ale unui oarecare aborigen, adăugînd astfel încă un trup. Şi totuşi, fir-ar să fie, cum naiba a reuşit Garbovski să ghicească ce se petrece la noi? Doamne, ce harababură în capul meu. Priveam trist ecranele de lucru, unde totul era atît de clar şi normal, încît n-am putut să nu observ cu amărăciune cît de mult poate semăna, la modul cel mai jalnic, un om mărginit cu un ciber. Uite cum stau şi execut dispoziţiile ca un tîmpit: mi-au spus să codific, am codificat; mi-au spus să mă opresc, m-am oprit; dar de ce se întîmplă aşa, ce rost au toate astea şi cum se vor termina, deja nu mai înțeleg nimic. La fel ca şi Tom al meu: acum munceşte săracul, transpiră şi se străduieşte să-şi execute cît mai bine sarcinile, dar habar n-are că peste zece minute voi veni şi-l voi vîri în cală împreună cu toată compania lui, iar munca lui va fi în zadar; el însuşi va fi de

prisos...

Komov îmi întinse confirmarea. Am cifrat textul, l-am trimis şi tocmai vroiam să mă mut la tabloul meu, cînd am auzit deodată cum ne cheamă baza.

— ER-2? întrebă liniştit o voce. Vă vorbeşte Sidorov.

— ER-2, vă ascultăm! am răspuns imediat Aici cibernetician Popov. Cu cine doriţi, Mihail Albertovici?

— Cu Komov, te rog.

Komov deja stătea în fotoliul vecin.

— Te ascult, Athos, spuse el.

— Ce s-a întîmplat la voi? întrebă Sidorov.

— Aborigeni, răspunse Komov, zăbovind niţel.

— Dacă se poate, mai detaliat.

— Mai întîi de toate, aş vrea să ai în vedere, Athos, că nu ştiu şi nici nu înţeleg cum a aflat Garbovski de aborigeni. Noi înşine am început să pricepem ceva abia de vreo două ore. Îţi pregătisem o informare şi chiar începusem s-o codific, dar lucrurile s-au încurcat în aşa hal, încît sînt nevoit să apelez la răbdarea ta încă un timp. Bătrînul Bader mi-a stîrnit o bănuială... Într-un cuvînt, mai ai răbdare, te rog.

— E clar, spuse Sidorov. Dar existenta aborigenilor e sigură?

— Absolută.

Sidorov suspină.

— Bine. Ce să facem... O luăm de la început.

— Îmi pare extrem de rău că s-a întîmplat aşa, rosti Komov. Pe cuvînt de onoare că-mi pare rău.

— Nu-i nimic, trece şi asta. Tăcu o vreme. Ce-ai de gînd să faci în continuare? Aştepţi comisia?

— Nu. Încep chiar de azi Ah... Şi mai am o rugăminte. Lasă-mi la dispoziţie ER-2, cu tot echipajul.

— Bineînţeles, spuse Sidorov. În fine, nu te mai reţin. Dacă ai nevoie de ceva...

— Mulţumesc, Athos. Și nu mai fi supărat. O să se aranjeze totul.

— Să sperăm.

Şi-au luat rămas bun. Komov îşi ronţăi unghia de la degetul mare, se uită la mine cu o nervozitate de neînţeles şi începu din nou să umble de colo-colo prin camera de comandă. În sfîrşit, ghicisem ce se întîmplase. Komov şi Sidorov erau prieteni vechi, învăţaseră împreună, lucraseră împreuna, dar în timp ce Komov avea noroc în toate, pe Sidorov toată lumea îl poreclise Athos-ghinionistul. Nu ştiu cum de s-a nimerit tocmai aşa. În orice caz, Komov ar trebui să fie foarte jenat; şi colac peste pupăză, radiograma lui Garbovski. Toate se potriviseră, ca şi cum Komov informase direct Centrul, ocolindu-l pe Sidorov.

M-am strecurat încetişor spre panoul meu de comandă şi-am oprit ciberii. Komov se aşezase deja la masa şi îşi rodea unghia, holbîndu-se la foile aruncate pe masă. I-am cerut permisiunea să ies.

— De ce? sări el, revenindu-şi însa imediat. Ah... cibersistemul... Te rog, te rog... Dar cum termini, te întorci imediat.

Mi-am băgat băieţaşii în cală, i-am dezactivat şi i-am fixat în eventualitatea unui start neprevăzut. Am zăbovit un pic lîngă hublou, privind şantierul pustiu, pereţii albi, neterminaţi ai staţiei meteo, aisbergul ireal şi indiferent... Planeta mi se părea acum altfel. Se schimbase ceva. Apăruse un oarecare sens în aceasta ceață, în aceste tufişuri pitice şi în lanţurile munţilor stîncoşi acoperit cu pete vineţii de zăpadă. Desigur, rămăsese liniştea, dar nu şi pustiul, iar asta era bine.

M-am întors la navă. I-am aruncat o privire lui Vanderhouse, care cotrobăia supărat în filmotecă. Eram tare surescitat şi-atunci m-am dus la Maika să mă consolez. Maika întinsese în toată cabina o hartă uriaşă, se culcase pe ea şi o cerceta cu lupa. Nici măcar nu întoarse capul.

— Nu reuşesc să mă lămuresc, se înfurie ea. N-au unde să locuiască. Am cercetat toate punctele cît de cît locuibile. Doar nu se bălăcesc în mlaştină!...

— Şi de ce nu în mlaştină?

Maika se aşează turceşte şi mă privi prin lupă.

— Un umanoid nu poate trăi în mlaştină.

— De ce? am contrazis-o. La noi, pe Pămînt, au fost cîndva nişte triburi ce locuiau chiar pe lacuri, în locuinţe lacustre.

— Măcar de-ar fi o singura locuinţă lacustră în mlaştini...

— Dar dacă trăiesc sub apă, ca painjenii de apă... într-un balon de aer?

Maika rămase îngîndurată.

— Nu, spuse cu părere de rău. Ar fi fost murdari, ar fi lăsat mizerie în nava...

— Dar dacă au pe piele un strat impermeabil?... Care să respingă apa şi noroiul... Ai văzut cum lucea? Şi unde a fugit de noi?... Şi prin ce metode de mişcare...

Discuţia se lega. Sub avalanşa ipotezelor mele, Maika trebui să admită că, teoretic, nimic nu-i împiedica pe aborigeni să trăiască în bule de aer. Deşi tot mai bună părea ipoteza lui Komov: aborigenii, oameni ai cavernelor. Dacă ai fi văzut ce canioane sînt acolo, spunea ea. Acolo ar fi fost bine să ne căţărăm acum... Începu să-mi arate pe hartă. Locurile erau mizerabile: întîi o coamă deluroasă năpădită de pomi pitici, apoi o regiune submontană, stîncoasă, brăzdată de hăuri fără fund şi, în sfîrşit, creasta sălbatică şi crudă, acoperită de gheaţa veşnică. Dincolo de creastă se „revărsa” un platou pietros nemărginit, dezolant, lipsit total de viaţă, străbătut de-a lungul şi de-a latul de canioane adînci: o lume îngheţată bocnă, friguroasă, imperiul răzvrătit al mineralelor. Doar la gîndul că se poate trăi aici, că trebuie să umbli desculţ prin acest pietriş şi mi se făcu pielea ca de găină.

— Nu-i nimic înfricoşător, mă încurajă Maika. Pot să-ţi arăt fotografiile în infraroşu ale acestui loc. Sub podiş sînt largi zone de căldură subterană, aşa că dacă indigenii ar trăi în peşteri numai de frig n-ar suferi.

M-am înfipt imediat în ea:

— Dar ce mănîncă?

— Dacă există oameni ai cavernelor, îmi răspunse Maika, există şi animale ce trăiesc în peşteri; mai pune la socoteală ciupercile, muşchii şi poate chiar o vegetaţie ce realizează fotosinteza în infraroşu. Mi-am imaginat această viaţă, o parodie jalnică la ceea ce considerăm noi existenţă. Mi-am închipuit această luptă pentru supravieţuire ca pe o strădanie tenace, dar atonică şi de o îngrozitoare monotonie, şi-atunci mi se făcu tare milă de aborigeni. Mi-am exprimat imediat părerea că şi îngrijirea şi protejarea rasei indigene sînt sarcini nobile şi de mare gratitudine. Maika mă contrazise, amintindu-mi că pantienii sînt oricum condamnaţi la moarte, pur şi simplu ar dispărea dacă n-am interveni, pe cînd în cazul aborigenilor nu ştim nimic. Poate că nici n-au nevoie de ajutorul nostru, dezvoltîndu-se şi fără intervenţia noastră.

Vechea noastră dispută. Eu cred că omenirea este capabilă să precizeze care din stadiile dezvoltării unei societăţi poate indica din punct de vedere istoric o evoluţie promiţătoare şi care nu. Maika se îndoieşte de asta, susţinînd că avem prea puţine cunoştinţe pentru a emite astfel de aprecieri. Am intrat în contact cu douăsprezece rase raţionale, dintre care trei nu sînt umanoide. În ce fel de relaţii sîntem cu aceşti neumanoizi, probabil că nici Garbovski nu poate să spună: am realizat sau nu contactul şi, dacă da, atunci cum e, de comun acord sau făcut cu forţa? Dar dacă nu ne percep ca pe nişte fraţi de raţiune, ci ca pe fenomene rare ale naturii, asemănătoare unor meteoriţi neobişnuiţi? Cu umanoizii, lucrurile sînt mai limpezi: din nouă rase umanoide, doar trei au fost de acord să statornicească relaţii cu noi, iar din acestea, numai leonidienii ne comunică cu dragă inimă informaţiile lor, fără să le accepte însă pe ale noastre, cele pămîntene, respingîndu-le politicos şi ferm. Un lucru pare evident: mecanismele cvasiorganice sînt mult mai raţionale şi economice decît animalele domesticite, dar leonidienii refuză utilizarea acestor biomecanisme. De ce? Am

discutat un timp în contradictoriu, ne-am încurcat şi fără să ne dăm seama ne-am inversat punctele de vedere (de altfel, în discuţiile cu Maika mereu se întîmplă aşa). În fine, Maika abandonă, stabilind că toate astea nu-s decît baliverne.

— Lucrurile nu stau chiar atît de simplu. Înţelegi tu oare care-i sarcina principală a oricărui contact? întrebă ea. Pricepi de ce omenirea, deja de două sute de ani, tot mai aleargă după contacte extraterestre, bucurîndu-se cînd acestea-i reuşesc şi întristîndu-se cînd eşuează?

Bineînţeles că ştiam.

— Studiul raţiunii, am răspuns. Cercetarea produsului celui mai perfecţionat al dezvoltării naturii.

— Destul de corect, totuşi nu-i decît un răspuns fără acoperire, pentru că de fapt ce ne interesează pe noi nu este problema raţiunii în general, ci problema raţiunii umane, mai bine zis ne preocupăm, înainte de toate, de noi înşine. Încercăm să înţelegem, de peste cincizeci de mii de ani de istorie, cine sîntem noi, oamenii, dar nu vom putea rezolva niciodată această problemă, atîta timp cît ne vom privi dinăuntru. Tot aşa cum nu este posibil să te ridici în aer trăgîndu-te de păr. Dacă am putea să ne privim dinafară, cu ochi străini, complet străini...

— Dar, practic, la ce ne foloseşte asta? m-am înfuriat.

— Ne va folosi pentru că omenirea va deveni **galactică.** Uite, cum îţi imaginezi omenirea peste o sută de ani?

— Cum mi-o imaginez? am ridicat din umeri. Păi aşa, ca tine... sfîrşitul revoluţiei biologice, învingerea barierelor galactice, ieşirea în lumea zero... răspîndirea uriaşă a contactelor vizuale, realizarea P-abstracţiilor...

— Nu te-am întrebat cum îţi închipui realizările omenirii peste o sută de ani. Te-am întrebat, cum îţi imaginezi însăşi omenirea peste o sută de ani?

Am clipit nedumerit din ochi. Nu simţeam diferenţa. Maika mă privi victorioasă.

— Ai auzit de teoriile lui Komov? Progresul vertical ş.a.m.d...

— Progresul vertical? Parcă-parcă îmi aminteam ceva. Ia stai... Nu cumva, Borovik, Mikava... Aşa-i?

Ea începu să cotrobăie în birou.

— Vezi, atunci dansai la bar cu Tanecica ta, în timp ce Komov îi adunase pe băieţi în bibliotecă... Poftim! Îmi întinse cristalofonul. Ascultă!

Indispus, mi-am prins cristalofonul şi am început să ascult. Înregistrarea începea cu o jumătate de cuvînt şi era asemănătoare lecţiilor pe care le preda Komov. Acesta vorbea calm, simplu, extrem de accesibil, coborîndu-se, probabil la nivelul auditoriului. Dădea o mulţime de exemple, ironiza. În linii mari, lucrurile se prezentau cam aşa.

Omul pămîntean îşi execută toate sarcinile puse în faţa lui de el însuşi şi se transformă într-un om galactic. O sută de mii de ani, omenirea s-a tîrît prin peşteri înguste, prin avalanşe, mărăcini, nimerea în fundături, dar întotdeauna se zărea înainte o albăstreală, o luminiţă, un scop, pînă cînd iată că am ieşit din canioane, direct sub cerul albastru, revărsîndu-ne în vale. Locul este imens, suficient pentru revărsare. Observăm că e o vale, iar deasupra ei cerul nemărginit. O nouă dimensiune. Valea e minunată; timp berechet să te ocupi liniştit de formularea regulilor abstracte. Se pare însă că nici o putere nu ne va mai putea urni spre înălţimi, într-o nouă dimensiune... Omul galactic nu este un simplu pămîntean ce trăieşte în spatii galactice guvernat de legi pămînteşti. Reprezintă ceva mult mai măreţ. Alte legi existenţiale, alte scopuri de vieţuire. Nu cunoaştem însă nici legile, nici scopurile. De fapt, e vorba de o formulare a idealului omului galactic. Ţelul pămîntenilor s-a închegat de-a lungul mileniilor, beneficiind de experienţele anterioare şi de studiul celor mai diferite forme de viaţă de pe planeta noastră. Idealul omului galactic trebuie probabil stabilit pe baza analizei formelor galactice de viaţă, folosind istoriile diferitelor raţiuni ale Galaxiei. Deocamdată nu ştim nici măcar cum să ne apropiem de această problemă, deşi va trebui s-o

rezolvăm şi nu oricum, ci în aşa fel încît să minimalizăm numărul greşelilor şi jertfelor posibile. Omenirea nu-şi va pune niciodată în faţă sarcini pe care încă nu e gata să le rezolve. Toate astea sînt foarte adevărate, dar extrem de chinuitoare.

Înregistrarea se încheia tot cu o jumătate de cuvînt.

La drept vorbind, nu prea am înţeles totul. Ce au de-a face toate astea cu idealul galactic? Nu cred ca oamenii cosmici se vor transforma vreodată în oameni galactici. Aş fi spus că, din contră, oamenii vor aduce Pămîntul în Cosmos: confortul pămîntean, normele şi morala pămîntene. Ca să fiu sincer, pentru mine, ba chiar şi pentru toţi cunoscuţii mei, idealul viitorului rămîne tot planeta noastră micuţă, extinsă pînă la limitele de neimaginat ale Metagalaxiei, apoi, cine ştie, poate chiar în afara acestor limite. Cu aproximaţie, cam aşa începusem să-i explic Maikăi părerile mele, dar imediat am observat că în cabină se afla, probabil, de mai multă vreme, Vanderhouse. Stătea sprijinit de perete, mîngîindu-şi perciunii săi de rîs şi privindu-ne cu o expresie meditativ-absentă de cămilă. M-am ridicat şi i-am împins un scaun.

— Mulţumesc, rosti Vanderhouse, stau mai bine aşa.

— Dumneavoastră ce părere aveţi în privinţa asta? îl întrebă Maika cu un aer marţial.

— În ce privinţă?

— În chestiunea progresului vertical.

Vanderhouse tăcu un timp. Apoi rosti:

— Nu se ştie cine a descoperit primul apa, dar în mod sigur nu peştii.

Noi am căzut pe gînduri, încordaţi. Maika se lumină dintr-o dată şi, ridicînd un deget, exclamă:

— Oho!

— Nu-i de la mine, se scuză Vanderhouse cu părere de rău. E un vechi aforism. Mi-a plăcut mai de mult, dar încă n-am avut prilejul să-l spun. Tăcu un minut, pe urmă spuse: în privinţa jurnalului de bord... Închipuiţi-vă, a existat într-adevăr o astfel de regulă.

— Ce jurnal de bord? întrebă Maika. Ce legătură are cu jurnalul de bord?

— Komov m-a rugat să-i găsesc regula ce legiferează distrugerea jurnalului de bord, explică trist Vanderhouse.

— Şi? am întrebat noi într-un glas.

Vanderhouse amuţi din nou, apoi dădu scîrbit din mînă:

— Să-mi fie ruşine. După cum s-a dovedit, există o astfel de regulă. Mai precis, a existat... În vechiul cod al „Instrucţiunilor". În cel nou nu mai este. De unde era să ştiu? Doar nu sînt istoric...

Rămase îngîndurat mult timp. Maika se foi nerăbdătoare.

— Mda, se hotărî Vanderhouse. Deci, în cazul unui accident pe o planetă necunoscută, populată de fiinţe raţionale, umanoide sau neumanoide, aflată în stadiul unei civilizaţii clar orientată spre mecanizare, erai obligat să distrugi toate hărţile cosmografice şi jurnalele de bord.

Mi-am încrucişat privirile cu Maika.

— Bietul comandant al „Pelicanului", continuă Vanderhouse, se vede treaba că ştia la perfecţie vechile legi. Această regulă are, probabil, mai mult de două sute de ani, fiind înscrisă în cod încă de la începuturile zborului printre stele. Au născocit această regulă vrînd să prevină totul. Dar poţi oare preveni totul? Oftă. Bineînţeles, nu era imposibil să-ţi imaginezi cauzele ştergerii jurnalului de bord. Iată, Komov a şi ghicit... Ştiţi cum a reacţionat la comunicarea mea?

— Nu, m-am repezit eu. Cum?

— A dat din cap şi şi-a văzut de treburi, spuse Maika.

Vanderhouse o privi admirativ.

— Întocmai! exclamă el. Chiar aşa, a dat din cap şi şi-a văzut mai departe de treburi. În locul lui m-aş fi bucurat o zi întreagă ca sînt atît de deştept...

— Totuşi, ce se întîmplă? întrebă Maika Deci, umanoizi-neumanoizi, dar au ajuns la stadiul de civilizaţie mecanizată. Nu mai pricep nimic. Tu înţelegi ceva? mă întrebă ea.

Mă amuza felul Maikăi de a anunţa cu mîndrie că nu înţelege nimic. Deseori fac şi eu la fel.

— Au sosit în întîmpinarea „Pelicanului” călare pe biciclete, am răspuns.

Maika se precipită.

— Aici nu există civilizaţie maşinistă, mormăi ea. Şi nici neumanoizi nu sînt.

Vocea lui Komov se auzi în interfon:

— Vanderhouse, Glumova, Popov! Vă rog. Pentru noi ordine, în sala comenzilor.

— Începe! sări Maika.

Am năvălit cu toţii în sala comenzilor. Komov stătea lîngă masă şi introducea într-o teacă de plastic un transmiţător portabil. Judecînd după poziţia întrerupătoarelor, transmiţătorul era conectat la calculatorul navei. Faţa lui Komov era neobişnuit de încordată, o expresie foarte umană, lipsită de acea concentrare de gheaţă care-ţi strepezea dinţii.

— Am de gînd să ies, ne comunică el. Prima şedinţă de căutare, Iacov, rămîi şef. Principalul: asiguraţi o vizionare permanentă şi funcţionarea neîntreruptă a calculatorului de bord. Dacă apar băştinaşii, mă anunţaţi imediat. Vă recomand efectuarea unei gărzi în trei schimburi la video-ecrane. Maia, vă duceţi chiar acum la ecrane. Stasi, acolo ai radiogramele mele. Transmiteţi-le urgent. Cred că nu trebuie să vă explic de ce nimeni n-are voie să părăsească nava. Asta-i tot. Haideţi la treabă.

M-am aşezat lîngă radioemiţător şi-am început să lucrez. Komov şi Vanderhouse şuşoteau în spatele meu în partea opusă a cabinei. Maika regla videoecranele circulare. Mi-am aruncat privirile pe radiograme. Mda, cît timp pălăvrăgisem pe teme filozofice, Komov lucrase, nu glumă. Aproape toate radiogramele erau răspunsuri. Neavînd ordine speciale, am stabilit singur ierarhia urgenţelor.

ER-2. KOMOV – CĂTRE CENTRU, LUI GARBOVSKI.

MULŢUMESC PENTRU AMABILA PROPUNERE, DAR SOCOTESC CĂ NU AM DREPTUL SĂ VĂ RUP DE LA TREBURI MULT MAI IMPORTANTE. AM SĂ VĂ ŢIN LA CURENT CU TOATE NOUTĂŢILE.

ER-2. KOMOV – CĂTRE CENTRU, LUI BADER. SÎNT NEVOIT SĂ REFUZ POSTUL DE XENOLOG PRINCIPAL PENTRU PROIECTUL „ARCA-2”. ÎL RECOMAND PE AMIREGIBI.

ER-2. KOMOV – CĂTRE CENTRUL DE PRESĂ EUROPEAN, DOMBINI. SOCOTESC PREMATURĂ SOSIREA AICI A COMENTATORULUI DUMNEAVOASTRĂ ŞTIINŢIFIC PENTRU INFORMĂRI. VĂ ROG ADRESAŢI-VĂ CENTRULUI, LA COMISIA CONTACTELOR.

Şi aşa mai departe, în acelaşi stil. Vreo cinci radiograme erau pentru Informatorul Central. Pe astea nu le-am înţeles.

Lucrul era în plin toi, cînd ţîrii decodificatorul.

— De unde e? mă întrebă Komov, tocmai din celălalt capăt al cabinei. Stătea lîngă Maika şi privea în jur.

— „CENTRU, SECŢIA ISTORICA…”, am citit.

— Uf, în sfîrşit, răbufni Komov şi se îndreptă spre mine.

— PROIECTUL „ARCA”, CITEAM EU. ER-2, INFORMAŢII PENTRU VANDERHOUSE, KOMOV. NAVA GĂSITĂ DE DUMNEAVOASTRĂ, NR DE ÎNREGISTRARE CUTARE, PENTRU SPAŢIUL COSMIC, EXPEDIŢIONARĂ, SERIA „PILLGRIM”. ÎNSCRISĂ ÎN PORTUL DEIMOS; A LUAT STARTUL PE DOI IANUARIE, ANUL DOUA SUTE TREIZECI ŞI UNU PENTRU CERCETARE LIBERĂ ÎN ZONA „C”. ULTIMELE SEMNALE AU FOST PRIMITE PE ŞASE MAI, ANUL DOUA SUTE TREIZECI ŞI PATRU, DIN REGIUNEA „UMBRA”. ECHIPAJUL SEMIONOVA MARIA-LUIZA ŞI SEMIONOV ALEXANDR PAVLOVICI. DE LA DOUĂZECI ŞI UNU APRILIE, ANUL DOUA SUTE TREIZECI ŞI TREI, ÎNCĂ UN PASAGER: SEMIONOV PIERRE ALEXANDROVICI. ARHIVA „PILLGRIM”…

Mai era ceva scris acolo, dar Komov izbucni în rîs în spatele meu. Mirat, m-am întors spre el. Komov rîdea. Komov radia.

— Aşa am şi crezut! spuse triumfător, în timp ce noi îl priveam cu gurile căscate. Aşa am şi crezut! Ăsta-i un om! Înţelegeţi, măi băieţi? E un om!

Capitolul cinci

OAMENI ŞI NEOAMENI

— Rămîneţi la posturi! dădu vesel comanda Komov. Îşi luă cutiile cu aparatură şi dispăru.

M-am uitat la Maika Stătea ca un stîlp în mijlocul cabinei, cu privirea întunecată, mişcîndu-şi tăcută buzele. Se gîndea.

L-am privit pe Vanderhouse. Sprîncenele lui erau ridicate, perciunii i se zbîrliseră şi pentru prima oară îmi apăru în imaginaţie nu ca un mamifer, ci ca un drac-de-mare abia scos din apă. Pe videoecran, Komov îşi căra aparatura, îndreptîndu-se vioi spre mlaştină, de-a curmezişul şantierului.

— Da, da, da! exclamă Maika. Deci. De aceea erau acolo jucării.

— De ce? se interesă vioi Vanderhouse.

— Se juca cu ele, explică Maika.

— Cine? întrebă Vanderhouse. Komov?

— Nu. Semionov.

— Semionov? se miră Vanderhouse. Hm. Şi ce-i cu asta?

— Semionov-jr, am izbucnit. Noul pasager. Copilul.

— Ce copil?

— Copilul Semionovilor, interveni Maika. Înţelegi acum rostul acelui mecanism de cusut? Tot felul de şepcuţe, bluziţe, scutece...

— Scutece! rămase perplex Vanderhouse. Deci li se născuse un copil! Da, da, da! mă miram eu, de unde mai

pescuiseră încă un pasager, ba chiar purtînd acelaşi nume! Nici măcar nu mi-a trecut prin cap... Da, sigur că da!

Se auzi apelul radiostaţiei. Am răspuns automat. Era Vadik. Vorbea repezit şi în şoaptă, se vede treaba că-i era frică să nu fie interceptat.

— Ce-i pe la voi, Stasi? Dar mai repede, că acum plecăm...

— Aşa ceva nu se poate povesti repede, m-am supărat eu.

— Hai mă, doar în două cuvinte. S-a găsit cumva nava „Pelerinilor?”

— Ce pelerini?

— Păi, ăştia... pe care-i caută Garbovski.

— Şi cine i-a găsit?

— Voi i-aţi găsit! Sau nu-i aşa? Vocea lui se schimbă brusc. Verific reglajul, spuse sever.

Am întrerupt contactul.

— Ce-au găsit acolo? deveni curios Vanderhouse. Ce navă?

Am dat din mînă.

— Eh, mureau de curiozitate... Deci, s-a născut în aprilie, anul treizeci şi trei şi au răspuns ultima dată în mai, treizeci şi patru, Iacov. Cît de des trebuiau să ia legătură?

— O dată pe lună, răspunse Vanderhouse. Dacă nava este în cercetare liberă...

— O secundă, am spus. Mai, iunie...

— Treisprezece luni, comunică sec Maika.

N-am crezut-o şi-am numărat singur.

— Mda. Am aprobat.

— Incredibil, nu-i aşa?

— În fond, ce-i atît de incredibil? întrebă precaut Vanderhouse.

— În ziua accidentului, începu Maika, copilul avea un an şi o lună. Cum de-a supravieţuit?

— Aborigenii, am explicat. Semionov a şters în întregime jurnalul de bord. Înseamnă că a văzut pe

cineva... Şi Komov nu trebuia să latre la mine! Plînsetul copilului nu era o halucinaţie de-a mea. Ce, n-am mai auzit cum plîng ţîncii?... Au înregistrat totul, iar cînd a crescut, l-au pus să asculte...

— Dar ca să înregistrezi, trebuie să posezi o oarecare tehnică, remarcă maliţioasă Maika.

— Chiar dacă nu au făcut înregistrări, tot au ţinut minte. Asta n-are importanţă.

— Aha, interveni Vanderhouse. Comandantul a văzut umanoizi sau neumanoizi în stadiul unei civilizaţii mecanizate şi a şters jurnalul de bord conform vechilor instrucţiuni.

— Parcă n-ar semăna totuşi cu o civilizaţie mecanizată, se băgă Maika.

— Atunci, nu sînt umanoizi... Brusc, mă fulgeră o idee. Băieţi, am sărit eu, dacă aici trăiesc neumanoizi, atunci avem un caz că nici eu nu ştiu ce să mai zic... Un om-intermediar, înţelegeţi? Şi om şi neom, şi umanoid şi neumanoid! N-a mai existat încă aşa ceva şi cred că nimeni nici măcar n-ar îndrăzni să viseze la asta!

Eram extaziat. Maika la fel. Perspectivele mă ameţeau; neclare, înceţoşate, dar orbitoare, în lumini spectrale. Nu numai că devenea posibil, pentru prima dată în istorie, un contact total cu neumanoizii, dar pămîntenii mai primeau în plus şi o oglindă unicat ce deschidea în faţa omenirii intrarea într-o lume complet inaccesibilă cîndva, o lume inimaginabilă, cu o psihologie total diferită. Şi astfel, teoriile neclare ale lui Komov în privinţa progresului vertical căpătau în sfîrşit un fundament experimental...

— Dar de ce şi-au bătut capul neumanoizii cu un pui de om? întrebă gînditor Vanderhouse. La ce le-au trebuit şi ce-au înţeles din toate astea?

Perspectivele păliră un pic. Dar Maika răspunse imediat provocatoare!

— Pe Pămînt sînt cunoscute cazuri cînd neumanoizii au crescut copii.

— Dar aici sîntem pe Pămînt? se întristă Vanderhouse.

Avea şi el dreptate. Toţi neumanoizii raţionali cunoscuţi pînă în prezent se ţineau mult mai departe de om, chiar decît, să zicem, lupii sau caracatiţele. Dacă pînă şi un specialist notoriu, precum Krüger, susţine că limacii raţionali de pe Garrota îl privesc pe om cu toată tehnica lui nu ca pe un fenomen al lumii reale, ci ca pe o născocire bizară a imaginaţiei lor...

— Şi totuşi, a supravieţuit şi a crescut! protestă Maika.

Avea şi ea dreptate.

În general sînt un sceptic. Nu-mi place să mă cufund în prea multe fantezii, ca Maika, de exemplu. Dar aici n-aveam încotro. Un copil de un an, într-un pustiu de gheaţă. Singur. Este evident că n-ar fi supravieţuit singur. Pe de altă parte, jurnalul de bord şters. Ce se poate presupune? Că nişte umanoizi extratereştri s-au aflat întîmplător prin apropiere, că l-au hrănit, apoi şi-au luat zborul... Ce prostie...

O clipă mi s-a părut că totul se prăbuşeşte. Veşnic născoceşte ceva Maika asta. Mi-a trecut însă imediat prin cap:

— Dar cum a intrat în navă? Cum le ordonă ciberilor mei? Nu, băieţi, ori ne-am întîlnit cu o replică exactă, dar absolut exactă, a omenirii, ori este vorba de un Mowgli cosmic. Nici eu nu mai ştiu ce-i plauzibil.

— Nici eu nu ştiu, spuse Maika.

— Nici eu, admise Vanderhouse.

Din difuzor se făcu auzită vocea lui Komov.

— Atenţie, cei de la bord! Am ieşit pe poziţie. Uitaţi-vă cu atenţie în jur. De aici se vede prea puţin. Au fost radiograme?

M-am uitat în nişa de primire.

— Un pachet întreg.

— Un pachet întreg, transmise Vanderhouse prin microfon.

— Stasi, ai transmis radiogramele mele?

— Păi nu încă pe toate, am răspuns şi m-am grăbit să mă aşez lîngă radioemiţător.

— Nu încă pe toate, comunică Vanderhouse.

— Ce-i porcăria asta în navă? se înfurie Komov. Gata cu filozofările şi la lucru! Maia, urmăreşte ecranul. Uită de toate şi priveşte doar ecranele. Popov, peste zece minute vreau ca ultima mea radiogramă să fie deja în eter. Iacov, spune-mi ce-a mai sosit pe numele meu...

Cînd am terminat transmisiile şi m-am uitat în jur, toţi erau preocupaţi cu sarcinile lor. Maika stătea lîngă panoul de observare. Pe ecranul panoramic se zărea Komov, o siluetă măruntă lîngă mal. Ceaţa se unduia deasupra mlaştinii şi nimic altceva nu se mai mişca în cele trei sute şaizeci de grade ale imaginii pe o rază de şapte kilometri în jurul navei. Komov era cu spatele la noi: se aştepta probabil ca Mowgli al nostru să apară din mlaştină. Maika cerceta împrejurimile, mişcîndu-şi încet capul dintr-o parte în alta şi mărind, din cînd în cînd, imaginea la maximum, cînd ceva i se părea suspect. Apăreau atunci pe ecranele mici ale monitoarelor ori un tufiş aplecat, ori umbra vineţie a unei dune pe nisipul sclipitor, ori vreo pată nedefinită în mărăcinişul rar al pomilor pitici.

Vanderhouse repeta monoton în microfon: „variantele psihotonice, două puncte, şaisprezece en bară, treizeci şi doi zeta sau şaisprezece em... mamă... bară, treizeci şi unu epsilon...” „Destul, spunea Komov. Următoarea...” „Pămîntul, Londra, Cartwright, stimate Ghenadi, îndrăznesc încă o dată să vă amintesc de referinţele promise...” „Destul. Următoarea...” „Centrul de presă...” „Destul. Mai departe... Iacov, citeşte-le numai pe cele de la Centru sau de la bază”. Pauză. Vanderhouse alegea cartelele. „Centru, Bader, aparatura zero cerută va fi transportată la bază, trimiteţi considerentele dumneavoastră pe următoarele puncte: una din zonele posibile existenţei băştinaşilor...” „Destul. Mai departe.”

Aici mă chemă baza. Sidorov îl voia pe Komov.

— Komov a început contactul, Mihail Albertovici. M-am simţit eu cam vinovat.

— A început contactul?

— Propriu-zis, nu. Aşteptăm.

Sidorov tuşi.

— Bine, am să revin mai tîrziu. Nu era ceva urgent. Tăcu. Aveţi emoţii?

Mi-am examinat sentimentele.

— Nu chiar emoţii... E un pic cam straniu. Parcă-i un vis. Ca-ntr-o poveste.

Sidorov suspină.

— Nu vă mai deranjez. Vă doresc succes.

I-am mulţumit. Pe urmă, mi-am sprijinit cotul de panou şi, proptindu-mi bărbia în palmă, mi-am examinat din nou sentimentele. Da, era ceva straniu. Om-neom. Probabil că într-adevăr nu se poate numi om. Copilul crescut de lupi va fi un lup. Crescut de urşi – un urs. Dar dacă ar fi fost crescut de o caracatiţă? Dacă nu l-ar fi mîncat. Ci l-ar fi îngrijit??... Dar nu-i acelaşi lucru. Nici lupul, nici ursul, nici caracatiţa n-au raţiune. În orice caz, nu posedă ceea ce xenologii definesc raţiunea. Dar dacă Mowgli al nostru ar fi fost educat de fiinţe raţionale, care în acelaşi timp sînt într-un anume sens caracatiţe?... Poate chiar şi mai străini nouă decît caracatiţele... Doar ei l-au învăţat să se apere cu ajutorul fantomelor, numai ei l-au învăţat mimetismul, deşi în organismul omenesc nu există nimic care să creeze astfel de lucruri. Deci înseamnă că foloseşte un mecanism artificial. Ia stai, la ce-i foloseşte mimetismul? De cine e învăţat să se apere? Planeta e doar pustie! Înseamnă că nu e pustie.

Mi-am imaginat peşteri imense, inundate de o lumină vineţie, ireală, hăuri sinistre din care pîndeau pericole mortale şi un băieţel ce se furişa de-a lungul pereţilor cleioşi, gata să dispară în orice moment şi să se topească în lumina incertă, lăsînd duşmanului numai umbra sa unduitoare, difuză. Sărmanul băiat. Trebuie imediat scos de-aici... Stop. Stop. Stop! Ce prostii mai sînt şi astea? Nu există aşa ceva. Nu este posibil ca o formă complexă de viaţă, raţională şi extrem de experimentată, să nu fie înconjurată de forme mai simple şi stupide de viaţă? Şi cîte

specii am găsit noi aici? Unsprezece sau douăsprezece şi asta cuprinzînd toată gama. De la virus la băieţel. Nu, aşa nu se mai poate. Ceva nu se potriveşte. În sfîrşit, poate vom afla în curînd. Băiatul ne va povesti totul. Şi dacă n-o va face? Mult au mai povestit oamenilor copii-lup despre lup? Ce speră Komov? Mă cuprinse o dorinţă nestăvilită să-l întreb pe Komov ce speră. Vanderhouse, terminînd de citit ultima radiogramă, se întinse în fotoliu, îşi puse mîinile la ceafă şi rosti îngîndurat:

— Şi doar îi cunoşteam pe Semionovi... Nişte oameni foarte drăguţi, dar în acelaşi timp foarte ciudaţi. Romantici ai trecutului. Bineînţeles, Şura ştia toate legile străvechi, veşnic le cita, chiar dacă nouă ni se păreau caraghioase şi absurde. El le găsea adorabile... catastrofe, agonii, monştrii înfricoşători ce se năpustesc în navă... Distrugerea jurnalului de bord, ștergerea urmelor proprii prin peregrinările cosmice, urme care ar duce inevitabil la descoperirea Pămîntului... Da, îi seamănă foarte mult. Vanderhouse amuţi. De altfel, nu-mi închipuiam că cei ce-şi doresc singurătatea pot fi atît de mulţi. Totuşi, singurătatea nu e un lucru chiar atît de rău. Ce ziceţi?

— Nu-i de mine, aruncă scurt Maika, fără să-şi desprindă privirile de pe ecran.

— Fiindcă eşti tînără, o contrazise Vanderhouse. Cînd Şura Semionov era de vîrsta ta îi plăcea şi lui să aibă cît mai mulţi prieteni cu care să lucreze împreună. Se simţea bine în companiile mari, unde provoca uşor dueluri cerebrale şi unde putea să se afle mereu într-o încordare veselă. Tot timpul organiza întreceri, indiferent de ce natură: sărituri cu aripi, număr de bancuri spuse într-o unitate oarecare de timp, cunoştinţe generale, tot felul de tabele... în toate. Iar puţinul timp liber rămas şi-l petrecea cîntînd compoziţii proprii la necofon, cît îl ţineau puterile... Vanderhouse suspină. Dar toate astea de obicei dispar o dată cu apariţia unei dragoste adevărate... despre asta însă nu ştiu mai nimic, decît că din anul douăzeci Şurik şi Mary au plecat în grupa cercetărilor libere. De atunci,

practic nu i-am mai văzut niciodată. Odată am vorbit cu el prin videofon... Eram la dispecerat, iar Şura îmi cerea aprobarea pentru plecarea de pe Pandora. Vanderhouse oftă din nou. Şi cînd te gîndeşti că tata lui Şura, Pavel Alexandrovici mai trăieşte şi astăzi. Va trebui să trec neapărat pe la el cînd ne întoarcem... Tăcu un moment. Întotdeauna am fost împotriva cercetărilor libere. Arhaisme. Umbli de unul singur prin Cosmos, pericolul e mare, rezultatele ştiinţifice sînt mizerabile, cîteodată chiar induc în eroare... Vă mai amintiţi ce s-a întîmplat cu Kammerer? Toţi susţin că s-a încheiat cucerirea Cosmosului. Chipurile, ne simţim ca acasă în Cosmos. Baliverne. Cosmosul rămîne Cosmos, iar omul va rămîne întotdeauna doar un om. Va fi tot mai experimentat, dar toate experienţele luate la un loc nu-l vor ajuta să se simtă în cosmos ca acasă... După mine, Şurik şi Mary n-au găsit nimic în Cosmos, ceva care măcar la masă să poată fi povestit.

— În schimb, au fost fericiţi, protestă Maika fără să-şi întoarcă privirea.

— De ce crezi asta?

— Altfel s-ar fi întors! La ce bun să mai cauţi ceva, cînd eşti fericit? Maika îl privi încruntată pe Vanderhouse. În general, mai merită să cauţi altceva decît fericirea?

— Poate că şi eu ţi-aş fi răspuns că cei fericiţi nu mai caută nimic, spuse Vanderhouse. Dar cred că nu sînt destul de pregătit pentru o astfel de discuţie spinoasă, ba chiar şi tu. Ce zici? Mai devreme sau mai tîrziu vom începe să generalizăm noţiunea de fericire la neumanoizi...

— Cei de la bord! se făcu auzit Komov. Fiţi atenţi!

— Asta am vrut să spun şi eu, rosti Vanderhouse şi Maika se întoarse spre ecran.

Priveam ecranele toţi trei. Soarele era chiar la apus, atîrnat deasupra crestelor, iar pe dealuri deja se întinseseră umbrele. Pista de aterizare strălucea, căciula de aburi a mlaştinii părea acum grea şi imobilă, iar vîrful ei străbătut de razele soarelui deveni de un violet strident.

Totul împietrise în jur, chiar şi Komov.

— E cinci, şopti Vanderhouse. N-ar fi cazul să mîncăm? Ghenadi, cînd iei masa?

— N-am nevoie de nimic. Am luat cu mine ceva de-ale gurii. Ar fi bine să mîncaţi. Mai tîrziu poate n-o să aveţi vreme.

M-am ridicat.

— Mă duc să pregătesc ceva. Vreo preferinţă?

Și, dintr-o dată, Vanderhouse exclamă:

— Îl văd!

— Unde? se năpusti Komov.

— Vine spre noi, pe malul dinspre aisberg. La vreo şaizeci de grade stînga, faţă de direcţia navei.

— Aha, făcu Maika. Îl văd şi eu! Într-adevăr, vine.

— Nu-l văd! spuse Komov, nerăbdător. Daţi-mi coordonatele prin telemetru.

Vanderhouse îşi îngropă faţa în rama telemetrului şi îi dictă coordonatele. Acum l-am văzut şi eu: de-a lungul apei negre se tîra încetişor, parcă în silă, o arătare verzuie şi ciudat de strîmbă.

— Nu, tot nu-l zăresc, se înciudă Komov. Povestiţi-mi.

— Deci, aşa... începu Vanderhouse şi tuşi. Merge încet, se uită la noi... cară un braţ de nuiele... S-a oprit, a scormonit nisipul cu piciorul... Brr, în frigul ăsta şi gol... merge mai departe... Se uită înspre tine, Ghenadi... Ce curios, anatomia lui e mai degrabă neumană... Iar s-a oprit şi priveşte mereu în direcţia ta. Chiar nu-l vezi. Ghenadi? E chiar direct pe travers, fiind acum mai aproape de tine, decît de noi...

Pierre Alexandrovici Sermonov, Mowgli-ul nostru osmic, continua să se apropie. Cînd mai rămăseseră vreo două sute de metri pînă la el, Maika mări într-atît imaginea pe monitor, încît îi vedeam chiar şi genele. Soarele se strecură între două creste muntoase, lumina izbucni din nou şi umbre lungi invadară plaja.

Era un copil, un puşti de vreo doisprezece ani, un adolescent stîngaci, ciolănos, cu picioare lungi, cu umerii

şi coatele ascuţite – şi cam la atît se limita asemănarea cu un băieţel obişnuit. Faţa în schimb nu mai era de băieţandru, ci avea trăsături mature, dar complet nemişcate, împietrite, îngheţate ca la o mască. Numai ochii îi erau vii, mari şi închişi la culoare. Arunca priviri cu coada ochiului cînd în stînga, cînd în dreapta, ca prin tăieturile unei măşti. Urechile urau mari, clăpăuge, cea dreaptă vizibil mai mare decît stînga, iar dinspre urechea stîngă se întindea pe toată lungimea gîtului, pînă la claviculă, o cicatrice întunecată, inegala, aspră, o rană vindecată urît. Părul roşcat şi zbîrlit îi cădea în dezordine pe frunte şi umeri, iar de pe creştetul capului se ridica un ciuf ca o creastă de cocoş. O faţă neplăcută, sinistră şi-n plus de o culoare albastră-verzuie, morbidă, lucea de parcă era unsă cu grăsime, ca de altfel tot corpul. Era gol-goluţ, iar cînd se apropie mai mult de navă şi aruncă pe nisip mănunchiul de nuiele, se văzu clar cît e de vînos, lipsit de urmele previzibile ale înduioşătoarei neputinţe copilăreşti; ciolănos, dar nu slab, surprinzător de vînos, semn al maturităţii, fără a fi muşchiulos precum atleţii, ci numai bine legat. Devenire vizibile şi nişte cicatrice îngrozitoare, de parcă trupul i-ar fi fost cîndva sfîşiat: o cicatrice adîncă în partea stîngă, de-a curmezişul coastelor pînă la coapsă, ce-l făcea atît de strîmb; încă o cicatrice pe piciorul drept şi o adîncitură pronunţată în mijlocul pieptului. Mda, se vede treaba că nu i-a fost prea uşor. Planeta muşcase şi mestecase conştiincioasă din puiul de om, modificîndu-l conform parametrilor ei.

Se găsea acum la vreo douăzeci de paşi de marginea spaţiului mort. Braţul de nuiele zăcea la picioarele lui, iar el stătea cu mîinile lăsate pe lîngă corp, uitîndu-se spre navă; desigur, n-avea cum să observe obiectivele, dar parcă ne privea drept în ochi. Şi poziţia lui era neomenească. Nu ştiu cum să explic asta mai bine. Pur şi simplu, oamenii nu stau în astfel de poziţii. Niciodată nu stau aşa. Nici cînd se odihnesc, nici cînd aşteaptă, nici cînd

sînt încordaţi. Piciorul stîng era pus puţin înapoi şi îndoit uşor din genunchi, iar toată greutatea corpului se sprijinea chiar în el. Umărul stîng era scos înainte ca un om care se pregăteşte să arunce un disc. Mult timp însă nu poţi rămîne aşa, nu e nici comod, nici frumos, dar iată că puştiul stătea aşa de cîteva minute, apoi se aşează brusc pe vine. De fapt, nu era întocmai exact: se lăsă pe piciorul stîng, iar dreptul îl întinse înainte fără să-l îndoaie. Era obositor chiar şi să-l priveşti, mai ales cînd începu să scotocească prin nuiele, ajutîndu-se şi cu piciorul drept. Pe urmă îşi ridică faţa spre noi, întinse mîinile ţinînd în fiecare pumn cîte o nuia şi se porni să facă ceva ce nici nu mă încumet să descriu.

Pot să spun numai că faţa lui se învioră brusc, dar nu la modul obişnuit, pur şi simplu explodă în grimase. Nu ştiu cîţi muşchi faciali are omul, dar cei ai puştiului intrară toţi în acţiune, fiecare independent şi încontinuu, în mişcări extraordinar de complexe. Nu pot să compar cu nimic. Poate doar cu freamătul suprafeţei unui lac în lumina soarelui, numai că, în timp ce goana încreţiturilor pe apă este haotică şi monotonă, uniformă în haosul ei, aici aveam de-a face cu artificii de mişcări în care se întrezărea un oarecare ritm impus conştient. Nu era nici convulsie bolnăvicioasă, nici agonie, nici panică. Ca să zic aşa, era un dans al muşchilor ce începuse cu faţa, iar acum îi cuprinse umerii, pieptul, începură să cînte şi mîinile, în timp ce nuielele uscate tremurau strînse în menghina pumnilor şi porniră să se încrucişeze, să se împletească şi să se lupte, iscînd astfel foşnete, răpăituri de tobe, ţîrîituri, ca şi cum sub navă apăruse pe neaşteptate un cîmp întreg de greieri. Totul nu dură mai mult de un minut, dar deja vederea mi se tulbură, iar urechile mi se înfundară. Apoi mişcările încetiniră. Cîntecul şi dansul se prelinseră din nuiele în mîini, din mîini spre umeri, apoi spre faţă şi totul se termină. Din nou ne privea masca imobilă. Puştiul se ridică uşor, păşi peste grămada de nuiele şi intră în spaţiul mort.

— De ce tăceţi? tot repeta Komov. Iacov! Iacov! Hei, mă auziţi? De ce tăceţi?

Mi-am revenit şi-am început să-l caut cu privirile pe Komov Xenopsihologul stătea încordat, cu faţa spre navă şi o umbră lungă se întindea pe nisip la picioarele lui. Vanderhouse tuşi şi rosti:

— Te aud.

— Ce s-a întîmplat?

— Nu mă încumet să povestesc. Poate voi, băieţi?

— Vorbea! izbucni Maika cu o voce gîtuită. Vă spun eu că vorbea!...

— Auziţi, m-am băgat eu. Nu cumva s-a îndreptat spre intrare?

— Tot ce-i posibil, admise Vanderhouse. Ghenadi, piciul a intrat în spaţiul mort. Cred că s-a dus spre intrare...

— Supravegheaţi hubloul, comandă repede Komov. Dacă intră, îmi comunicaţi imediat, iar voi vă încuiaţi în sala comenzilor... Tăcu cîteva clipe. Vă aştept peste o oră, spuse el cu o nouă intonaţie şi intensitate, de parcă n-ar mai fi vorbit în microfon. Îşi recăpătase obişnuitul său ton liniştit, de muncă. Vă ajunge o oră?

— N-am înţeles, spuse Vanderhouse.

— Încuiaţi-vă! urlă Komov nervos, direct în microfon. Ce nu înţelegeţi? Vă încuiaţi, dacă intră în navă!

— Am înţeles asta, răspunse Vanderhouse. Dar unde să te aşteptăm peste o oră?

Se aşternu tăcerea.

— Vă aştept peste o oră, repetă calm Komov, uitînd iarăşi să mai vorbească în microfon. Vă ajunge o oră?

— Unde? întrebă Vanderhouse. Unde să te aşteptăm?

— Iacov, mă auzi? întreba neliniştit Komov.

— Te aud perfect, ne privi dezorientat Vanderhouse. Ai spus că ne aştepţi peste o oră. Unde?

— N-am spus nimic... începu Komov. Dar îl întrerupse vocea lui Vanderhouse, la fel de înfundată ca şi cînd n-ar fi vorbit în microfon:

— Oare n-ar fi timpul să mîncăm? Stasi s-o fi plictisit

acolo, ce zici Maika?

Maika începu să chicotească nervos.

— Asta. Numai el... începu ea, înfigînd degetul în ecran. Doar el... acolo...

— Ce se întîmplă, Iacov? urlă Komov.

O voce stranie, nici n-am înţeles bine a cui era, se porni:

— Te fac eu bine, bătrînelul meu, te pun eu pe picioare. Om te fac.

Maika, îngropîndu-şi faţa în palme, icnea din cauza rîsului nervos, şi-şi strîngea genunchii la bărbie.

— Nimic deosebit, Ghenadi, izbuti Vanderhouse să rostească în timp ce-şi ştergea cu batista fruntea transpirată. O mică neînţelegere. Clientul ne vorbeşte cu propriile noastre voci. Îl auzim prin acustica externă. O mică neînţelegere. Ghenadi.

— Îl vedeţi?

— Nu... Ba ia stai, uite-l că apare.

Băiatul stătea din nou lîngă nuielele sale, acum în altă, dar tot atît de incomodă, poziţie. Iar ne privea direct în ochi. Pe urmă, gura i se întredeschise şi se transforma într-un rînjet ce îi dezveli gingiile şi dinţii în partea stîngă a gurii. Se auzi imediat şi vocea Maikăi.

— La urma urmei, dac-aş avea şi eu perciunii dumneavoastră, poate că priveam altfel viaţa...

— Acum vorbeşte cu vocea Maikăi, comunică imperturbabil Vanderhouse. Iar acum se uită din nou în partea ta. Tot nu-l vezi încă? Komov tăcea. Băiatul rămase nemişcat, cu capul întors în direcţia lui, complet nemişcat, ca o stană de piatră: o siluetă stranie în lumina crepusculară. Şi am înţeles brusc că nu era în realitate el. Silueta se topea şi-n curînd se văzu prin ea marginea apei întunecate.

— În sfîrşit, îl văd! spuse satisfăcut Komov. Stă cam la douăzeci de paşi de nava. Aşa-i?

— Da, răspunse Vanderhouse.

— Ba nu. L-am contrazis.

Vanderhouse se uită mai atent.

— Da, cred că ai dreptate, mă aprobă. Probabil că e vorba de... cum îi spui, Ghenadi? Fantomă?

— Staţi! exclamă Komov. Acum îl văd cu adevărat. Vine spre mine.

— Nu îl vezi? mă întrebă Maika.

— Nu. E prea întuneric.

— Nu, nu pentru că e întuneric, mă contrazise ea.

Probabil că avea dreptate. Într-adevăr, soarele apusese şi amurgul se înteţise, totuşi îl mai vedeam încă pe Komov şi fantoma ce se destrăma, pista de aterizare şi aisbergul din depărtare, pe băiat însă nu-l mai zăream.

Komov se aşează jos.

— Se apropie, spuse el cu jumătate de glas. Acum voi fi foarte ocupat. Să nu mă perturbaţi şi continuaţi să supravegheaţi împrejurimile, dar fără nici un fel de localizatori, în general fără mijloace active. Încercaţi să vă limitaţi la infraoptică. Asta-i tot.

— Vînătoare bună, spuse Vanderhouse în microfon şi se ridică. Avea o înfăţişare tare solemnă. Ne privi sever pe deasupra nasului și cu o mişcare lenta îşi ciufuli perciunii, după care declamă: **„Turmele-s în grajduri/ Liberi fi-vom pînă-n zorii dimineţii”.**

Maika schiţă un căscat preling şi întreabă.

— Mi-e somn sau e de la nervi?

— N-are importanţă, acum o să ne putem odihni puţin, hotărî Vanderhouse. Haideţi să facem aşa: Maika merge să se odihnească, eu rămîn lîngă ecran, iar Stasi va dormi lîngă radioemiţător. Peste patru ore îl trezesc. E-n regulă, Stasi?

Eram de acord, deşi mă îndoiam că Komov va rezista atîta în ger. Maika, căscînd încontinuu, căzu şi ea de acord. Cînd plecă, i-am propus lui Vanderhouse o cafea, dar mă refuză sub un pretext ridicol, probabil că voia să adorm. Atunci mi-am aranjat „colţişorul” lîngă emiţător, m-am uitat prin noile radiograme şi nedescoperind nimic urgent, i le-am pasat lui Vanderhouse.

O vreme a tăcut. Nu mi-era somn deloc. Îmi storceam creierii căutînd să-mi imaginez cam ce fel de educatori a avut Pierre Semionov. Un ţînc crescut de lup va alerga în patru labe şi va mîrîi; cel crescut de urs va proceda la fel. De fapt, educaţia determină în întregime fiecare **modus vivendi** al oricărei fiinţe. Adică, nu chiar în totalitate, dar are rolul cel mai însemnat. De ce totuşi Mowgli al nostru a rămas ca un om, în poziţie bipedă? Asta te pune pe gînduri. Merge în poziţie verticală şi îşi foloseşte activ mîinile; aşa ceva nu e înnăscut, ci se educă. Poate vorbi. Desigur, nu înţelege ce spune, dar e clar că regiunea creierului ce îi guvernează vorbirea funcţionează excepţional... Şi a ţinut minte totul, chiar de prima dată! Straniu, foarte straniu. Neumanoizii pe care-i cunosc n-ar fi fost capabili să-i dea puştiului o astfel de educaţie. Ar fi putut să-l hrănească şi să-l domesticească; ar fi reuşit să-l studieze în straniile lor laboratoare, asemănătoare unor modele gigantice de intestin aflat în plină activitate, dar să-l privească ca pe un om, să identifice în el omul şi să păstreze această identitate în el, asta, imposibil... Poate că totuşi sînt umanoizi.

— În orice caz, se porni brusc Vanderhouse, sînt umani în cel mai larg sens imaginabil al cuvîntului dacă au salvat piciul nostru şi sînt geniali dacă au reuşit să-l educe astfel încît să semene cu un om. Deşi poate că habar n-aveau ce-s acelea mîini şi picioare. Ce părere ai, Stasi?

Am mormăit ceva nedefinit şi atunci tăcu.

În sala comenzilor era linişte. Baza nu ne mai deranja, iar cu Komov nici măcar nu eram în legătura; pe ecranul întunecat se aprindeau, intermitent, unduitoarele tablouri multicolore ale aurorei boreale şi în lumina lor ireală abia se distingea cum stă Komov, nemişcat. Pe băiat nu l-am văzut însă deloc, deşi cu siguranţă treaba mergea struna, pentru că din cînd în cînd calculatorul mare de bord începea să plescăie uşurel, pornindu-se apoi să toarcă, digerînd şi sistematizînd informaţiile primite prin intermediul transmiţătorului portabil. În curînd, am aţipit

şi am visat că, după cum îmi amintesc, nişte caracatiţe nebărbierite şi încruntate, îmbrăcate în treninguri albastre şi purtînd umbrele, mă învăţau să merg. Rîdeam încontinuu, deoarece cădeam mereu, stîrnind astfel marea lor nemulţumire. M-am trezit din cauza unei uşoare, dar neplăcute împunsături în inimă. Se întîmplase ceva. Vanderhouse stătea încordat, aplecat înspre ecran şi strîngînd puternic braţele fotoliului.

— Stasi! Mă chemă încet.

— Da?

— Uită-te pe ecran.

Priveam oricum ecranul, dar încă nu vedeam nimic deosebit. Ca şi mai înainte, ardeau şi străluceau focurile astrale. Komov stătea în aceeaşi poziţie, aisbergul îndepărtat arunca irizaţii verzi şi roz. Apoi am văzut.

— Deasupra munţilor? am şoptit.

— Da. Chiar deasupra munţilor.

— Ce-i asta?

— Habar n-am.

— De mult?

— Nu ştiu. Am observat-o acum doua minute. Am crezut prima dată ca e o trombă.

La fel am crezut şi eu. Deasupra liniei zimţate a crestelor estompate, pe fondul intermitentelor picturi celeste se ridica ceva asemănător unei cravaşe lungi şi subţiri: o curbă neagră ce părea a fi o zgîrietură pe ecran; abia vizibilă, se îndoia, vibra, cîteodată părînd să se prăbuşească, ca apoi să se îndrepte din nou. Secţiunea ei nu era continuă, ci părea articulată ca un trunchi de bambus. Acum se găsea deasupra munţilor, la cel puţin zece kilometri distanță, ca şi cum cineva aruncase din regiunea culmilor montane o undiță uriaşă, atribuind astfel peisajului familiar de pe ecran o imagine absurdă de decor al unui teatru de păpuşi. Era atît de nefiresc şi stupid că îmi venea să rîd, ca şi cînd pe cer ar fi apărut o gigantică fizionomie, neverosimilă. Mai pe scurt, era un lucru în afara tuturor dimensiunilor normale, ceva absolut

imposibil, ce depăşea limitele imaginabile ale proporţiilor.

— Să fie ei? am şoptit.

— Exclus să fie ceva natural... şi exclus să fie ceva artificial.

Şi eu simţeam acelaşi lucru.

— Trebuie să-i comunicăm lui Komov, am sugerat.

— A întrerupt legătura, spuse Vanderhouse şi îşi reglă telemetrul. Distanța rămîne aceeaşi, paisprezece kilometri, iar chestia aia văd că vibrează îngrozitor, se scutură toată. Amplitudinea nu e mai mică de o sută de metri... Absolut incredibil...

— Ce înălţime are? am îngăimat.

— Cam şase sute de metri.

— Ce naiba! mi-am aratat surprinderea.

Vanderhouse se repezi pe neaşteptate şi apăsă concomitent doua butoane: semnalul de avarie exterior, prin care se cerea ca „toţi să se întoarcă imediat la bord”, şi semnalul interior, ce însemna „adunarea generală în sala comenzilor”. Se întoarse spre mine şi îmi ordonă cu o voce neobişnuit de seacă:

— Stasi! Dă fuga la postul CMA şi pune în stare de funcţionare TAM-ul de la prova navei. Rămîi acolo şi aşteaptă. Nu acţionezi fără ordine.

Am sărit în coridor. Prin uşile cabinelor răzbăteau sunetele sacadate şi înfundate ale semnalului de întrunire. În întîmpinarea mea fugea Maika, îmbrăcîndu-şi scurta din mers. Avea pantofii puși direct pe picioarele goale.

— Ce s-a întîmplat? mă întrebă de departe cu o voce răguşită de somn.

I-am făcut semn că n-am timp şi m-am năpustit în jos pe scara pînă la postul conducerii mijloacelor active. Încă mai tremuram puţin, dar în general mă liniştisem într-un fel. Eram chiar mîndru; situaţia ce se profila nu era din cele mai obişnuite, mai ales acum cînd eram sigur că din momentul primului start al navei şi pînă în prezent nu mai intrase nimeni în postul CMA, poate doar lucrătorii cosmodroamelor, pentru verificarea sistemelor automate.

M-am prăbuşit în fotoliu, am conectat ecranul circular şi am întrerupt sistemele automate ale TAM, după care am blocat imediat instalaţia de la pupa, ca din zăpăceală să nu trag în nadir. Pe urmă am înşfăcat vernierele ochirii manuale şi imaginea de pe ecran începu să se deruleze în faţa ochilor mei, dincolo de reticul: se perindară aisbergul colţuros, o masă ceţoasa atîrnată deasupra mlaştinii, Komov... Luminat de aurora, stătea acum cu spatele la noi şi se uita spre munţi. Puțin mai sus. Iat-o. Neagră, tremurătoare, absurdă, cu totul neverosimilă. Alături am mai descoperit încă una, mult mai scurtă, dar care creştea văzînd cu ochii, se întindea şi se contorsiona... Fir-ar să fie, cum reuşesc să facă asta? Oare ce energie folosesc, ce fel de material utilizează? Ce privelişte!... Acum semăna cu un gîndac monstruos ce se ascunsese dincolo de munți şi îşi scosese de-acolo numai „mustăţile”. Am calculat unghiul solid de poziţionare şi am potrivit astfel reticulul numerotat, încît să nimeresc ambele ţinte dintr-o singură lovitură. Acum nu-mi mai rămînea decît să apăs cu piciorul pedala...

— CMA-ule? țipă Vanderhouse.

— La ordine, postul CMA!

— Gata?

— La ordine, gata!

Am senzaţia că asta ne-a ieşit foarte bărbăteşte.

— Ai încadrat amîndouă ţintele? mă întrebă Vanderhouse cu vocea lui obişnuită.

— Da. Amîndouă sînt încadrate pe un singur impuls.

— Fii atent! La patruzeci de grade est a apărut a treia ţintă.

M-am uitat şi într-adevăr, în lumina ireală a aurorei boreale, se îndoia şi vibra încă o mustaţă gigantică. Asta nu-mi plăcea. Voi avea oare timp sau nu? Ce să mai, trebuie să-mi ajungă... Mi-am imaginat cum voi trage prima dată şi apoi cum, din două mişcări, voi întoarce tunul spre cea de-a treia ţintă. Nici o problemă, voi avea timp.

— Văd şi a treia ţintă, am spus.

— Bine, zise Vanderhouse. Vezi, totuşi, să nu te „aprinzi”. Tragi numai dacă-ţi dau ordin.

— ’Nţeles, am mormăit.

Mda, dar ia să tragă asupra navei noastre cu... cu... ăsta... să zicem cu un oarecare deformator de spaţiu, şi-atunci n-am decît să tot aştept ordine de la tine. Am început să tremur vizibil. Mi-am încleştat mîinile ca să mă potolesc. M-am uitat după Komov. Totul era bine. Rămăsese în aceeaşi poziţie ca mai înainte, privind dintr-o parte giganticul gîndac. M-am liniştit imediat, mai ales cînd, în sfîrşit, am zărit lîngă Komov o creatură micuţă şi neagră. Chiar m-am ruşinat. Ce s-o fi întîmplat cu mine? De fapt, care-o fi cauza panicii? Ei bine. Şi-a scos mustăţile... şi nu zic că n-ar fi nişte mustăţi uriaşe, ba chiar aş fi spus că-s de dimensiuni abracadabrante. La urma urmei, probabil că nici nu sînt mustăţi, ci pur şi simplu antene. Poate chiar ne urmăresc. Noi pe ei, ei pe noi, sau cine ştie, poate nu pe noi, ci pe pupilul lor, Pierre Alexandrovici Semionov. Supraveghează cum se descurcă, dacă nu-l supără nimeni...

Pentru că, dacă stai să te gîndeşti, tunul antimeteoritic este o chestie îngrozitoare, n-aş fi vrut să-l folosesc aici. Una e să ştergi de pe suprafaţa pămîntului o stîncă pentru a netezi o pistă de aterizare sau, de pildă, să astupi un canion cînd e necesar un lac cu apă potabilă şi cu totul altă treabă atunci cînd lucrezi pe viu... Şi-apoi, cînd s-a folosit TAM-ul ca mijloc de apărare?... Dar, ia stai, poate că totuşi s-a folosit... În primul rînd, ar fi acel caz, nu-mi mai amintesc unde s-a întîmplat, cînd s-a dereglat sistemul de conducere al unui marfar complet automatizat, Provocîndu-se astfel prăbuşirea acestuia chiar în direcţia taberei. Au fost nevoiţi să-l dezintegreze cu ajutorul TAM-ului. În al doilea rînd, dacă mai ţin bine minte, a fost cercetat acel binecunoscut incident: undeva, pe o planetă biologic activă, o navă-cercetaş a fost supusă „unei influenţe de neînvins din partea biosferei”... A fost supusă

sau nu, nu se ştie nici pînă acum, dar căpitanul a hotărît că a fost supusă şi a tras cu tunul de la prova. A ars totul în jurul său, pînă la orizont, aşa că pe urmă, cînd s-au făcut cercetări, experţii nu făceau altceva decît să ridice din umeri. Căpitanului, pare-mi-se, i s-a interzis zborul pentru multă vreme... Da, ce să mai discutăm, TAM-ul este un mijloc de rezolvare îngrozitor. Ultima variantă.

Ca să mă distrag de la aceste gînduri, am făcut măsurători pînă la ţinte, am calculat înălţimea şi grosimea lor. Distanța era patrusprezece, patrusprezece şi jumătate şi şaisprezece kilometri. Înălţimea, de la cinci sute pînă la şapte sute de metri, iar grosimea era aproximativ egală: la bază circa cincizeci de metri, iar în vîrf mai puţin de un metru. Şi toate erau, într-adevăr, articulate, precum trunchiul unui bambus sau o antenă telescopică, în plus. Mi s-a părut că disting pe suprafaţa lor o mişcare direcţională de jos în sus, peristaltică, dar poate că era numai un joc de lumină. Am încercat să ghicesc calitatea materialului din care erau făcute aceste formaţiuni; rezulta o nerozie. Da, ce bine ar fi fost acum să le studiez cu localizatorul-analizor. Dar, bineînţeles, asta nu se poate. Nu poţi să ştii cum au să reacţioneze. Dar nici asta nu e principalul. Important e faptul că aici se găseşte, probabil, o civilizaţie tehnologică avînd un grad înalt de dezvoltare; de fapt, ceea ce trebuie demonstrat. Un singur lucru nu e clar, de ce s-au stabilit sub pămînt, lăsînd planeta natală în stăpînirea pustiului şi a liniştii. De altfel, dacă stăm să reflectam, fiecare civilizaţie îşi are imaginea ei despre confort. De exemplu, la Tagore...

— Postule CMA! urlă aşa de tare Vanderhouse în urechea mea, încît am tresărit. Vezi bine ţintele?

— Da, le văd... am răspuns maşinal, dar imediat am amuţit: deasupra munţilor nu se mai zărea nici o mustaţă. Nu mai sînt ţinte... am spus cu voce scăzută.

— Dormi în post!

— Da’ de unde... Pînă acum au fost, le-am văzut cu ochii mei...

— Şi ce ai văzut cu ochii tăi! deveni curios Vanderhouse.

— Ţinte. Trei ţinte.

— Apoi?

— Iar acuma nu mai sînt.

— Hm... spuse Vanderhouse. S-a întîmplat cam straniu, ce zici?

— Da. Foarte straniu. Au fost şi dintr-o dată nu mai sînt.

— Se întoarce Komov, comunică Vanderhouse. Poate a înţeles el ceva!

Într-adevăr, Komov, încărcat cu cutii, se întorcea şchiopătînd la navă, avînd probabil picioarele amorţite. Din cînd în cînd întorcea capul; cred că-şi lua rămas bun de la Pierre Alexandrovici. Acesta însă nu se vedea.

— Retragerea, comandă Vanderhouse. Lasă totul cum e şi fugi la bucătărie să pregăteşti ceva cald şi întăritor. Probabil Ghenadi a îngheţat ca un ţurţure. De altfel, vocea lui părea mulţumită, ce părere ai, Maika?

Într-o clipă am fost la bucătărie şi-am început să pregătesc în grabă vin fiert, cafea şi o mică gustare. Mi-era frică să nu pierd măcar un cuvinţel din ce va povesti Komov. Dar cînd am dat buzna în cabina de comandă, împingînd măsuţa pe rotile, Komov încă nu spunea nimic. Stătea lîngă masă, frecîndu-şi obrazul îngheţat, iar în faţa lui era întinsa cea mai mare şi mai detaliată hartă a regiunii noastre. Maika îi arăta cu degetul acele locuri, de unde ieşiseră mai adineaori mustăţile-antene.

— Aici nu-i nimic, se înflăcără Maika. Numai stînci îngheţate, canioane de-o sută de metri adîncime, prăpăstii vulcanice, totul e mort. Am zburat pe aici de zeci de ori. Nu sînt nici măcar tufişuri.

Komov îmi mulţumi distrat, dînd din cap, cuprinse în căuşul palmelor ceaşca cu vin fiert, îşi încălzi faţa cu aburii fierbinţi şi începu să soarbă zgomotos, gemînd din cauza fierbinţelii şi pufăind de plăcere.

— În plus, roca e slabă aici, continuă Maika. N-ar fi rezistat la asemenea construcţii. Doar sînt zeci, poate chiar

sute de mii de tone!

— Mda! rosti Komov şi trînti ceaşca goală pe masă. Într-adevăr, e straniu. Îşi frecă puternic palmele Am îngheţat ca un cîine, se plînse el. Acum era din nou un alt Komov, rumen, cu nasul roşu, binevoitor, cu ochii strălucind de veselie. Straniu, foarte straniu, băieţi. Dar nu-i ăsta încă cel mai ciudat lucru, pe planete străine sînt doar destule ciudăţenii. Se prăbuşi în fotoliu şi îşi întinse picioarele. Să ştiţi că astăzi cu greu puteţi să vă mai miraţi. În astea patru ore am auzit atîtea... Desigur, cîte ceva mai trebuie reverificat. Dar, pînă atunci, au ieşit deja la iveală două fapte fundamentale. În primul rînd, Piciul... îl cheamă Piciul... deja a învăţat să vorbească curent şi să înţeleagă practic tot ce i se spune. Un băieţaş care n-a văzut oameni în toată viaţa lui conştientă!

— Ce înseamnă, curent? întrebă neîncrezătoare Maika. După patru ore de învăţătură... curent?

— Da, după patru ore de învăţătură! confirmă solemn Komov. Ăsta-i numai primul aspect. În al doilea rînd, Piciul e foarte convins ca e singurul locuitor al acestei planete.

N-am înţeles.

— De ce singurul? am întrebat. Cum adică singurul?

— Piciul este absolut singur, spuse răspicat Komov, că în afara de el nu mai există nici un aborigen raţional pe planetă.

Se aşternu tăcerea. Komov se ridică.

— Avem mult de lucru, spuse el. Mîine dimineaţă Piciul are intenţia să ne facă o vizită oficială.

Capitolul şase

NEOAMENI ŞI ÎNTREBĂRI

Ne-am chinuit toată noaptea să improvizăm în salon un detector de stări emoţionale. Împreună cu Vanderhouse l-am făcut, practic, din nimic.

Aparatul a ieşit de capacitate mică, rudimentar, cu sensibilitate scăzută, totuşi măsura satisfăcător unii parametri fiziologici. Detectorul nu poseda decît trei indicatoare: emoţii negative pregnante (bec roşu), emoţii pozitive pregnante (bec verde) şi restul gamei emoţionale (bec alb). Ce era să facem? În secţia medicală aveam un minunat detector staţionar, dar în mod sigur Piciul nu se va culca nitam-nisam în sarcofagul alb-mat prevăzut cu un capac masiv ce ermetiza interiorul. Pe la nouă am reuşit să terminăm în sfîrşit totul. Mai rămînea problema postului CMA.

Vanderhouse, în calitatea lui de căpitan al navei, răspunzător cu securitatea, interzicerea ş.a.m.d. refuza categoric să desfiinţeze acest serviciu. După o jumătate de noapte petrecută în post pînă dimineaţa, Maika spera în mod îndreptăţit să nu lipsească de la această vizită. Zadarnice speranţe. În primul rînd, la detector nu putea lucra decît un specialist ca Vanderhouse. În al doilea rînd doar eu aș fi reuşit să menţin aparatul într-o permanentă stare de funcţionare, cînd riscai oricînd pierderea reglajului. În plus, din considerente xenopsihologice, Komov socoti nedorită prezenţa unei femei la prima discuţie cu Piciul. Pe scurt, Maika, albă de furie, plecă din nou în post, iar Vanderhouse, conducînd-o imperturbabil prin faţa detectorului, ne convinse pe toţi: captatorul indicatorului de emoţii funcţiona. Becul roşu nu se stinse decît atunci cînd Maika dispăru pe coridor. De la postul CMA se putea auzi orice discuţie din salon prin intermediul amplificatoarelor

La nouă şi un sfert, după ceasul navei, Komov se opri în mijlocul salonului şi se uită în jur. Totul era pregătit: detectorul reglat şi conectat, pe masă farfurii cu dulciuri, lumina reglată la intensitatea diurnă locală. Komov ne repetă instrucţiunile în cazul unui contact, porni aparatele de înregistrare şi ne invită să ne ocupăm locurile. Stăm şi aşteptăm.

A apărut la nouă şi patruzeci de minute, după ceasul

bordului.

Se opri în prag, sprijinindu-se cu mîna stîngă de tocul uşii, apoi rămase aproape un minut cu piciorul drept ridicat, timp în care ne cerceta pe fiecare prin tăieturile măştii sale mortuare. Era atîta linişte că-i puteam auzi respiraţia ritmică şi puternică funcţionînd ca un mecanism perfect. De aproape, în lumina puternică, lăsa o impresie halucinantă. Era straniu în toate: înfăţişarea complet liniştită, dar în acelaşi timp inumană, pielea bleu-verzuie, lucioasă, parcă lăcuită, amplasarea disproporţionată şi dizgraţioasă a muşchilor şi tendoanelor, genunchii neobişnuit de puternici şi masivi, labele picioarelor uimitor de înguste şi lungi. Mă surprinse că nu era atît de scund cum îmi imaginasem, fiind cam de înălţimea Maikăi. Nu mai puţin ciudată era şi lipsa unghiilor la degetele mîinii stîngi. În pumnul drept strîngea o grămăjoară de frunze proaspete.

Îşi aţinti atît de mult privirea asupra lui Vanderhouse încît îmi trecu prin cap o idee nebunească: poate Piciul a înţeles menirea detectorului. Într-un sfîrşit, bravul nostru căpitan îşi zbîrli cam nervos perciunii şi contrar instrucţiunilor se aplecă uşor înainte.

— Formidabil, rosti clar şi răspicat Piciul, cu vocea lui Vanderhouse. Indicatorul nostru se „înverzi”.

Nervos, căpitanul îşi zbîrli din nou perciunii şi zîmbi îndelung. Faţa Piciului se învioră imediat şi Vanderhouse primi drept răsplată o serie de grimase înfiorătoare succedate aproape instantaneu. Imediat o transpiraţie rece inundă fruntea lui Vanderhouse. Nu ştiu cum s-ar fi terminat totul, dacă Piciul nu s-ar fi dezlipit în fine de tocul uşii. Se prelinse de-a lungul peretelui şi se opri lîngă ecranul videofonului.

— Ce-i ăsta? întrebă el.

— Un videofon, răspunse Komov.

— Da, spuse Piciul. Totul se mişcă şi de fapt nu se mişcă nimic. Imagini.

— Uite mîncare, spuse Komov. Vrei să mănînci?

— Mîncare separat? întrebă enigmatic Piciul şi se apropie de masă. Asta-i mîncare? Nu prea seamănă. Mister.

— Cu ce nu seamănă?

— Nu seamănă a mîncare.

— Gustă totuşi, îl sfătui Komov, împingînd spre el o farfurie cu prăjituri.

Piciul căzu brusc în genunchi, întinse mîinile şi deschise gura. Tăceam stupefiaţi. Piciul rămăsese stană de piatră. Ţinea ochii închişi. Totul nu dură decît cîteva secunde, apoi Piciul căzu lin pe spate, se aşeză şi cu o mişcare bruscă aruncă în faţa lui, pe podea, frunzele mototolite. Fața începu din nou să-i tremure spasmodic. Se apucă să mute frunzele cu mişcări precise şi repezi ale degetelor de la mîini, ajutîndu-se uneori şi cu piciorul. Împreună cu Komov ne-am ridicat din fotolii, întinzînd gîturile şi urmărind cu sufletul la gură ce se petrece. Frunzele se aranjară parcă singure într-un desen bizar, fără-ndoială regulat, dar care nu ne trezea nici un tel de asociaţii. Piciul se opri o clipă, ca împietrit, şi brusc adună frunzele într-o grămăjoară. Faţa îi încremeni din nou.

— Deci asta-i mîncarea voastră. Eu nu mănînc aşa ceva.

— Uite cum trebuie să faci, spuse Komov. Întinse mîna, luă o prăjitură şi cu o mişcare intenţionat lentă, o duse la gură. Muşcă încet şi începu să mestece demonstrativ. Fața lividă a Piciului tresări convulsiv.

— Nu se poate! țipă el. Nu e bine să bagi în gură cu mîinile. N-o să fie bine!

— Încearcă totuşi, insistă Komov, aruncîndu-şi privirile spre detector. Se opri brusc. Ai dreptate. Nu e voie. Şi-atunci ce facem?

Piciul se aşeză pe călcîiul stîng şi rosti cu un glas profund de bariton:

— Greieraşul meu! Ce prostie. Spuneţi-mi din nou: cînd plecaţi de aici?

— Acum e greu de explicat, se înmuie Komov. E foarte important să ştim totul despre tine. Încă nu ne-ai povestit

nimic. Cînd vom afla tot, vom pleca, dacă asta ţi-e dorinţa.

— Știi totul despre mine, rosti Piciul cu vocea lui Komov. Ştii cum am apărut. Ştii cum am ajuns aici şi de ce-am venit la tine. Ştii tot despre mine.

Ochii îmi ieşiră din orbite, dar Komov rămase impasibil:

— De ce crezi că aş şti toate astea? întrebă el.

— Am cugetat. Am înţeles.

— Extraordinar, spuse calm Komov. Chiar aşa şi este Nu ştiu însă cum ai trăit aici înainte de a veni eu.

— Dacă veţi afla totul despre mine, veţi pleca imediat?

— Da, dacă vrei.

— Atunci, întreabă-mă. Întreabă-mă cît mai repede pentru că şi eu vreau să-ţi pun întrebări.

Am privit indicatorul. M-am uitat aşa, pur şi simplu. Mi se făcu rău. Doar cu cîteva clipe în urmă, încă mai ardea lumina albă neutră, pentru ca acum să te izbească rubiniul emoţiilor negative. Am observat în treacăt că Vanderhouse părea îngrijorat.

— Mai întîi, povesteşte-mi, îl întreba Komov. De ce-ai stat atît de mult timp ascuns?

— Curbospat, rosti clar Piciul şi se aşeza pe călcîiul drept. Ştiam demult că oamenii se vor întoarce şi, aşteptîndu-i, îmi era rău. Pe urmă am văzut: oamenii au venit. M-am gîndit mult şi am înţeles ca dacă le voi cere, oamenii vor pleca şi va fi bine. Vor pleca negreşit, însă nu ştiam cînd. Sînt patru. Foarte mulţi. Chiar şi unul e prea mult. Totuşi mai bine decît patru. Am intrat la unul şi i-am vorbit toată noaptea. Mister. M-am gîndit: un singur om nu va vorbi niciodată. Am venit la toţi patru. A fost foarte vesel, ne-am jucat cu imaginile, fugeam ca valurile. Iar mister. Seara am văzut: unul stă separat. Tu. M-am gîndit şi am înţeles: mă aştepţi. M-am apropiat. Motanul din Cheshire!... Uite-aşa a fost.

Vorbea aspru, sacadat, cu vocea lui Komov şi doar nonsensurile le rostea cu acea voce necunoscută de bariton. Mîinile şi degetele Piciului nu se opriră nici o clipa, el însuşi agitîndu-se energic, dar neînchipuit de uşor,

ca şi cum s-ar fi prelins într-o succesiune de poze. Era o privelişte ameţitoare: pereţii familiari ai salonului, aroma vanilată a prăjiturilor, totul atît de intim şi firesc şi doar în aceasta insolită lumină vineţie stătea pe podea o mică monstruozitate flexibilă, energică, lină... şi o luminiţă rubinie pe panou...

— De unde ştiai ca oamenii se vor întoarce? întrebă Komov.

— Am cugetat şi am înţeles.

— Poate ţi-a povestit cineva?

— Cine? Pietrele? Soarele? Tufişurile? Sînt singur împreună cu imaginile mele. Dar ele tac. Pot doar să mă joc cu ele. Nu, oamenii au venit şi au plecat. Mută repede cîteva frunzuliţe pe podea. M-am gîndit şi am înţeles: vor veni din nou.

— De ce ţi-a fost însă rău?

— Pentru că există oameni.

— Oamenii n-au făcut niciodată rău nimănui. Oamenii nu vor decît binele celor din jur.

— Ştiu, spuse Piciul. Dar am spus un lucru: oamenii vor pleca şi totul va fi bine.

— Ce rău ţi-au făcut oamenii?

— Existenţa lor sau venirea lor: ăsta-i necazul. Plecarea lor definitivă: asta-i bine.

Luminiţa roşie îmi sfredelea sufletul. N-am mai rezistat şi pe sub masă, l-am lovit uşor cu piciorul pe Komov.

— De unde ştii că spunînd oamenilor să plece, ei vor pleca? întrebă Komov, ignorîndu-mă.

— Știu că oamenii vor binele tuturor celor din jur!

— Dar cum ai aflat? N-ai avut niciodată legături cu oamenii.

— M-am gîndit mult. Mult timp n-am înţeles. Pe urmă am înţeles.

— Cînd? Demult?

— Nu. Nu demult. Cînd ai plecat de pe lac, am prins un peşte. M-am mirat foarte tare. Nu ştiu de ce, dar a murit. Am cugetat şi am înţeles că veţi pleca negreşit, dacă vi se

va cere.

Komov îşi muşcă buza de jos.

— Odată, am adormit pe ţărmul oceanului, începu el brusc. Cînd m-am trezit, am văzut lîngă mine, întipărite în nisipul umed, urmele unor tălpi de om. Am stat, m-am gîndit şi am înţeles că în timpul somnului trecuse pe lîngă mine un om. De unde ştiu asta? Doar n-am văzut omul, ci doar urmele. Înainte de a adormi nu fuseseră deloc, la trezire însă apăruseră urme clare de om şi nu de valuri sau de pietre căzute din munţi, deci pe lîngă mine trecuse un om în timp ce dormeam. Aşa gîndim noi. Tu cum gîndeşti? Au venit oamenii. Nu ştii nimic despre ei. Cum ai ajuns la concluzia că vor pleca neapărat, pentru totdeauna, dacă vei vorbi cu ei. Cum te-ai gîndit?

Piciul tăcu surprinzător de mult, vreo trei minute. Pe faţa şi pieptul lui porni din nou dansul muşchilor. Degetele lui agile mutau fulgerător frunzele, apoi le împrăştia brusc cu piciorul şi spuse tare cu voce de bariton.

— Asta da întrebare. La trinchet!

Vanderhouse tuşi în colţul lui şi Piciul se uită imediat înspre el:

— Formidabil! exclamă el cu acelaşi timbru de bariton. Mereu am vrut să ştiu de ce ai părul atît de lung pe obraji.

Se aşternu tăcerea. Brusc, rubiniul se stinse, transformîndu-se în smarald.

— Răspunde, Iacov, îi ceru liniştit Komov.

— Hm... mormăi Vanderhouse, înroşindu-se. Cum să-ţi spun eu, băiatul meu... Îşi zbîrli absent perciunii... Aşa-i frumos, aşa-mi place... Cred că e o explicaţie suficientă, ce zici?

— Frumos... îmi place... repetă Piciul. Clopoţel! spuse dintr-o dată tandru. Nu, nu mi-ai explicat. Aşa nu se poate. De ce numai pe obraji? De ce nu şi pe nas?

— Dar pe nas nu e frumos, îl povăţui Vanderhouse. Şi-apoi cînd mănînci îţi intră în gură.

— Adevărat, aprobă Piciul. Dar dacă e pe obraji, atunci cînd mergi prin tufişuri, n-ai cum să nu te agăţi. Eu mereu

am păţit-o, deşi am părul pe cap, deci mai sus.

— Hm... Ştii. Eu rareori umblu prin tufişuri.

— Să nu umbli prin tufişuri, îl avertiză Piciul. Va fi dureros.

Vanderhouse nu găsi răspunsul, dar era satisfăcut. Indicatorul arunca sclipiri de smarald. Piciul uitase de grijile sale, iar bravul nostru căpitan, căruia îi plăceau atît de mult copiii, fără-ndoială se înduioşase puţin. În afară de asta, îl măgulea pesemne faptul că perciunii lui, pînă acum obiect al glumelor noastre, mai mult sau mai puţin proaste, jucaseră un rol atît de însemnat în desfăşurarea contactului. Veni însă şi rîndul meu. Piciul mă privi brusc în ochi şi mi-o trînti:

— Dar tu?

— Ce-i cu mine? am întrebat cam agresiv, fiind luat prin surprindere.

Imediat Komov, cu o vădită satisfacţie, nu scăpă prilejul să mă lovească în gleznă.

— Am o întrebare şi pentru tine, începu Piciul. Un lucru care m-a uimit la fel de mult. Dar ţi-era atît de frică! Erai să mă omori odată: ţipai, șuierai, m-ai lovit cu aer. Am fugit pînă pe dealuri... Ce-i lucrul acela mare şi călduros, cu luminiţă, care face pămîntul neted?

— Maşini, am spus şi am tuşit. Ciberi.

— Ciberi, repetă Piciul. Sînt vii?

— Nu. Sînt maşini. Noi le-am făcut.

— Le-aţi făcut? Aşa mari? Şi se mişcă? Formidabil. Dar sînt atît de mari!

— Există şi mai mari, am spus.

— Mai mari?

— Mult mai mari, confirma Komov. Mai mari decît aisbergul.

— Şi ele se mişcă?

— Nu, spuse Komov. Ele gîndesc.

Şi Komov începu să povestească despre maşinile cibernetice. Mi-era foarte greu să înţeleg stările sufleteşti ale Piciului. Dacă porneam de la premisa că dispoziţiile

sufleteşti erau într-un fel sau altul oglindite în acţiuni fizice, atunci aş fi putut spune că Piciul era profund impresionat: alerga prin salon precum motanul lui Tom Sawyer, îmbătat de valeriană. Cînd Komov îl lămuri că ciberii mei nu pot fi consideraţi nici vii, nici morţi, se caţără pe pereţi, apoi epuizat, se agaţă de tavan, lipindu-se de plastic cu palmele şi labele picioarelor. Tot ce aflase despre maşini, maşini gigantice ce gîndesc mai repede decît oamenii, ce socotesc şi răspund la întrebări de un milion de ori mai rapid, toate aceste noutăţi transformară Piciul într-un ghem, îl descolăciră şi îl aruncară pe coridor, pentru ca în secunda următoare să se rostogolească din nou la picioarele noastre, gîfîind zgomotos, privindu-ne cu ochii imenşi şi întunecaţi, făcînd disperat grimase. N-am mai întîlnit şi nu cred că voi mai întîlni vreodată un ascultător atît de satisfăcut. Beculeţul strălucea ca un ochi de pisica, în timp ce Komov vorbea întruna cu o voce monotonă, exprimîndu-se clar şi precis, extrem de simplu, strecurînd uneori vorbe conspirative: „Dar despre asta o să discutăm mai tîrziu, în detaliu” sau „În realitate e mult mai complicat şi mai interesant, dar deocamdată, bineînţeles, nu ştii ce înseamnă hemostatica”.

Abia termină Komov, că Piciul şi sari în fotoliu, îmbrăţişîndu-şi umerii cu braţele sale lungi şi vînjoase după care întrebă:

— Cum aş putea să vorbesc şi ciberii să mă asculte?

— Ai făcut-o deja, i-am spus.

Se prelinse ca o umbră din fotoliu, în tăcere, şi întinzîndu-şi mîinile se propti de masa din faţa mea.

— Cînd?

— Atunci cînd săreai în faţa lor, iar cel mai mare dintre ei, îl cheamă Tom, se oprea şi te întreba ce ordine ai să-i dai.

— Dar de ce nu auzeam întrebarea?

— O vedeai numai. Îţi mai aminteşti că acolo licărea un foculeţ roşu? Asta era întrebarea. Tom te întreba în felul lui.

Piciul se mută pe podea.

— Formidabil! șopti încetişor cu vocea mea. Deci, ăsta e jocul... un joc formidabil. Spărgătorul de nuci!

— Ce-nseamnă „spărgătorul de nuci”? întrebă brusc Komov.

— Nu ştiu, se grăbi să răspundă Piciul. Sînt doar trei cuvinte. Totuşi e plăcut să le rosteşti. Motanul din Cheshire. S-spărgătorul de nuci.

— De unde ştii aceste cuvinte?

— Le-am ţinut minte. Doi oameni mari şi buni. Mult mai mari decît voi... Trinchet! Spărgătorul de nuci!... Greieraş pe cuptoraş... Marr-ry, Marr-ry! Broscuţa mea vrea să mănînce!

La drept vorbind, mă trecură fiorii. Vanderhouse deveni palid, iar perciunii i se pleoştiră. Piciul striga cuvintele cu un glas moale de bariton: închizi ochii şi-ţi apare în faţă un bărbat uriaş, plin de energie şi de bucuria vieţii, neînfricat, puternic, bun... Apoi, ceva se schimbă în intonaţia vocii şi el murmură încetişor, cu o nespusă tandreţe:

— Pisicuţa mea, puiule... Şi dintr-o dată, cu o voce duioasă de femeie: „Clopoţelule!... Iar eşti ud...”

Tăcu. Lovindu-şi nasul cu degetul.

— Şi toate astea le ţii minte? se miră Komov.

— Desigur, confirmă Piciul cu vocea lui Komov. Tu nu ţii minte totul?

— Nu, răspunse Komov.

— Fiindcă gîndeşti altfel decît mine, spuse hotărît Piciul. Eu ţin minte totul. N-am să uit niciodată ce s-a petrecut sau a fost vreodată în jurul meu. Iar dacă se-ntîmplă, totuşi, nu trebuie să mă gîndesc prea mult că îmi şi reamintesc totul. Dacă vrei să cunoşti mai multe despre mine, am să-ţi povestesc altădată, însă acum spune-mi: ce e sus? Ieri mi-ai spus: stelele. Ce sînt stelele? De sus cade apa. Cîteodată nu vreau, dar ea cade. De unde apare? De unde vin navele? Sînt foarte multe întrebări, iar eu m-am gîndit foarte mult. Sînt atît de multe răspunsuri diferite şi toate sînt împletite între ele ca frunzele...

Strînse frunzele de pe podea într-o grămăjoară. Se acoperă una pe alta. Se deranjează între ele. Poţi să-mi răspunzi?

Komov începu să povestească, în timp ce Piciul porni să se agite, tremurînd tot de emoţie. Mă cuprinse ameţeala, totul îmi juca în faţa ochilor şi închizîndu-i m-am întrebat cum se face că aborigenii nu i-au explicat asemenea lucruri elementare, cum de-au reuşit să-l prostească în aşa fel încît nici măcar nu bănuie existenţa lor şi cum de izbuteşte să-şi amintească totul perfect, chiar de cînd era prunc. De fapt, lucrul cel mai îngrozitor este că nu înţelege nimic din ce memorează.

Komov tăcu brusc şi imediat mă trăzni mirosul înţepător al amoniacului. Am deschis ochii. Piciul dispăruse şi doar fantoma lui străvezie şi slabă se risipea rapid deasupra grămăjoarei de frunze. În depărtare se despica membrana intrării. Vocea îngrijorată a Maikăi se făcu auzită în interfon:

— De ce s-a cărăbănit aşa? S-a întîmplat ceva?

M-am uitat la Komov. Îşi freca mîinile, zîmbind îngăduitor.

— Mda, mormăi el. Iată o situaţie interesantă... Maia!... strigă el. Au apărut mustăţile?

— Opt bucăţi, răspunse Maika. Au stat nemişcate de-a lungul crestei şi chiar acum au dispărut... erau chiar colorate: galbene, verzi... Am făcut şi cîteva fotografii...

— Bravo, o lăudă Komov. La următoarea întîlnire cu siguranţă vei fi şi dumneata prezentă... Iacov, hai să luăm registogramele şi să mergem la mine. Iar tu, Stasi... Se ridică şi se îndreptă spre colţul unde era montat blocul videofoanelor. Uite caseta, Stasi. Trimite-o urgent, direct la centru. Copia am s-o iau, pentru analiză... Unde văzusem aparatul de proiecţie?... Ah, uite-l... Cred că mai avem la dispoziţie vreo trei-patru ore, după care va veni din nou... Ah, să nu uit Stasi! Uite-te şi prin radiograme, vezi dacă merită ceva. Doar de la Centru, bază sau personal din partea lui Garbovski sau Mboga.

— M-aţi rugat... am început, ridicîndu-mă. Trebuie să

mai vorbiţi şi cu Mihail Albertovici.

— Ah, da! Faţa lui Komov exprima vinovăţia. Ştii, Stasi, e cam ilegal, dar... Fii drăguţ, transmite înregistrarea pe două canale concomitent: nu numai la Centru, ci şi la bază, personal şi confidenţial lui Sidorov. Pe răspunderea mea.

— Poţi şi pe-a mea, am mormăit, deja dincolo de ieşire.

Am intrat în sala comenzilor şi, introducînd caseta în automat, am cuplat pe emitere şi-am început să mă uit prin radiograme. De data asta erau puţine: doar trei, probabil centrul luase măsuri. O radiogramă era de la Informator şi conţinea cifre, nişte litere greceşti şi unele semne pe care le mai văzusem cîndva, cred că atunci cînd reglasem instalaţia de scris. A doua radiogramă era de la Centru: Bader continua perseverent să ceară considerentele preliminare alegerii zonelor susceptibile de a fi locuite de aborigeni, tipurile posibile de contact ce urmează să aibă loc, ţinînd cont de clasificarea lui Bülow şi altele. A treia radiogramă era de la Sidorov: îl întreba oficial pe Komov de necesitatea stabilirii unei ordini în aducerea eşalonată a instalaţiilor cerute în zona contactului. Am stat şi-am reflectat. Am stabilit că, probabil, Komov are nevoie de prima radiogramă, că pe-a treia n-am să i-o dau, n-ar fi frumos faţă de Mihail Albertovici, iar în ceea ce-l priveşte pe Bader, să mai aştepte. Parcă ne mai arde acum de presupuneri preliminare.

După o jumătate de oră, automatul semnalizează încheierea transmisiei. Am scos caseta, am luat două radiograme şi am plecat la Komov. Cînd am intrat la el în cabină, stătea împreună cu Vanderhouse lîngă proiector, iar pe ecran te ameţeau deplasările bruşte şi fulgerătoare ale Piciului în faţa figurilor noastre uimite şi a fizionomiei încordate a lui Komov. Vanderhouse „răsărea” de după proiector, stînd aplecat spre ecran, cu perciunii prinşi în pumnii încleştaţi.

— Ridicare bruscă de temperatură, mormăia el. A atins patruzeci şi trei de grade... Iar, acum, atenţie la encefalogramă, Ghenadi... Uite, apare încă o dată valul lui

Peters...

În faţa lui, masa era înţesată de suluri, registogramele detectorului nostru, o mare parte din ele fiind aruncate şi pe pat sau chiar pe podea.

— Aha... urmări Komov cu degetul pe registrogramă. Aha... Dar, ia stai, ce se întîmplă aici? Opri proiectorul, se întoarse după unul din suluri şi mă observă. Da? întrebă iritat.

I-am dat radiogramele.

— Ce-s cu astea? întrebă nerăbdător. Aaa... Se uită grăbit peste radiograma Informatorului, surîse şi o aruncă de-o parte. E cu totul altceva, spuse. De altfel, n-aveau de unde să ştie... Citi radiograma lui Sidorov şi îşi ridică privirile spre mine. Aţi trimis-o?

— Da.

— Bun, mulţumesc. Trimiteţi o radiogramă în care să specificaţi că instalaţiile solicitate nu-mi sînt deocamdată necesare... Pînă la noi cerinţe.

— Am înţeles.

Am ieşit.

Am conceput radiograma şi am trimis-o la bază. Mi-am zis că n-ar fi rău să văd cum o mai duce Maika. Învîrtea posomorîtă vernierele, ba chiar cu încăpăţînare. Probabil se antrena pentru fixarea ţintelor la tragerea cu tunul în obiectivele îndepărtate.

— Inutil, răbufni ea. Dacă scuipă toate odată, kaput. Nici măcar nu clipim.

— În primul rînd, poţi mări unghiul solid de distrugere, am început să-i explic, în timp ce mă apropiam. Desigur, eficacitatea se micşorează cu trei, patru ordine de mărime, în schimb acoperi un sfert din orizont, iar aici distantele nu sînt chiar atît de mari... În al doilea rînd, crezi că într-adevăr vor trage?

— Tu ce zici?

— Nu prea se vede...

— Păi, dacă nu se vede, de ce stau aici?

M-am aşezat lîngă fotoliul ei, pe podea.

— La drept vorbind, nu ştiu, am spus. Totuşi trebuie să-ţi amintesc că planeta e biologic activă şi-atunci nu putem să nu respectăm instrucţiunile. Dacă ni s-ar fi permis utilizarea paznicilor-cercetaşi...

Am tăcut un timp.

— Ţi-e milă de el? întrebă brusc Maika.

— Nu ştiu. De ce milă? Mai degrabă groază... Iar cu mila... În fond, de ce mi-ar fi milă? E vioi. Viguros... Nu arată deloc jalnic...

— Nu-i vorba de asta... Cum să mă exprim?... Uite, am ascultat tot şi mi s-a făcut silă de felul cum se poarta Komov cu el. Îl dispreţuieşte profund...

— Cum adică, îl dispreţuieşte? Komov are de pregătit un contact, după o strategie precisă... Trebuie să admiţi că numai prin Piciul putem stabili contactul...

— Înţeleg. Probabil că de-asta mi-e silă. Evident, Piciul nu ştie nimic despre aborigeni... O unealtă oarbă!

— Atunci, nu mai ştiu, am renunţat eu. Cred că ai căzut în sentimentalism. Totuşi, nu e un om, e doar un aborigen. Realizăm un contact cu el, iar pentru asta trecem obligatoriu peste nişte bariere, dezlegăm enigme-ghicitori şi adoptăm atitudini reale, lucide. Sentimentele n-au ce căuta aici. La drept vorbind, nici pe el nu-l încearcă sentimentele de dragoste. Nici nu poate avea. La urma urmei, ce-nseamnă un contact? Confruntarea a două strategii.

— Uff, izbucni Maika. Ce plictisitor eşti! Parca-i fi de pîslă. Nu ştii decît să programezi. Cibertehnician...

Nu m-am supărat. Vedeam că Maika e de acord în principiu, dar ceva o sîcîia...

— Iar presimţi ceva, am zgîndărit-o. De fapt, știi foarte bine şi singură că unicul firicel care ne leagă de aceşti invizibili este Piciul. Dacă nu-i vom fi pe plac, dacă nu-l vom cuceri...

— Ei, tocmai asta e, mă întrerupse Maika Orice-ar face Komov, orice-ar vorbi, simţi imediat că nu-l interesează decît un lucru: contactul. Totul pentru grandioasa lui idee

a progresului vertical!

— Atunci cum să procedăm?

— Nu ştiu, ridica din umeri. Poate că Iacov... În orice caz, e singurul dintre ei care a vorbit omeneşte cu Piciul.

— Ce să spun, m-am supărat eu puţin, contact la nivel de perciuni...

Am tăcut amîndoi, îmbufnaţi. Maika răsucea vernierele cu o insistenţă sporită, fixînd reticulul pe vîrfurile crestei înzăpezite.

— Maika, m-am hotărît într-un tîrziu. De fapt, vrei sau nu reuşita contactului?

— Probabil că vreau, spuse fără entuziasm. Ai văzut doar cît m-am bucurat cînd, în sfîrşit, ne-am edificat... Dar de cum am ascultat discuţia voastră... Nu mai ştiu. Poate şi fiindcă e prima dată cînd particip la un contact... Îmi imaginam cu totul altfel.

— Nu. Altul e necazul şi înţeleg ce se petrece cu tine. Crezi că e un om...

— Ai mai zis asta, remarcă Maika.

— Nu, ascultă-mă pînă la capăt. Întotdeauna îți sare în ochi omenescul. Priveşte însă şi din alt unghi... Să nu mai amintim de fantome şi mimetism. Ce are omenesc în general? Într-o oarecare măsură, înfăţişarea, mersul biped. Coardele vocale... Şi altceva? Nici chiar muşchii nu sînt umani, iar asta se pare că provine direct din informaţia genetică... Pur şi simplu te derutează vorbirea. Şi, într-adevăr, vorbeşte excelent... chiar şi aşa, nu-i ca la noi. Nici un om nu-i capabil să vorbească curent o limbă complet străină lui în numai patru ore, iar problema constă nu numai în bagajul de cuvinte, dar şi în intonaţie, frazeologie... Dacă vrei să ştii, e un vîrcolac! Nu e un om, ci doar o imitaţie demnă de un maestru. Gîndeşte-te numai: să ţii minte ce s-a întîmplat cu tine încă de la vîrsta sugarului şi, parcă poţi să ştii, poate chiar în pîntecele mamei... E oare omenesc?... Ai văzut vreodată un robot-android? Sigur că nu, numai că eu ştiu cum arată.

— Şi ce-i cu asta? Se posomorî Maika.

— Tocmai asta-i, că teoretic un robot-android perfect nu poate fi construit decît dintr-un om. Va fi un supergînditor, un superemoțional, un superrezistent, toate superurile care le vrei, inclusiv cel de superom. Un singur lucru nu va fi: Om.

— Vrei să spui că aborigenii l-au transformat într-un robot? zîmbi strîmb Maika.

— Nu, nu. Vreau numai să te conving că tot ce e omenesc în el este întîmplător, doar caracteristici ale materialului inițial... şi că nu trebuie să sădim în jurul lui sentimente. Consideră că porţi o discuţie cu mustăţile colorate.

Maika mă prinse brusc de umăr şi spuse cu jumătate de glas:

— Uite, se întoarce!

M-am ridicat puţin şi am privit ecranul. Venind dinspre mlaştină direct spre navă, fugea cu paşi mărunţi un omuleţ strîmb. Înaintea lui, o umbră şovăitoare, scurtă, neagră-vineţie. Ciuful murdar din creştetul capului arunca reflexe roşcate. Se întorcea Piciul. Se grăbea. Cu mîinile sale lungi, îmbrăţişa la piept ceva asemănător unui coş mare, plin vîrf cu pietre, probabil foarte greu.

Maika cuplă interfonul.

— Postul CMA, către Komov, spuse ea răspicat. Se apropie Piciul.

— Te-am auzit, răspunse imediat Komov. Iacov, la posturi... Popov, înlocuiţi-o pe Glumova la postul CMA. Maia, vino în salon.

Maika se ridică plictisită.

— Du-te, du-te, am îndemnat-o. Priveşte-l îndeaproape, vas plin cu durere ce eşti...

Pufni supărată şi fugi pe scări. I-am ocupat locul. Piciul era deja foarte aproape. Acum îşi încetinise fuga şi privea nava. Mă încercă din nou senzaţia că se uită direct în ochii mei.

Deodată am observat cum, deasupra crestelor, pe cerul vînăt-cenuşiu, apărură ca din nimic, de parcă se

developară, nişte antene înfiorător de mari, ale unor gîndaci gigantici. Ca şi pînă acum, se îndoiau uşor, vibrau, se contorsionau. Le-am numărat. Şase.

— Post CMA! mă chemă Komov. Cîte mustăţi au apărut la orizont?

— Şase. Trei albe, două roşii şi una verde.

— Vezi, Iacov, spuse Komov. O ritmicitate precisă. Piciul la noi, mustăţile afară.

Se auzi vocea înfundată a lui Vanderhouse:

— Mă închin în faţa clarviziunii dumneavoastră, Ghenadi, dar cred că paza rămîne deocamdată obligatorie.

— E dreptul dumneavoastră, comentă sec Komov. Maia, aşază-te aici...

Am raportat:

— Piciul a ajuns în unghiul mort. Cară un coş imens cu pietre.

— Clar, spuse Komov. Fiţi gata!

Eram atît de concentrat să nu scap vreo vorbuliţă, încît mi-a sărit inima din piept la auzul unei bubuituri prelungi. La început, n-am realizat că Piciul îşi răsturnase bolovanii pe podea. Auzeam suflul lui puternic, apoi o voce de copilaş rosti, brusc:

— Mam-a-a-a! Şi din nou: Ma-ma-a-a!

Se auzi apoi, deja binecunoscut mie, plînsetul în sughiţuri al unui copilaş de un an. Amintindu-mi de el, se strînse ceva în mine, înţelegînd totodată şi semnificaţia plînsetului: Piciul o zărise pe Maika. Nu trecu mai mult de jumătate de minut şi plînsetul încetă, pietrele huruiră din nou, apoi vocea lui Komov:

— Asta-i întrebarea: de ce mă interesează toate astea? Tot ce mă înconjoară. De ce am tot timpul întrebări? Doar mi se face rău de la ele: douăzeci de întrebări pe zi. Încerc să mă salvez: fug, toată ziua fug sau înot; nu mă ajută. Încep să mă gîndesc. Cîteodată îmi vine răspunsul. Asta-i plăcut. Cîteodată vin mai multe răspunsuri şi nu pot să aleg. Sînt nenorocit. En-nigmă! La început credeam că întrebările vin de dinăuntru. Dar m-am gîndit şi am înţeles:

tot ce vine din interior trebuie să-mi facă plăcere. Înseamnă că întrebările vin dinafară? E just? Gîndesc la fel ca tine. Atunci unde stau ele, unde atîrnă, care-i punctul lor?

Pauză. Se auzi apoi vocea adevărata a lui Komov. Semănau foarte mult între ele, doar ca adevăratul Komov nu vorbea la fel de sacadat şi strident. În general, puteai să le deosebeşti, dacă ştiai despre ce este vorba.

— Aş putea să-ţi răspund chiar acum la întrebare, şopti Komov, dar mi-e teama să nu greşesc... să nu răspund incorect sau imprecis. Cînd am să aflu totul despre tine, am să-ţi răspund fără teama de a greşi.

Pauză. Huruiră din nou pietrele mutate de Piciul.

— Ff-fragment, spuse Piciul. Încă o întrebare. De unde vin răspunsurile? M-ai obligat să mă gîndesc. Întotdeauna am crezut că atunci cînd găseşti un răspuns e o plăcere, iar dacă nu, atunci se produce o nenorocire. Mi-ai povestit cum gîndeşti. Am cugetat şi mi-am amintit că deseori gîndeam şi eu la fel, iar răspunsurile veneau des. Le văd cum vin. Aşa cum fac volumul pentru pietre. Uite-aşa. „Coşul”, suflă Komov. Da, coşul. O nuia se agață de alta. O alta de a treia, a treia mai departe şi iese... coşul. Se vede cum. De multe ori însă mă gîndesc, din nou huruiră pietrele, şi răspunsul e deja gata. Am o grămadă de nuiele şi dintr-o dată, îmi apare coşul. De ce?

— Şi la întrebarea asta, spuse Komov, îţi pot răspunde, dar numai atunci cînd voi afla totul despre tine.

— Atunci află! îi peru Piciul. Află mai repede! De ce nu afli?... Dar îți pot povesti şi singur. Era o navă. Nu mai mare ca a ta; acum e mult mai mică, era totuşi foarte mare. Asta ştii şi singur. Pe urmă a fost aşa.

Din interfon se auzi un pocnet şi o trosnitură îngrozitoare. Imediat începu să ţipe disperat un copil în registre neînchipuit de înalte, iar printre aceste trosnete şi lovituri, printre zgomotele de sticlă sparta, dincolo de ţipătul sfîşietor al copilului, se desluşea o voce gîtuită, horcăitul unui bărbat:

— Mary... Mary... Ma-a-ry...

Copilul țipa insuportabil şi un timp nu se mai auzi nimic altceva. Apoi un hîrşiit, nişte icnete înăbuşite: cineva se tîra pe podeaua acoperită de cioburi şi dărîmături. Se rostogoli ceva cu un zăngănit puternic. O voce cunoscută de femeie suspină, paralizată de groază:

— Şura... Unde eşti, Şura?... Mă doare... Ce s-a întîmplat? Unde eşti? Nu văd nimic. Şura... Răspunde-mi!... Ah, cum mă doare! Ajută-mă. Nu văd nimic...

În plus, țipătul neîntrerupt al copilaşului. Femeia tăcu, după un timp o imită şi copilul. Am răsuflat şi am observat ca țin pumnii încleştaţi, iar unghiile îmi intraseră adînc în palme. Maxilarele îmi amorţiseră.

— A durat mult, spuse triumfător Piciul. Obosisem să tot țip. Am adormit. Cînd m-am trezit, întuneric ca la început. Mi-era frig şi foame. Mi-era atît de foame şi-mi doream atît de mult să mă satur şi să mă încălzesc, încît aşa s-a şi întîmplat.

O cascadă întreagă de sunete complet necunoscute se revărsă din interfon. Un bîzîit uşor, în creştere, țăcănituri dese, pocnete cu reverberaţii, ca nişte ecouri înfundate, un mormăit gros, extrem de greu audibil, un chiţăit, un scîrţîit, un zumzet, lovituri metalice, de alămuri, plesnituri... A durat mult, vreo cîteva minute. Brusc, nu se mai auzi nimic, după care vocea puţin sufocată a Piciului:

— Nu, aşa nu pot povesti. Voi vorbi numai despre ce am văzut şi înţeles. Prea mult, ce pot face?

— Şi ţi-au dat de mîncare? Te-au încălzit? întrebă Komov liniştit.

— Se pare că da, aşa cum am vrut. Şi de-atunci, totul a fost aşa cum mi-am dorit. Pînă cînd a venit prima navă.

— Dar asta ce-a fost? întrebă Komov şi după mine imită foarte bine învălmăşeala de sunete pe care o auzisem anterior.

Pauză.

— Înţeleg, spuse Piciul. Nu ştii ce reprezintă, dar eu le-am înţeles. Nu pot însa să-ţi răspund. Doar nici tu nu ai

cuvinte să explici asta. Iar tu ştii mai multe cuvinte decît mine. Dă-mi cuvinte. Am de la tine multe cuvinte valoroase, însă inutile.

Pauză.

— Ce culoare are? întebă Komov.

— Nici una. Culoarea, asta e atunci cînd priveşti cu ochii. Acolo nu se poate privi.

— Unde acolo?

— La mine. În adînc. Sub pămînt.

— Dar cum e la pipăit?

— Excelent! exclamă Piciul. Plăcere. Motanul din Cheshire! Cel mai bine e la mine. Aşa a fost pînă nu au venit oamenii...

— Acolo dormi? întrebă Komov.

— Acolo eu sînt totul. Dorm, mănînc, gîndesc. Doar aici mă joc, pentru că acolo nu e loc, e prea înghesuit. Ca în apă, numai că încă şi mai înghesuit.

— Dar în apă nu se poate respira, protestă Komov.

— De ce nu se poate? Ba se poate foarte bine! Chiar te poţi juca, numai că e cam înghesuială.

Pauză.

— Acum ştii totul despre mine? întrebă Piciul.

— Nu, răspunse hotărît Komov. N-am aflat nimic despre tine. Vezi doar ca n-avem cuvinte comune. Poate ai cuvinte proprii?

— Cuvinte... repetă încet Piciul. Asta e atunci cînd mişti gura şi apoi auzi cu urechile. Nu. Asta e numai la oameni. Ştiam că există cuvinte, pentru că le ţin minte. Trinchet! Ce înseamnă? Nu ştiam. Acum însă ştiu la ce folosesc multe din cuvinte. Înainte nu ştiam. Îmi făcea plăcere doar să le rostesc. Un joc.

— Acum ştii ce-nseamnă cuvîntul „ocean”, rosti Komov, dar oceanul îl vedeai şi înainte. Cum îl numeai?

Pauză.

— Te ascult, insistă Komov.

— Ce asculţi? Pentru ce? L-am denumit deja, dar aşa nu se poate auzi. Asta-i înăuntru.

— Poate poţi să-mi arăţi? întrebă Komov. Ai pietre, nuiele...

— Pietrele şi nuielele nu sînt pentru arătat, protestă Piciul. Pietrele şi nuielele mă ajută în gîndire. Dacă întrebarea e grea: nuiele şi pietre. Dacă nu cunosc întrebarea: frunze. Am mai multe lucruri. Apa, gheaţa care se topeşte uşor, de aceea... Piciul amuţi. Nu am cuvinte, continuă el. Multe lucruri diferite. Părul... şi multe altele pentru care nu există cuvinte. Dar toate astea sînt acolo, la mine.

Se auzi un suspin greu şi prelung. Cred că al lui Vanderhouse.

Maika întrebă brusc.

— Dar cînd îţi mişti faţa? Ce reprezintă?

— Mam-ma... începu Piciul cu o voce plîngăreaţă. Faţa, mîinile, corpul, continuă el cu vocea lui Maika, astea sînt lucruri pentru gîndire şi nu sînt puţine. Ar dura prea mult ca să le denumesc.

Pauză.

— Ce facem? întrebă Komov Te-ai gîndit?

— M-am gîndit la asta, spuse Piciul. Ştiu ce vrei de la mine. Aş vrea şi eu, dar nu pot. Ce problemă! Cînd vreau, pot orice. Dar nu cu oamenii. Nu vreau ca ei să existe şi totuşi ei sînt. Vreau să vii la mine, dar nu pot. Oamenii înseamnă nenorocire.

— Înţeleg, spuse Komov Atunci te iau la mine. Vrei?

— Unde?

— La mine. Acolo de unde am venit. Pe Pămînt, unde trăiesc toţi oamenii. Acolo o să pot afla totul despre tine şi încă destul de repede.

— Dar e foarte departe, spuse Piciul. Sau nu te-am înţeles?

— Da, e foarte departe, spuse Komov. Dar nava mea...

— Nu, spuse Piciul. Nu mă înţelegi. Nu pot aşa departe. Pur şi simplu nu pot aşa departe. Mi-e imposibil la o asemenea depărtare. Odată mă jucam pe gheaţă. Am adormit. M-am trezit din cauza fricii. O frică uriaşă,

imensă. Chiar am aţipit. Fragment! Gheaţa înota şi vedeam doar crestele munţilor. Mă gîndeam că oceanul înghiţise pămîntul. Bineînţeles, m-am întors. Mi-am dorit intens lucrul ăsta şi gheaţa s-a întors imediat la ţărm. Dar acum ştiu, nu am voie departe. Mi-a fost nu numai frică. Mi-a fost chiar rău. Ca de la foame, dar mult mai rău. Nu, nu pot să vin la tine.

— Eh, bine, spuse Komov cu o voce silit veselă. Probabil că te-ai plictisit să-mi tot răspunzi şi să-mi povesteşti. Ştiu că-ţi place să pui întrebări. Pune şi am să-ţi răspund.

— Nu, spuse Piciul. Am prea multe întrebări să-ţi pun. De ce cade piatra? Ce-nseamnă apa caldă? De ce sînt zece degete, iar ca să socoteşti îţi trebuie numai unul? Multe întrebări. Dar nu te voi întreba acum. Acum mi-e rău. Nu poţi la mine, nu pot la tine, nu avem cuvinte. Deci nu poţi să afli totul despre mine. Enigmă. Deci nu poţi pleca. Te rog, gîndeşte-te ce e de făcut. Dacă nu poţi s-o faci singur repede, lasă maşinile tale să se gîndească de un milion de ori mai repede. Plec. Nu pot să mă gîndesc cînd vorbesc. Grăbeşte-te, pentru că îmi este mai rău decît ieri, iar atunci mi-a fost mai rău decît alaltăieri.

Se rostogoli o piatră. Vanderhouse suspină din nou greu şi prelung. N-am clipit bine din ochi, că Piciul deja fugea val-vîrtej spre dealuri, prin şantier. Am văzut cum a trecut ca un fulger pe pistă şi deodată dispăru de parcă nici nu fusese. Şi-n aceeaşi secundă, ca la o comandă, dispărură şi mustăţile multicolore de deasupra crestelor.

— Aşa, începu Komov N-avem de ales. Iacov, dă-mi, te rog, radiograma lui Sidorov. Să aducă instalaţiile, văd că fără mentoscop nu mă descurc.

— Bine, se învoi Vanderhouse. Dar aş vrea să-ţi atrag atenţia, Ghenadi... În cursul discuţiei, becul verde nu s-a aprins nici măcar o singură dată.

— Am observat, spuse Komov.

— Dar astea nu sînt doar nişte simple emoţii negative, Ghenadi. Sînt emoţii negative pregnant exprimate...

Răspunsul lui Komov nu se mai auzi.

Am rămas în post toată seara şi jumătate de noapte, nici urmă de Pici. N-au apărut nici mustăţile, nici Maika.

Capitolul şapte

ÎNTREBĂRI ŞI ÎNDOIELI

La micul dejun. Komov a vorbit într-una, deşi, avînd ochii înroşiţi şi obrajii supţi, era limpede că nu dormise deloc. Părea totuşi vesel şi surescitat. Sorbea mereu din ceaiul tare şi ne expunea ipotezele şi concluziile lui preliminare.

Acum era convins că aborigenii transformaseră radical organismul băiatului, dovedindu-se astfel a fi nişte experimentatori uimitor de îndrăzneţi şi curajoşi: modificaseră fiziologia şi o parte din anatomie, extinseseră incredibil de mult regiunile active ale creierului, înzestrîndu-l totodată cu noi mecanisme fiziologice, extindere imposibil de realizat într-un organism uman normal, în condiţiile ştiinţei pămîntene contemporane. Scopul acestor transformări anatomofiziologice putea fi unul de durată, aborigenii dorind pur şi simplu adaptarea pruncului neajutorat la condiţiile de existenţă complet inumane ale acestei lumi. Rămînea însă neelucidată problema modificării capitale a funcţionării sistemului nervos central, această transformare fiind ori un rezultat al schimbărilor anatomofiziologice, ori un ajutor pentru utilizarea mai eficientă a rezervelor creierului uman în scopuri bine definite, cum ar fi conservarea în creier a tuturor întîmplărilor şi senzaţiilor încă din pruncie pentru uşurarea unei adaptări inverse în cazul reîntoarcerii Piciului în societatea umană (într-adevăr, era incredibilă uşurinţa cu care Piciul se înţelesese cu noi, în cazul în care nu-i apărusem nici ca monştrii, nici ca hidoşenii). De asemenea, nu era exclus ca memoria uriaşă a Piciului, asociată cu o dezvoltare formidabilă a centrilor nervoşi de

emitere a sunetelor să fie doar un rezultat secundar al modificării creierului sau pentru atingerea obiectivului primordial crearea unei legături psihice stabile între sistemul nervos central al Piciului şi cele ale băştinaşilor. Existenţa unei asemenea legături părea însă imposibilă, anumite fapte fiind greu de explicat altfel: răspunsurile spontane ale Piciului, fără a mai adăuga şi logica lor, împlinirea tuturor dorinţelor lui, a celor conştiente şi chiar subconştiente, ataşarea Piciului de această regiune a planetei. Această ipoteză poate explica în acelaşi timp şi încordarea psihică puternică în care se află Piciul cînd apar oamenii. Însuşi Piciul nu e capabil să înţeleagă de ce-l deranjează, de fapt, oamenii. Cu siguranţă că nu-l stînjenim pe el, ci pe aborigeni. Şi acum ne-am apropiat cum nu se poate mai mult de problema naturii şi aspectului aborigenilor.

O logică simplă ne impune clasificarea aborigeni lor în vietăţi microscopice sau gigantice, în orice caz incompatibile cu dimensiunile fizice ale Piciului, care-i percepe astfel ca pe-un element sau eveniment al naturii ce-l înconjoară încă din copilărie (cînd l-am întrebat despre antene, Piciul mi-a răspuns extrem de indiferent că vede „mustăţile” pentru prima dată în viaţa lui. Oricum el în fiecare zi observă cîte ceva absolut nou pentru el şi din nou n-am reuşit să găsim cuvintele potrivite pentru a defini aceste evenimente). Din punctul lui de vedere, Komov înclina să creadă că aborigenii sînt de fapt nişte superorganisme gigantice, extrem de îndepărtate atît de structurile umanoide, cît şi de cele neumanoide cunoscute de om pînă în prezent. Ştim foarte puţine despre ei, numai din ce-am văzut, construcţiile (sau organismele?) monstruoase de deasupra orizontului, a căror dispariţie sau apariţie era evident legată de vizitele Piciului, sau numai din ce am auzit, sunetele complet necunoscute emise de Piciul la descrierea locuinţei sale. Ce am înţeles? Aborigenii se află la un nivel de cunoştinţe teoretice şi practice fantastic de ridicate, considerînd doar

transformările majore la care a fost supus un prunc obişnuit. Atît. Deocamdată, chiar şi întrebările sînt puţine, deşi acestea sînt, bineînţeles, fundamentale. De ce aborigenii l-au salvat şi ajutat pe Pici, și-n general de ce s-au interesat de el, ce treabă au cu el? De unde-i cunosc pe oameni, și-ncă destul de bine din moment ce se descurcă în bazele lor psihologice şi sociologice? De ce totuşi refuză comunicarea cu oamenii? Cum coincide nivelul vizibil înalt de cunoştinţe cu lipsa totală de urme ale oricărui fel de activitate raţională? Să fie actuala stare deplorabilă a planetei tocmai rodul acestei activităţi? Sau această stare este deplorabilă numai din punctul nostru de vedere? De fapt, cam acestea ar fi toate problemele fundamentale. El, Komov, mai avea ceva idei în acest sens, dar considera prematură o expunere în această privinţă.

Oricum, un lucru era clar. Descoperirea era de-o importanţă primordială şi trebuia dusă pînă la capăt, lucru posibil doar cu ajutorul Piciului. În curînd primeam şi instalaţia cefaloscopică, alături de una din categoria „thenică specială”, cu un randament de utilizare de 100% doar în cazul în care Piciul ar fi avut deplină încredere în noi şi, mai ales, dacă ne-ar fi simţit lipsa.

— Astăzi nu mă întîlnesc cu el, stabili Komov, punînd de-o parte paharul gol. Azi e rîndul vostru. Stasi, arată-i-l pe Tom. Maia, învăţaţi-l să se joace cu mingea, plimbă-l cu aeroglisorul. Nu vă jenaţi, băieţi, fiţi cît mai veseli cu el, cît mai naturali. Imaginaţi-vă că e frăţiorul vostru mai mic, un prichindel... Iacov, dumneata rămîi de pază, la urma urmei, dumneata ai înfiinţat-o... Dacă, însă, Piciul ajunge şi pe la tine, ia-ţi inima în dinţi şi dă-i voie să te tragă de perciuni, îl interesează foarte mult. Iar eu mă voi ascunde ca un scorpion, voi supraveghea şi înregistra totul. Aşa că fiţi buni şi puneţi-vă al „treilea ochi”. Dacă Piciul întreabă de mine, spuneţi-i că trebuie să cuget. Cîntaţi-i cît mai mult în strună, faceţi-i proiecţii de filme... Arătaţi-i calculatorul Stasi, spune-i cum funcţionează, încearcă să te-ntreci cu el în calcule. Cred că aici vă va aştepta o surpriză... Lăsaţi-l

să întrebe cît mai mult, cu cît e mai mult cu atît e mai bine... La locuri, băieţi, la locuri!

A şters-o. Ne-am uitat unul la celălalt.

— Ceva întrebări, cibernetician? mă întrebă Maika. O întrebare ca de gheaţă, deloc prietenoasă. Erau primele ei cuvinte de azi-dimineaţă. Nici măcar nu mă salutase azi.

— Nici una, dispecer. Nici o întrebare, dispecer. Te văd, dar nu te aud.

— Bineînţeles, totul merge strună, rosti abătut Vanderhouse. Nu că mi-ar fi milă de perciuni. Dar...

— Chiar aşa, spuse Maika, ridicîndu-se. Dar...

— Voiam să spun, continuă Vanderhouse, că ieri seară am primit o radiogramă de la Garbovski. L-a rugat pe Komov foarte delicat, dar hotărît, să nu forţeze contactul. Şi din nou a mai bătut un apropo, cum că ar fi vrut să ni se alăture.

— Şi ce-a spus Komov? am întrebat.

Vanderhouse îşi înălţă capul şi mîngîindu-şi perciunul stîng mă privi pe deasupra nasului.

— Komov s-a exprimat cam nepoliticos, răspunse el. Bineînţeles, verbal. A răspuns ceva în sensul că-i mulţumeşte pentru sfat.

— Şi? am continuat să cer lămuriri. Tare aş fi vrut să-l întîlnesc pe Garbovski. Niciodată nu l-am văzut în realitate.

— Asta-i tot, spuse Vanderhouse, ridicîndu-se şi el.

Ne-am îndreptat cu toţii spre arsenal, unde am găsit şi ne-am fixat pe frunte lamele late, circulare, cu cel de-al „treilea ochi”: binecunoscutele teletransmiţătoare portative cu care erau dotaţi cercetaşii singuratici şi prin care aceştia puteau transmite neîntrerupt informaţii vizuale şi acustice, în fond tot ce vedeau şi auzeau. Un lucruşor simplu, dar ingenios, inclus de curînd şi în inventarul instalaţiilor E.P. Am mai zăbovit puţin, pînă ne-am reglat cercurile, astfel încît să nu ne apese tîmplele, să nu ne cadă pe nas sau obiectivul să nu fie obturat de glugă. Continuînd cu glumele, încercam aproape disperat

s-o înduplec pe Maika să glumească şi ea pe seama mea şi, ce mai încolo-încoace, eram în stare de orice numai s-o înviorez puţin. În zadar, Maika rămînea posomorîtă, tăcută sau cel mult răspundea sec. În general, Maika noastră suferă de crize de ipohondrie şi-n aceste cazuri e mai bine să fie lăsată în pace, dar acum aveam senzaţia că Maika, pe lîngă criza propriu-zisă, era şi supărată, dar nu oricum, ci chiar pe mine. Nu-mi explicam de ce, dar mă simţeam vinovat faţă de ea şi eram complet dezorientat.

Maika plecă la ea în cabină să caute mingea, în timp ce eu l-am eliberat pe Tom trimiţîndu-l pe pistă. Soarele se ridicase deja şi, cu toate ca gerul nocturn se înmuiase, era încă totuşi foarte frig, pentru că nasul îmi îngheţă pe loc. În plus, dinspre ocean se simţea răsuflarea unui vîntuleţ puţin cam tăios. Piciul, nicăieri.

L-am alergat pe Tom în jurul pistei, oferindu-i astfel prilejul să se mai dezmorţească. Copleşit de atîta atenţie acordată, îmi cerea insistent noi ordine. Apăru şi Maika şi ca să nu îngheţăm, „am bătut” mingea vreo cinci minute, la drept vorbind, cu multă plăcere. Încă mai speram că Maika se va „aprinde” în cele din urmă, aşa cum îi era obiceiul, zadarnic însă. Într-un sfîrşit, m-am plictisit şi-am întrebat-o direct ce se întîmplase. Se aşează pe minge, în mijlocul pistei greblate şi îşi strînse şuba pe lîngă corp.

— Ce s-a întîmplat totuşi? am repetat.

Se uită la mine posomorîtă, apoi îşi întoarse capul.

— Poate totuşi îmi răspunzi? am insistat, ridicînd vocea.

— Cam bate-un vîntuleţ azi! rosti Maika, uitîndu-se distrată la cer.

— Ce? am întrebat surprins. Ce vîntuleţ?

Îşi bătu fruntea cu degetul, chiar lîngă obiectivul „ochiului” şi spuse:

— E-pe-şti-pi ze-pev-ze-pec. Ne-pe a-pa-u-pu-di-pi.

— Tu-pu e-pe-şti-pi ze-pev-ze-pe-că-pă, i-am răspuns. A-pa-co-lo-po do-po-a-pa-ri-pi e-pe u-pu-ni-pi tra-pa-ns-la-pa-to-po-ri-pi.

— Aşa e, spuse Maika. Tocmai de aceea îți şi spun:

vîntuleţ.

— Da, îmi pică fisa. E cam vîntuleţ, într-adevăr e vîntuleţ.

Încercînd să născocesc ceva pentru discuţie m-am simţit al naibii de jenat pentru că, în afară de vîntuleţ, nu reuşeam să găsesc nimic altceva şi atunci îmi trecu prin cap că n-ar fi rea o plimbare, mai ales că n-o mai făcusem pînă acum şi că, în ciuda faptului că mă aflam aici de aproape o săptămînă, nu simţisem ca lumea acest pămînt sub tălpi. În plus, exista şansa de a-l întîlni pe Piciul nostru, undeva prin tufişuri, iar dacă va dori şi el să ne revadă, atunci totul putea fi nu numai plăcut, dar şi folositor: vom lega discuţia într-o atmosferă familiară lui. I-am propus şi Maikăi. Se ridică în tăcere şi se îndreptă spre mlaştină în timp ce eu, vîrîndu-mi nasul în gulerul de blană, am urmat-o cu mîinile înfipte cît mai adînc în buzunare. Tom, incapabil să-şi exprime întreaga solicitudine, se urni după mine, dar i-am poruncit să rămînă pe loc, în aşteptarea unor ordine ulterioare.

Desigur, nu ne-am băgat în mlaştină şi, ocolind-o, ne-am strecurat printre tufişuri. Vegetaţia era jalnică: palidă, pipernicită, firavă, frunzuliţe lipsite de vlagă, albăstrii, cu reflexe metalice, rămurele noduroase, fragile, cu scoarţa portocalie, pătată. Tufişurile atingeau arareori înălţimea mea, aşa că Vanderhouse n-ar fi riscat să-şi piardă aici perciunii. Sub picioare se simţea elasticitatea stratului gros de frunze căzute, amestecate cu nisip. În umbră sclipea bruma. Cu toate acestea, vegetaţia îţi impunea respect. Probabil că nu era uşor să crească aici: temperatura scădea în timpul nopţii pînă la minus douăzeci, ziua rareori trecea de zero, iar sub rădăcini doar nisip sărat. Nu cred că ceva din vegetaţia Pămîntului ar fi putut să se adapteze la astfel de condiţii vitrege. Cu atît mai straniu era să-ţi imaginezi că undeva, printre aceste tufişuri îngheţate, un omuleţ gol-goluţ umblă desculţ pe nisipul brumat.

Mi s-a părut că zăresc o mişcare în tufişurile dese din

dreapta. M-am oprit şi am strigat: „Piciule!”, dar nu-mi răspunse nimeni. Ne înconjura doar liniştea îngheţată. Nici foşnetul frunzelor, nici zumzetul insectelor, toate astea ne dădeau un sentiment bizar, de parcă ne-am fi rătăcit printre nişte decoruri de teatru. Am ocolit o limbă lungă de ceaţă aruncată de mlaştina fierbinte şi am început să urcăm panta dealului, de fapt o dună nisipoasă asediată de tufişuri. Cu cît ne ridicam, cu atît se simţea mai tare nisipul sub picioare. Ajungînd pe creastă, ne-am uitat de jur-împrejur. Nava era acoperită de nori ceţoşi, dar pista se zărea bine, greblată, strălucind clar şi vesel sub soare. Pe ea o singură pată neagră: mingea lăsată de noi. În jurul ei se învîrtea, greoi şi nesigur, Tom. Cu siguranţă că era pe cale să rezolve o problemă spinoasă: să îndepărteze acest corp străin de pe pistă sau să-şi dea viaţa la nevoie pentru acest lucru lăsat de om.

Şi chiar atunci am observat urme pe nisipul îngheţat. Nişte pete umede, întunecate, pe bruma argintie. Pe aici trecuse Piciul şi nu chiar aşa de demult. Stătuse pe creastă, apoi se ridicase şi coborîse versantul, îndepărtîndu-se de navă. Şirul urmelor se întindea pînă în hăţişul vîlcelei dintre dune. „Piciule!”, am strigat din nou şi iar nu-mi răspunse nimeni. Am coborît în vîlcea.

L-am găsit imediat. Stătea culcat cît era de lung, cu obrazul lipit de pămînt şi ţinîndu-se cu mîinile de cap. O prezenţă stranie, contrastantă şi imposibilă în acest peisaj de gheaţă. Întîi m-am speriat: poate se întîmplase ceva. Prea era rece şi incomod aici. M-am lăsat pe vine lîngă el, l-am chemat şi, văzînd că nu răspunde, l-am pleznit uşor peste fundul slab şi gol. Îl atingeam pentru prima oara şi mai ca n-am ţipat de uimire. Mi s-a părut fierbinte ca fierul de călcat.

— A găsit rezolvarea? întrebă Piciul fără să-şi ridice capul.

— Se gîndeşte, i-am răspuns. Problema e grea.

— Şi cum am să aflu dacă a găsit-o?

— Ai să vii şi îţi va spune imediat.

— Mam-ma, izbucni Piciul.

Am privit-o pe Maika. Era alături.

— Mam-ma, repetă Piciul nemişcat.

— Da, clopoţelule, șopti Maika.

Piciul se aşeză, o prelingere din starea culcată în cea aşezată.

— Mai spune o data!, ceru el.

— Da, clopoţelule, repetă Maika. Fața i se albi şi îi apărură clar pistruii.

— Formidabil! exclamă Piciul, privind-o de jos în sus. Spărgătorul de nuci!

Am tuşit.

— Te-am aşteptat. Piciule, am spus.

Începu să mă privească. M-am abţinut cu mare greutate să nu-mi iau privirea. Avea totuşi o faţă monstruoasă.

— De ce m-ai aşteptat?

— Cum adică, de ce?... M-am pierdut puţin, dar îmi veni pe loc o idee: „Ne era dor de tine”. Ne e rău fără tine. Nu avem plăcere, înţelegi?

Piciul sări și imediat se aşeză din nou. O făcu într-o parte, într-o poziţie foarte incomodă, n-aş fi reuşit să stau aşa nici două secunde.

— Ţi-e rău fără mine?

— Da, am spus hotărît.

— Formidabil! exclamă el. Ţi-e rău fără mine, mie mi-e rău fără tine. En-nigmă!

— De ce enigmă? m-am întristat. Dacă n-am fi putut rămîne împreună, atunci ar fi fost o enigmă. Dar acum ne-am întîlnit, putem să ne jucăm... Uite, îţi place să te joci, dar întotdeauna singur...

— Nu, mă contrazise Piciul. Doar la început m-am jucat singur. Apoi m-am jucat pe lac şi am văzut imaginea mea în apă. Am vrut să mă joc cu ea, dar ea s-a desfăcut. Atunci mi-am dorit mai multe imagini, să le am şi să mă pot juca cu ele. Şi dorinţa mi s-a împlinit.

Sări şi fugi uşor în cerc, lăsînd în urma lui fantomele sale uimitoare – negre, albe, galbene, roşii. Se aşeză apoi

în mijloc, uitîndu-se mîndru în jur. Trebuie să recunosc că era un spectacol extraordinar: un băiat gol pe nisip înconjurat de o duzină de statui multicolore în diferite poziţii.

— Formidabil! am exclamat şi, uitîndu-mă la Maika, am invitat-o din priviri să participe la discuţie. Mă simţeam jenat că doar eu vorbesc în timp ce ea tace. Nu spuse nimic, privind posomorîtă cum se unduiau tremurător fantomele, topindu-se uşor şi degajînd acel miros de amoniac.

— Am vrut mereu să vă întreb, anunţă Piciul, de ce va înfăşuraţi? Ce-i asta? Sări spre mine şi mă trase de poalele şubei.

— Îmbrăcăminte, i-am răspuns.

— Îmbrăcăminte, repetă el. Pentru ce?

I-am explicat ce-i cu îmbrăcămintea. Nu sint Komov. În viaţa mea n-am predat lecţii, mai ales despre îmbrăcăminte. Dar o spun fără lipsă de modestie: lecţia a avut succes.

— Toţi oamenii au îmbrăcăminte? întrebă uimit Piciul.

— Toţi, am răspuns repede ca să-nchei cu această întrebare. Practic, nu înţelegeam ce-l uimeşte.

— Dar oamenii sînt mulţi? Cîți?

— Cincisprezece miliarde.

— Cincisprezece miliarde, repetă, punîndu-şi în faţă degetul lipsit de unghie şi începînd să-l îndoaie şi să-l îndrepte. Cincisprezece miliarde! spuse şi privi resturile străvezii de fantome. Ochii i se întunecară. Şi toţi în îmbrăcăminte... Şi ce mai e?

— Nu înţeleg!

— Şi ce mai fac ei?

Am tras în piept mult aer şi-am început să-i povestesc ce fac oamenii. E ciudat, desigur, că pînă acum nu m-am gîndit la asta. Mi-e teamă ca Piciul să n-aibă impresia că cea mai mare parte a omenirii se ocupa doar de cibertehnică. De altfel, pentru început, cred că nu e rău nici aşa. E-adevărat că Piciul nu se agitase ca în timpul

lecţiilor lui Komov, ghemuindu-se şi îndoindu-se, dar tot asculta ca vrăjit. Cînd am terminat, complet încurcat în încercarea disperată de a-i da o imagine despre artă, îmi puse imediat o întrebare nouă.

— Aşa multă treabă? rămase el uimit. De ce aţi venit aici?

— Maika, povesteşte-i tu, am implorat-o cu o voce răguşită. Mi-a îngheţat nasul.

Maika mă privi ciudat, totuşi începu, lipsită de vlagă, să povestească, după mine neinteresant, despre răposatul proiect „Arca”. N-am reuşit să mă abţin şi-am început s-o întrerup, încercînd să colorez lecţia cu mărunţişuri pitoreşti, vîrîndu-mă în precizări şi corecturi şi brusc m-am trezit că din nou vorbesc singur. Am socotit necesar să-mi termin povestirea cu o morală.

— Vezi şi singur, am spus. Am început o treabă, dar de cum am înţeles că planeta ta este ocupată, am renunţat imediat la proiectul nostru.

— Deci oamenii pot să afle ce va fi? întrebă Piciul. Dar asta nu e chiar aşa. Dacă oamenii ar fi putut, de mult ar fi plecat de aici.

N-am ştiut ce să mai spun. Tema mi s-a părut alunecoasă.

— Ştii ceva, Piciule, m-am înviorat eu, hai să ne jucăm. Să vezi cît e de interesant să te joci cu oamenii.

Piciul tăcea. Am privit-o feroce pe Maika, nu înţelegeam ce-i cu ea. Doar n-am să descurc numai eu contactul ăsta!

— Hai să mergem la joacă, Piciule, mă susţinu fară entuziasm Maika. Sau poate vrei să te plimb cu maşina zburătoare?

— Ai să zbori, am adăugat, şi totul va fi joc: munţii, mlaştinile, aisbergul...

— Nu, se împotrivi Piciul. Zborul e o plăcere obişnuită. Asta pot şi eu.

Am sărit.

— Cum adică poţi?

Faţa lui se încreţi instantaneu. Piciul se ridică din nisip şi îşi lăsă umerii în jos.

— N-am cuvinte, spuse el. Cînd vreau, zbor.

— Atunci, zboară! am spus.

— Acum nu vreau, îmi răspunse precipitat. Acum am plăcere cu voi. Sări nerăbdător. Vreau să mă joc! Unde?

— Hai să fugim pînă la navă, i-am propus.

Scoase un ţipăt sfîşietor şi nici nu dispăru bine ecoul între dune, că noi deja eram printre tufişuri, fugind la întrecere. Pe Maika am lăsat-o în pace, definitiv. Să facă ce vrea.

Piciul aluneca printre tufişuri ca o pată de soare. Aveam impresia că nu atinsese nici o ramură şi în general, că nu atinsese nici măcar pămîntul. Eu, în şuba mea încălzită electric, fugeam fără să mai ţin seamă de nimic, ca un tanc pe nisip, astfel că totul trosnea în jurul meu. Am încercat tot timpul să-l ajung, dar mereu mă derutau fantomele lui, pe care le lăsa în urmă la fiecare minut. Într-o poieniţă aflată în mijlocul mărăcinişului, Piciul mă aşteptă şi mă întrebă:

— La tine se întîmplă aşa? Uite, te trezeşti şi îţi aduci aminte de ceva văzut parcă pentru prima oară. Uneori este ceva binecunoscut. De exemplu, că zbor. Alteori e ceva complet nou, ce nu ai mai văzut niciodată.

— Da, mi se întîmplă, am spus răsuflînd din greu. Asta se cheamă vis. Dormi şi visezi.

Mergeam la pas. Undeva în spate trosnea mărăcinişul: Maika.

— De unde vine asta? mă întrebă Piciul. Ce înseamnă visul?

— Combinaţii neobişnuite ale impresiilor avute cîndva am bombănit eu.

N-a înţeles, desigur, şi am trecut la predarea unei alte lecţii de proporţii: ce sînt visele, cum apar, la ce ajută şi cît de rău i-ar fi omului fără ele.

— Motanul din Cheshire! Dar tot nu înțeleg de ce visez ceva ce n-am mai văzut încă.

Maika ne ajunse şi mergea alături, tăcută.

— De exemplu? am întrebat.

— Uneori visez că sînt mare-mare, că mă gîndesc şi atunci întrebările vin una după alta, întrebări uimitoare şi foarte colorate, în timp ce eu găsesc răspunsurile, și ele uimitoare, şi cunosc foarte bine cum se formează răspunsul din întrebare. Este cea mai mare plăcere cînd ştii cum se formează răspunsul din întrebare. Cînd mă trezesc însă, nu mai ţin minte nici întrebările, nici răspunsurile. Nu îmi amintesc decît de plăcere.

— Mda, am comentat evaziv. Un vis interesant. Dar n-am cum să-ţi explic. Întreabă-l pe Komov. Poate îţi explică el.

— Pe Komov? Ce înseamnă Komov?

A trebuit să-i explic sistemul nostru de nume. Înconjurasem deja mlaştina şi în faţa noastră apărură nava şi pista de aterizare. Cînd am terminat, Piciul spuse brusc, nitam-nisam.

— Straniu. Cu mine n-a fost aşa.

— Cum?

— Să vreau ceva pentru mine şi să nu pot.

— Dar ce vrei?

— Vreau să mă desfac pe jumătate. Acum sînt unul şi vreau să fim doi.

— Ei, frăţioare, am spus, aici n-ai ce să vrei. E imposibil.

— Şi dacă ar fi posibil? E rău sau e bine?

— Desigur, rău. Nu prea înţeleg ce vrei să spui... Poţi să te rupi în două. Dar e rău de tot. Te poţi îmbolnăvi: asta se numeşte împărţirea spiritului. Şi asta se poate vindeca, deşi e atît de rău.

— E dureros? întreba Piciul.

Am păşit pe pista greblată. Tom se deplasa deja în întîmpinarea noastră, fugărind mingea şi clipind bucuros din luminiţele de semnalizare.

— Lasă asta, am spus. Eşti bine şi aşa, întreg.

— Nu, nu sînt bine, mă contrazise Piciul, dar tocmai

atunci sosi Tom şi jocul începu.

Piciul arunca întrebările ca grindina. N-ajungeam să răspund. Tom nu reuşea să execute comenzile. Mingea nu atingea pământul. Doar Piciul reuşea să facă totul.

Privit din exterior, totul părea, cred, foarte vesel. Şi-ntr-adevăr, era foarte amuzant, şi chiar Maika îşi dădu drumul pînă la urmă. Probabil păream nişte năzdrăvani ce chiuliseră de la şcoală pentru a se duce pe malul oceanului. La început, eram încă stînjeniţi, conştienţi că nu ne distrăm, ci muncim şi că fiecare mişcare de-a noastră este urmărită, că între noi și Piciul rămăsese ceva greu. Neexprimat pînă la capăt, dar pînă la urmă totul fu dat uitării. Rămăsese doar mingea, ce zbura de la unul la altul, bucuria unei lovituri reuşite şi necazul pe neîndemînaticul Tom, țiuiturile din urechi de la chiuiturile asurzitoare şi rîsul strident, sacadat, al Piciului. Auzeam astfel, pentru întîia oară, rîsul lui izvorît din uitare de sine, complet copilăresc...

Era un joc straniu, cu regulile stabilite pe parcurs de Pici. Se arătase incredibil de rezistent şi pasionat, nescăpîndu-i nici un prilej pentru a ne demonstra superioritatea lui fizică într-o întrecere impusă de el, ajungîndu-se cumva la situaţia că juca singur contra trei. Iar noi şi Tom tot timpul pierdeam. La început, cîştigase pentru că-l lăsasem. Apoi cîştigă pentru că nu-i înţelegeam regulile, iar cînd le-am priceput, pe mine şi pe Maika ne împiedicau şubele. Apoi am considerat că Tom e prea neîndemînatic şi l-am alungat. Maika se ambală şi începu să joace din răsputeri, la fel şi eu, dar tot pierdeam. Nu puteam face nimic contra acestui drăcuşor fulgerător ce prindea orice minge, trimiţînd-o apoi foarte puternic şi precis, ce ţipa strident, supărat, dacă mingea întîrzia mai mult de o secunda în mîinile noastre. Ne deruta complet cu fantomele lui sau, și mai rău, cu metodele lui de a dispărea instantaneu şi de a apărea tot atît de neaşteptat în alt loc. Bineînţeles, nu ne-am predat, aburul plutea în jurul nostru să-l tai cu cuţitul, gîfîiam, transpiram, ţipam unul la altul,

în orice caz am luptat pînă la ultima suflare. Şi, dintr-o dată, totul se termină.

Piciul se opri, conduse mingea din priviri, uitîndu-se cum se rostogoleşte, şi se aşează pe nisip.

— A fost bine, spuse el. Niciodată n-am crezut că poate fi atît de bine.

— Ce? am ţipat cu respiraţia întretăiată. Ai obosit. Piciule?

— Nu. Mi-am amintit. Nu pot să uit. Nu ajută. Nu ajută nici un fel de plăcere. Nu mă mai chema la joc. Mi-e rău, iar acum e şi mai rău. Spune-i să se gîndească mai repede. Am să mă rup în două, dacă nu se gîndeşte mai repede. Mă doare totul înăuntru. Vreau să mă rup în două şi mi-e frică. De aceea nu pot. Dacă o să mă doară şi mai tare, n-o să-mi mai fie frică. Hai, să se gîndească mai repede.

— Ce-i cu tine. Piciule? l-am muştruluit. Nu prea înţelegeam ce se întîmplă cu el. Dar vedeam că într-adevăr îi e rău. Scoate-ți toate astea din cap! Pur şi simplu, încă nu te-ai obişnuit cu oamenii. Trebuie să ne întîlnim mai des, să ne jucam mai mult...

— Nu, se hotărî Piciul şi sări în picioare. Nu mai vin.

— Dar de ce? am ţipat. Doar a fost bine! O să fie şi mai bine! Mai sînt şi alte jocuri, nu numai cu mingea... Cu cercul, cu aripile!

S-a îndepărtat încet.

— Mai este şahul! continuam grăbit în spatele lui. Ştii ce e şahul? E un joc măreţ!

Se opri puțin. Am început să-i explic în grabă şi înflăcărat ce înseamnă şahul – şahul simplu, şahul tridimensional, șahul n-dimensional... Stătea şi asculta, privind într-o parte. Am terminat-o cu şahul şi am început-o cu pokerul. Îmi aduceam aminte, înspăimîntat, de toate jocurile pe care le ştiam, doar-doar n-o pleca.

— Da, cedă Piciul. Am să vin.

Plecă fără să se mai oprească, împleticindu-se, direct spre mlaştină. Un timp l-am privit tăcuţi, apoi Maika ţipă „Piciule!”, şi fugi după el. Îl ajunse din urmă şi continuară

să meargă alături. Mi-am ridicat şuba, m-am îmbrăcat, am dat şi de şuba Maikăi şi m-am îndreptat nehotărît spre ei. Mă simţeam groaznic şi nu înţelegeam de ce. Parcă totuşi se terminase cu bine, Piciul promisese că se va întoarce; înseamnă ca totuşi s-a legat de noi, deci se simte mai rău fără noi decît împreună... „Se obişnuieşte, repetam în mine. Nu-i nimic, se va obişnui...” Am văzut că Maika s-a oprit, iar Piciul îşi continuă drumul. Maika se întoarse şi prinzîndu-şi umerii fugi în întimpinarea mea. I-am dat şuba şi-am întrebat:

— Ei, ce e?

— E-n regulă, spuse ea. Ochii îi erau străvezii şi disperaţi.

— Cred că, la urma urmei... am început, dar imediat m-am oprit. Maika! am exclamat. Ţi-ai pierdut al „treilea ochi”

— Nu, nu l-am pierdut, spuse Maika.

Capitolul opt

ÎNDOIELI ŞI REZOLVĂRI

Piciul se îndepărtă de navă înspre vest, de-a lungul ţărmului, direct printre dune şi mărăcini. La început, l-a interesat „al treilea ochi”. Se oprea, dădea jos cercul, îl învîrtea în mîini şi-atunci se zărea pe ecran cînd cerul palid, cînd faţa ca de mască, bleu-verzuie, cînd nisipul acoperit de brumă. Apoi lăsă cercul în pace. Nu ştiu din ce cauză, dar aveam impresia că obiectivul nu mai era chiar pe direcţia de mişcare, ci puţin spre dreapta – ori nu mai mergea ca de-obicei, ori nu-şi pusese corect cercul. Pe ecran se derulau, săltăreţ, dune stereotipe şi tufişuri îngheţate, întrerupte cînd şi cînd de crestele fumurii ale munţilor sau de apariţia bruscă a oceanului negru cu aisberguri strălucitoare la orizont.

Aveam senzaţia că Piciul mergea fără nici o ţintă, doar

unde vedea cu ochii, cît mai departe de noi. Uneori se căţăra pe cîte o dună şi privea înspre noi şi-atunci pe ecran apărea conul de un alb strălucitor al ER-2-ului nostru, panglica argintie a pistei de aterizare şi portocaliul Tom, singuratic, lîngă peretele staţiei meteo neterminate.

După aproximativ o oră, Piciul coti bruse spre munţi. Acum soarele bătea direct în obiectiv, aşa că se înrăutăţi şi calitatea imaginii. Dunele dispărură în curînd şi Piciul începu să străbată pădurea rară, păşind peste crengile putrezite, printre trunchiurile strîmbe cu coaja desprinsă şi plină de pete, umblînd pe pămîntul brun ce mustea de apa rece ca gheaţa. Se căţără pe un bolovan răzleţ de granit, stătu puţin uitîndu-se în jur, sări jos, luă de pe pămînt două crengi negre, alunecoase şi îşi continuă drumul lovindu-le una de alta. La începui bătăile erau dezordonate, apoi se ivi şi un ritm căruia i se adăugă un zumzet, un fel de bîzîit. Sunetul, neîntrerupt şi enervant, se auzea tot mai tare. Cred că însuşi Piciul zumzăia şi bîzîia: ori un cîntec, ori o discuţie cu el însuşi.

Continuă să meargă astfel, lovind, zumzăind şi bîzîind, în timp ce printre copaci apăreau tot mai des mormane de pietre, bolovani acoperiţi de muşchi şi stînci imense. Pe ecran apăru lacul. Piciul intră în el fără nici o ezitare; pentru o clipă am zărit apa agitată, apoi imaginea se strică şi dispăru: Piciul se scufundase.

Stătu sub apă foarte mult, iar cînd începusem să cred că pierduse transmiţătorul şi că nu vom mai vedea nimic, după vreo zece minute apăru din nou imaginea: tulbure, spălăcită, prelingîndu-se pe „al treilea ochi”, încît nu mai distingeam nimic. Curînd însă se desluşi în partea dreaptă a ecranului o palmă pe care sărea şi se zbătea un peşte pantian hidos.

Cînd obiectivul „ochiului” se limpezi, Piciul fugea. Trunchiurile copacilor se năpusteau drept spre noi dispărînd fulgerător, cînd în dreapta, cînd în stînga. Gonea extrem de repede, dar nu se auzeau nici tropăituri, nici suflul respiraţiei, doar şuieratul vîntului, iar soarele licărea

orbitor dincolo de învălmăşeala ramurilor golaşe. Deodată se întîmplă ceva inexplicabil. Piciul se opri brusc în faţa unui bolovan gri şi îşi înfipse mîinile în el pînă la cot. Nu ştiu, poate că acolo era un orificiu bine mascat, deşi nu cred. După cîteva secunde, cînd îşi scoase mîinile, acestea erau negre şi strălucitoare, iar acest ceva negru şi strălucitor se prelingea greoi de pe vîrful degetelor, picurînd pe pămînt cu un sunet specific, de parcă locul ar fi mustit de apă. Apoi mîinile dispărură din cimpul vizual şi Piciul goni mai departe.

Se opri în faţa unei construcţii ciudate, asemănătoare unui turn înclinat şi abia mai tîrziu am înţeles că e nava distrusă, „Pelicanul”. Acum vedeam şi eu ce păţise după prăbuşire şi în ce hal ajunsese după atîţia ani petrecuţi pe planetă. Priveliştea nu era prea plăcută. Între timp, Piciul se apropiase încetişor, iar acum se uita prin gaura descoperită a hubloului. Pentru un moment ecranul fu inundat de negreala beznei, apoi înconjură tot atît de încet nava ghinionistă. Se opri din nou în faţa intrării, ridică mîna şi îşi puse palma neagră cu degetele răsfirate pe corpul corodat al navei. Stătu aşa un minut, apoi se auzi din nou zumzetul şi bîzîitul enervant şi, după cum mi s-a părut, de sub degetele răsfirate se ridicară firicele de fum albăstrui. Luă în sfîrşit mîna de pe navă şi făcu un pas înapoi. Pe metalul mort, înnegrit, era scobită clar o urmă: palma cu degetele răsfirate.

— Off, greieraşul meu de pe cuptoraş, rosti vocea de bariton cu nuanţe ample.

— Clopoţelule! se auzi o voce tandră de femeie.

— Zica! şopti baritonul. Zicuţa!

Plînse un prunc.

Urma palmei devie brusc lateral şi dispăru de pe ecran. Se vedea acum versantul muntos, granitul plin de crăpături, hornuri străvechi şi sfărîmături de pietre ascuţite cu frînturi de faţete strălucitoare, iarba aspră şi firavă, vîlcelele adînci, cufundate în negură. Piciul urca versantul, îi vedeam mîinile cum se prindeau de ieşituri,

iar scurgerea intermitenta a pietrişului spre josul ecranului era însoţita de suflul zgomotos al Piciului, cînd deodată mişcarea deveni continuă şi atît de rapidă încît mă apucă ameţeala, iar versantul se îndepărtă într-o prăbuşire vertiginoasă, undeva dedesubt, într-o parte, izbucni rîsul răguşit şi aspru al Piciului şi se stinse la fel de brusc precum începuse. Fără îndoială Piciul zbura.

Pe ecran strălucea cerul gri-vînăt, străbătut într-un colţ de firişoare semistrăvezii, tulburi, pulsînd ca zdrenţele unui voal prăfuit şi rupt. De-a curmezişul ecranului, trecu încet soarele de-un vineţiu orbitor, apoi voalul zdrenţuit şi prăfuit acoperi totul şi imediat dispăru. Undeva, în hăuri, se zărea platoul înfăşurat în ceaţa vineţie, brăzdat de prăpăstii ca nişte răni îngrozitoare şi deschise, iar alături te surprindeau vîrfurile incredibil de ascuţite ale munţilor acoperiţi de zăpada veşnică: o lume nefericită, îngheţată, revărsîndu-se dincolo de orizont, o lume moartă, crăpată zbîrcită. Am zărit un genunchi puternic, era al Piciului, lucind ca dat cu lac, atîrnînd deasupra beznei, alături de mîna lui neagră ce strîngea tare un obiect. În aceste clipe, la drept vorbind, nu-mi puteam crede ochilor şi atunci m-am uitat dacă se făcea înregistrarea. Totul decurgea normal. Vanderhouse era nedumerit, iar Maika, mijindu-şi neîncrezătoare ochii, îşi învîrtea gîtul ca şi cum ar fi deranjat-o gulerul. Doar Komov era complet liniştit şi imobil – stătea cu coatele sprijinite de panou, ţinîndu-şi bărbia pe degetele împreunate. Piciul începu să cadă. Pustiul pietrificat se năpustea vijelios, învîrtindu-se în jurul unei axe invizibile, iar curînd se observă cu uşurinţă originea acestei axe: acea fisura neagră ce sfîşia cîmpul brun, înconjurată de mormane de pietre stîncoase. Tăietura creştea, devenea tot mai largă, iar marginea ei luminata de soare părea netedă şi extrem de abruptă; nici vorbă să-i vezi străfundurile, acolo unde domnea întunericul desăvîrşit. Şi-n această negură, Piciul intră ca fulgerul, iar imaginea dispăru. Maika întinse mîna şi cuplă amplificatorul, dar nici cu el nu se observă nimic, în afară

doar de nişte ciudate dungi unduitoare, gri. Piciul țipa strident şi mişcarea se opri. „Şi-a spart capul!”, m-am îngrozit. Maika se încleştă de mîna mea cu toată puterea.

Se zăreau doar nişte vagi pete nemişcate, totul era cernit şi negru, în schimb se auzeau sunete stranii: gîlgîieli, țipete răguşite de cocori, sîsîieli. Apăru şi binecunoscutul contur întunecat al mîinii cu degetele răsfirate, apoi se mistui. Pete estompate pluteau una după alta, țipetele cocorilor şi gîlgîielile se auzeau cînd mai tare, cînd mai încet, o flăcăruie portocalie se aprinse şi se topi uşor, apoi apăru încă una şi-ncă una. Se auzi un urlet scurt şi ecoul lui. „Daţi-mi infra”, șopti printre dinţi Komov. Maika prinse vernierul amplificatorului cu raze infraroşii şi îl dădu la maxim. Ecranul se lumină numaidecît, dar tot nu distingeam nimic.

Întreg spaţiul era plin de o ceaţă fosforescentă, e adevărat, nu din cele obişnuite, în ea ghicindu-se o oarecare structură, ca un ţesut viu, proaspăt secţionat şi aflat sub obiectivul microscopului la o distanţă focală nereglată, şi-n această ceaţă structurală se întrezăreau pe alocuri cheaguri extrem de compacte şi grămăjoare ermetice de grăunţe, toate pulsatorii într-o reţea care parcă atîrna în aer, ce dispărea cîteodată complet, ca să apară imediat, scoţîndu-l astfel la iveală pe Piciul. Băiatul străbătea această ceață de parcă n-ar fi existat, ţinînd mîinile fosforescente întinse şi cu degetele răsfirate, înconjurat de gîlgîieli, hîrîituri, murmure şi ticăieli răsunătoare.

Merse aşa mult timp şi am observat, nu dintr-o dată, că desenul structurii păleşte, se topeşte, pentru ca în final să rămînă pe ecran doar o lumină lăptoasă prin care cu greu puteai distinge conturul degetelor răsfirate ale Piciului. Şi aici se opri. Am dedus asta din sunetele care încetaseră să mai crească în intensitate sau să mai scadă odată cu îndepărtarea Piciului. Acele sunete... O avalanşă întreagă, o cascadă de sunete. Huruituri răguşite, murmure înfundate, piţigăieli sugrumate... O plesnitură asurzitoare

se dispersă în stropi răsunători, zburători... zumzete, scîrţîituri, izbituri metalice, ca de cupru lovit... În lumina lină apărură stropi întunecaţi, zeci de pete obscure de diferite mărimi; întîi difuze, prindeau apoi contururi din ce în ce mai precise semănînd tot mai mult cu ceva uimitor de cunoscut. Brusc am realizat despre ce este vorba. Ceva imposibil... Dar deja nu mai puteam izgoni această idee. Oameni. Zeci, sute de oameni, o mulţime aşezată într-o ordine perfectă şi văzută parcă puţin de sus. Şi atunci se petrecu ceva neaşteptat. Pentru un moment imaginea deveni foarte clară. Prea puţin, totuşi, ca să distingi ceva. Se auzi un ţipăt disperat, imaginea se răsturnă şi dispăru complet. Imediat izbucni urletul turbat al lui Komov.

— De ce-ai făcut asta?

Ecranul era „mort”. Komov stătea aplecat, încordat, cu pumnii încleştaţi pe panou, uitîndu-se la Maika. Era palidă, dar liniştită. Se ridică, iar acum stătea faţă-n faţa cu Komov. Tăcea.

— Ce s-a întîmplat? întrebă precaut Vanderhouse. Probabil nici el nu înţelegea nimic.

— Eşti o netrebnică, o... Komov se opri. Vă exclud din grupa de contact. Vă interzic să mai ieşiţi din navă, să mai intraţi în cabina de comandă sau la postul CMA. Plecaţi de aici!

Maika ne întoarse fără vorbă spatele şi ieşi. Fără să mai ezit o secunda, m-am repezit după ea.

— Popov! striga tăios Komov.

M-am oprit.

— Vă rog, transmiteţi imediat aceasta înregistrare la Centru. De urgenţă.

Mă privi ţintă în ochi şi nu-mi căzu prea bine. Nu-l mai văzusem aşa pe Komov niciodată. Un Komov într-o asemenea ipostază avea tot dreptul să ordone, să aresteze şi-n general să stîrpească orice nemulţumire, încă din faşă. Am avut senzaţia c-o să mă rup în două. „Ca Piciul!”, mă fulgeră un gînd.

Vanderhouse tuşi şi spuse.

— Ei, Ghenadi. Poate, totuşi, nu la Centru? Garbovski este deja la bază. Ce părere ai?

Komov tot mă mai privea. Ochii lui mijiţi păreau nişte bucăţi de gheaţă.

— Da, desigur, spuse el, de altfel complet liniştit. O copie la bază, lui Garbovski. Îţi mulţumesc, Iacov. Popov, puteţi începe!

Nu mi-a mai rămas altceva de tăcut decît să încep. Eram însă nemulţumit. Dac-am fi purtat şepci, ca odinioară, aş fi întors-o cu cozorocul la spate. Dar cum n-aveam şapca, am scos caseta din recorder şi m-am limitat la o întrebare sfidătoare.

— Dar ce s-a întîmplat, de fapt? Ce-a făcut?

Komov tăcu o vreme. Stătea iar în fotoliul său, muşcîndu-şi buza şi bătînd darabana pe braţul fotoliului. Vanderhouse, cu perciunii zbîrliţi, se uita şi el la Komov, aşteptînd.

— A aprins proiectorul, spuse într-un sfîrşit Komov.

N-am înţeles de prima dată.

— Care proiector?

Komov, fără să-mi răspundă, arătă cu degetul o clapetă lăsată-n jos.

— Aha, făcu Vanderhouse amărît.

N-am spus nimic. Am luat caseta şi m-am îndreptat spre radioemiţător. La drept vorbind, n-am ştiut ce să spun. Chiar pentru o vină mai mică, erau excluşi oameni din activitatea cosmica, şi-ncă cu multă publicitate, în oprobiu. Maika aprinsese o lampă-blitz de avarie montată pe cercul celui de-al „treilea ochi”, lesne de închipuit ce-au păţit locuitorii peşterii cînd, în întunericul veşnic, a explodat pentru un moment un soare în miniatură. Un cercetaş care îşi pierdea cunoştinţa, de exemplu, putea fi detectat de pe orbita staţionară cu ajutorul acestui blitz, chiar aflîndu-se pe partea luminată a planetei... chiar dacă era acoperit cu pămînt... Un astfel de proiector luminează în gama cuprinsă între ultraviolet şi pînă la ultrascurte. Nu existaseră cazuri cînd un cercetaş să nu fi reuşit să sperie cu

acest blitz cel mai turbat, cel mai feroce animal. Chiar şi tahorgii, care în general nu se sperie de nimic pe lume şi care, atunci cînd vor să se oprească din fuga lor năvalnică, frînează cu ajutorul picioarelor posterioare... „A înnebunit, m-am gîndit, lipsit de speranţă. A turbat de tot...” Am spus însă cu voce tare (aşezîndu-mă lîngă radioemiţător).

— Ce să spun! Apasă omul pe altă clapă, greşeşte...

— Da, într-adevăr, mă susţinu Vanderhouse, probabil că aşa a fost. A vrut pesemne să aprindă proiectorul infra... Clapele sînt alăturate... Ce părere aveţi, Ghenadi?

Komov tăcea. Meşterea ceva la panou. N-am vrut să-l privesc. Am „aprins” automatul şi-am început să mă uit demonstrativ în alta parte.

— Nu e plăcut, desigur, mormăia Vanderhouse... Ţţţ... Ţţţ... Într-adevăr, e normal ca asta să aibă consecinţe... O influenţă activă... Nu cred că e prea plăcut... Hm... Ghenadi, în ultimele zile sîntem cu toţii cu nervii cam încordaţi. Nu-i de mirare că fetiţa a greşit.... Ştii, chiar şi mie îmi venea cumva să fac... să îmbunătăţesc imaginea.... Saracu’ Piciul. Cred că el a ţipat aşa...

— Uitaţi-vă, spuse Komov. Puteţi admira. Trei cadre şi jumătate.

Se auzi cum Vanderhouse începe să se smiorcăie îngrijorător. Nu m-am mai abţinut şi m-am uitat la ei. Nu se zărea nimic dincolo de capetele lor apropiate şi de aceea, ridicîndu-mă, m-am apropiat de ei. Pe ecran, acelaşi lucru pe care-l văzusem în ultima clipă şi nu reuşisem să-l percep. Imaginea era foarte bună şi totuşi nici acum nu înţelegeam ce semnifică. Multă lume. O mulţime de figuri întunecate, absolut identice, rînduite ca la şah. Stăteau ca-ntr-o piaţă netedă şi bine luminată. Figurile din primele rînduri erau mai mari decît cele din ultimele gînduri, în deplină concordanţă cu legea perspectivei. De altfel, rîndurile păreau infinite, undeva în depărtare contopindu-se într-o haşură măruntă.

— Asta-i Piciul, comenta Komov. Îl recunoaşteţi?

Am priceput, era într-adevăr Piciul, într-o multiplicare

infinită, ca-ntre oglinzile paralele.

— Aduce cu reflexia multiplă, mormăi Vanderhouse.

— Reflexia... repetă Komov. Atunci unde-i reflexia blitzului. Şi unde-i umbra Piciului?

— Nu ştiu, recunoscu cinstit Vanderhouse. Într-adevăr, umbra trebuia să fie aici.

— Dumneata ce crezi, Stasi? mă întreba Komov fără să se întoarcă.

— Nimic, am răspuns scurt şi m-am întors la locul meu. De fapt, bineînţeles, mă gîndeam de-mi scîrţîiau creierii, dar n-am putut inventa nimic. Mai mult decît orice, asta-mi aducea aminte de un desen formidabil executat în peniţă.

— Da, n-am aflat prea mult, spuse Komov. N-am înaintat cu nici un pas.

— Off, of, of, se văită Vanderhouse. Se ridica greoi şi ieşi.

Voiam să ies şi eu să văd ce mai face Maika. Am privit cronometrul; pînă la sfîrşitul transmisiei mai erau vreo zece minute. Komov se agita şi meşterea ceva în spatele meu, apoi mîna lui apăru peste umărul meu şi lăsa să cadă pe panoul din faţa mea formularul bleu al radiogramei.

— Asta-i nota explicativă, spuse Komov. Transmiteţi-o imediat după ce se termină cealaltă înregistrare.

Am citit-o.

ER-2. KOMOV CĂTRE BAZĂ. LUI GARBOVSKI, COPIA CĂTRE CENTRU, LUI BEDER. VĂ TRIMITEM ÎNREGISTRAREA DE LA TRANSMIŢĂTORUL DE TIP T.O. PURTĂTOR: PICIUL. ÎNREGISTRAREA S-A FĂCUT DE LA 13.46 PÎNĂ LA 17.02. S-A ÎNTRERUPT DIN NEGLIJENŢA MEA, DATORITĂ DECLANŞĂRII ÎNTÎMPLĂTOARE A LĂMPII BLITZ. SITUAŢIA ÎN MOMENTUL DE FAŢĂ: NEDETERMINATĂ.

N-am înţeles şi am recitit-o. L-am privit pe Komov. Stătea în aceeaşi poziţie, cu bărbia sprijinită pe degetele împreunate şi se uita la ecran. Mă cuprinse din cap pînă-n

picioare un val fierbinte de recunoştinţă. Ba nu, nu era asta. Nu-l prea simpatizam pe acest om, dar nici nu puteam să nu recunosc că, în asemenea situaţie, nu oricine ar fi procedat la fel de hotărît şi simplu. Şi-n fond, n-are importanţă de ce a procedat aşa. Din milă pentru Maika (îndoielnic), din ruşine pentru duritatea sa (ne apropiem de adevăr) sau pentru că aparţine acelui tip de conducători care cred cu sinceritate că greşelile subalternilor lor sînt de fapt propriile greşeli. În orice caz, pentru Maika se micşorase simţitor pericolul de a zbura din Cosmos precum o păsărică, în timp ce pentru Komov se înrăutăţiseră vizibil atît poziţiile, cît şi renumele lui. Bine, Ghenadi Iurievici, la o adică o să ţinem cont şi de asta. Asemenea fapte trebuie încurajate. Iar cu Maika o să mai stăm noi de vorbă. Într-adevăr, ce naiba, doar nu-i un copil? Doar n-ar vrea să se joace aici cu păpuşelele!

Automatul sună şi se întrerupse. Am luat radiograma. Intră şi Vanderhouse, împingînd o măsuţă pe rotile. Cu o uşurinţă uimitoare, ce ar fi făcut cinste celui mai calificat ciber, puse complet fără zgomot tava cu farfurii lîngă cotul drept al lui Komov. Komov îi mulţumi absent. Mi-am luat un pahar cu suc de roşii, l-am băut şi mi-am mai turnat.

— Dar salata? întreba dezamăgit Vanderhouse.

Am clătinat din cap şi m-am adresat spatelui lui Komov.

— Am terminat tot. Pot să-mi iau liber?

— Da, îmi comunică Komov, fără să se întoarcă. Nu ieşiţi din navă.

Pe coridor, Vanderhouse îmi comunică:

— Maika mănîncă.

— O isterică, am comentat răutăcios.

— Dimpotrivă. Aş fi spus că e liniştită şi mulţumită... Şi nici o urmă de regret.

Am intrat împreună în sufragerie. Maika stătea la masă şi în timp ce-şi mînca supa citea o carte.

— Hai noroc, deţinutule, am salutat-o şi m-am aşezat vizavi de ea.

Maika abandonă cartea şi se uită la mine, mijindu-şi un

ochi.

— Cum e cu şefimea? se interesă ea.

— Într-o grea dilemă, i-am răspuns. Stă la îndoială: sau să te spînzure imediat de catarg sau să te ducă pînă la Dover unde să te ferece în lanţuri.

— Iar la orizonturi?

— Nici o schimbare.

— Da, zise Maika. Acum nu va mai veni.

Spuse asta cu o vădită mulţumire. Ochii îi erau veseli, iar privirile îndrăzneţe, ca mai înainte. Am sorbit din sucul de roşii şi l-am privit pieziş pe Vanderhouse. Afişînd o mină acră, mînca din salata mea. Deodata îmi trecu prin cap că de fapt căpitanul nostru e bucuros să nu comande în compania asta.

— Da, am spus. E limpede că ne-ai stricat contactul...

— Sînt o păcătoasă, răspunse scurt Maika şi din nou se cufundă în studiul cărţii. Atîta doar că nu citea, ci aştepta continuarea.

— Să sperăm că situaţia nu-i chiar atît de rea, aprecie Vanderhouse. Să sperăm că nu-i decît o nouă şi simplă complicaţie.

— Crezi că Piciul se va întoarce? am întrebat.

— Cred că da, suspină Vanderhouse. Prea îi place să pună întrebări, iar acum s-au ivit o mulţime, noi. Termină salata şi se ridică. Mă duc în cabina de comandă, comunică el. Într-adevăr, nu-i o istorie prea frumoasă. Te înțeleg, Maika, dar în nici un caz nu-ţi dau dreptate. Ştii, nu aşa se procedează...

Maika nu-i răspunse şi Vanderhouse plecă, împingînd măsuţa. Cînd nu i se mai auziră paşii, am întrebat-o pe Maika, străduindu-mă să fiu în acelaşi timp şi politicos, dar şi sever:

— Ai făcut-o întîmplător sau dinadins?

— Tu ce crezi? mă întrebă, aţintindu-şi privirile în carte.

— Komov a luat toată vina asupra lui.

— Adică?

— Blitzul, pare-se, a fost declanşat din neglijenţa lui.

— Foarte drăguţ din partea lui, rosti Maika. Aşează cartea pe masă şi se întinse. Un gest memorabil.

— Asta-i tot ce poţi să-mi spui?

— Practic, ce vrei de la mine? O sinceră mărturisire? Regrete? Lacrimi pe umărul tău?

Am băut iar din sucul de roşii. Mă abţineam.

— Înainte de toate, aş fi vrut să ştiu: ai făcut-o întîmplător sau intenţionat?

— Intenţionat. Şi mai departe?

— Mai departe, aş fi vrut să ştiu: de ce-ai făcut asta?

— Am făcut-o ca să termin odată pentru totdeauna cu mascarada asta. Mai departe?

— Ce mascaradă? Ce tot vorbeşti?

— Pentru că tot ce facem e odios, spuse răspicat Maika. Pentru că e inuman. Pentru că nu puteam rămîne cu mîinile în sîn văzînd cum o comedie josnică se transformă într-o tragedie. Azvîrli cartea. Şi nu mă mai mînca atîta din ochi! Şi nu-i nevoie să-mi luaţi apărarea! Oho, ce mărinimos eşti! Febleţea doctorului Mboga! Tot am să plec. Am să mă duc într-o şcoală şi am să-i învăţ pe copii să-i înşface la timp pe toţi aceşti fanatici ai ideilor abstracte şi tîmpiţii care le cîntă în strună.

Eram bine intenţionat, încercînd să mă menţin pînă la sfîrşit pe un ton politicos şi corect, dar aici răbdarea mea explodă. În general, nu prea stau bine cu răbdarea.

— Impertinento! Am reuşit să scot, negăsindu-mi cuvintele. Te porţi cu impertinenţă. Impertinento!

Am încercat să mai beau din sucul de roşii, dar am observat că paharul e gol. Reuşisem să-l golesc pe neobservate.

— Şi mai departe? mă întrebă Maika, zîmbind dispreţuitoare.

— Asta-i tot, am spus posomorît, cercetînd paharul gol. Nu mai aveam ce să spun. Îmi terminasem toate gloanţele, probabil că venisem la Maika nu ca s-o lămuresc, ci doar ca s-o caut.

— Dacă asta-i tot, mă repezi Maika, atunci du-te-n cabina de comandă şi pupă-te-n bot cu Komov al tău. Vezi să nu-l uiţi nici pe Tom al tău, nici pe ceilalţi ciberi. Iar noi, dacă vrei să ştii, sîntem pur şi simplu oameni şi nimic omenesc nu ne e străin.

Am împins paharul şi m-am ridicat Nu mai aveam ce vorbi Totul era clar. Aveam un prieten şi acuma nu-l mai am. Nu-i nimic. Trece şi asta.

— Poftă bună! am reuşit să îngaim şi, cu picioarele înţepenite, m-am îndreptat spre coridor.

Inima îmi bătea nebuneşte, buzele îmi tremurau groaznic. M-am încuiat în camera mea şi, aruncîndu-mă în pat, mi-am vîrît nasul în pernă. În capul meu, ca-ntr-un pustiu amar şi nemărginit, se învîrteau, se ciocneau şi se risipeau cuvinte nerostite. Prostii. Prostii! Bine, să zicem că nu-ţi place toată această afacere. Ei şi, multe nu ne plac! La urma urmei, nu te-a invitat nimeni aici şi dacă ai apărut întîmplător pe aici, poartă-te cum se cuvine! Că doar nu ştii nimic despre contacte, dispecer nenorocit... Fă-ţi hărţile tale rîioase şi execută ce ți se spune! Mare specialistă mai eşti în idei abstracte! Şi unde le-ai văzut abstracte? Poate doar azi e abstractă, iar mîine se opreşte istoria fără ea... Ei, bine, nu-ţi place. Atunci renunță!... Şi totul mergea atît de bine, abia-abia reuşiserăm să ne înţelegem cu Piciul, un băiat atît de minunat şi deştept, că poţi muta munţii din loc cu el! Of, of, dispecere! Şi te mai numeşti prieten... iar acum, uite, nu mai am nici un prieten, nu-l mai am nici pe Piciul... dar nici cu Komov nu mi-e ruşine: dă năvală ca tractorul, neţinînd cont de nimic, fără să se sfătuiască cu nimeni, fără să explice ceva ca lumea... Nn-nnuuuu... să mai particip eu la contacte?... pe dracu! Se va termina toată tărăşenia asta şi imediat voi face o cerere pentru „Arca-2”. În fond, și cu Vadik, și cu Tania, și cu isteaţa Ninon... Voi lucra ca un animal, fără pălăvrăgeli, fără distrageri. Nici un contact!... Fără să-mi dau seama, am adormit şi încă atît de adînc, de puteai să tai lemne la urechea mea, cum spunea străbunicul meu.

Totuşi, în ultimele două zile nu dormisem nici măcar patru ore. Abia-abia m-a trezit Vanderhouse. Se făcuse timpul pentru pază.

— Păi, Maika? am întrebat buimăcit de somn, dar imediat mi-am reamintit. De altfel, Vanderhouse se prefăcu că nu auzise nimic.

Am făcut un duş, m-am îmbrăcat şi am luat-o spre cabina de comandă. Mă cuprinse iar senzaţia neplăcută de odinioară. Nu-mi ardea de nici o discuţie, n-aveam chef să văd pe nimeni. Vanderhouse îmi predă postul şi plecă la culcare, comunicîndu-mi că în jurul navei nu se întîmplase nimic şi că peste şase ore mă va schimba Komov.

Era fix douăzeci şi două, după timpul de la bord. Pe ecran pîlpîia aurora boreală deasupra crestelor, iar afară bătea un vînt puternic venind dinspre ocean, sfîrtecînd căciula de ceață de deasupra mlaştinii fierbinţi, culcînd tufişurile golaşe peste nisipul îngheţat, aruncînd pe plajă fuioare de spumă ce îngheţau instantaneu. Pe pista de aterizare stătea, singuratic, Tom, puţin aplecat în fața vîntului. Toate beculeţele de semnalizare îmi comunicau că stă degeaba, lipsit de sarcini, şi că e gata de treabă. Un peisaj foarte deprimant. Am conectat acustica exterioară şi timp de un minut am ascultat vuietul oceanului, şuieratul şi urletul vîntului, darabana picăturilor reci ca gheata pe bordajul navei. Am deconectat-o.

Am încercat să-mi imaginez ce face acum Piciul şi mi-am amintit de ceaţa fierbinte alveolară, de cheagurile de lumină spălăcită, mai precis nu de lumină, ci, desigur, de căldură, radiaţia aceea lentă, șirul enigmatic de reflexii, care de fapt nu erau reflexii... Ei, ce să mai, la el acolo, probabil e cald, comod, familiar, și are, of, are la ce să se gîndească. Se vîrîse prin vreun cotlon de piatră şi suportă cu greu supărarea ce i-o pricinuise Maika (— Mam-ma... — Da, clopoţelule, mi-am amintit). Din punctul de vedere al Piciului, pesemne că totul arăta dureros de nedrept. Eu, în locul lui, nu m-aş mai fi întors niciodată. Şi cum se mai bucurase Komov cînd Maika îi agăţase Piciului cercul ei...

„— Bravo, Maia, spunea el. E o şansă bună, eu n-aş fi putut risca.” De altfel, această idee tot era sortită eşecului. Totuşi, constructorii T.O.-ului nu puseseră multe la punct. Obiectivul, de exemplu, ar trebui făcut stereo, deşi... T.O.-ul, desigur, era destinat altor scopuri. Cîte ceva s-a putut observa, totuşi. Să zicem, cum zbura Piciul. Nu numai cum zbura, dar de ce şi pe ce zbura?... Şi scena de lîngă „Pelicanul” zdrobit... Planeta invizibililor. Da, poate că s-ar fi putut observa ceva interesant, dacă Komov ar fi permis lansarea unui paznic-cercetaş. Poate c-o va face acum. Dar nici măcar nu-i nevoie de un paznic-cercetaş. Pentru început era de ajuns baleierea cu un locator-probă de-a lungul orizontului...

Radioul semnaliză o chemare. M-am apropiat de radioemiţător. O voce necunoscută îl cerea foarte politicos, ba aş spune chiar cu timiditate, pe Komov.

— Cine-l cheamă? am întrebat nu prea prietenos.

— Un membru al Comisiei de Contacte. Numele meu este Garbovski. M-am aşezat repede. Trebuie să vorbesc cu Ghenadi Iurievici... sau, poate, doarme?

— Imediat, Leonid Andreevici, am mormăit. O secundă, Leonid Andreevici... Am cuplat grăbit interfonul. Komov să vină în camera de comandă, am anunţat. Apel urgent de la bază.

— Nu e chiar atît de urgent... protestă Garbovski.

— Vă cheamă Leonid Andreevici Garbovski! am adăugat solemn pentru Komov. Ca să nu se mocăie prea mult.

— Tinere... mi se adresa Garbovski.

— Cibertehnicianul Stasi Popov la post! am raportat. În timpul serviciului nu s-a întîmplat nimic demn de semnalat!

Garbovski tăcu, apoi spuse, nesigur:

— Repaus...

Se auzi tropăitul paşilor grăbiţi şi-n camera de comandă intră repede Komov: faţa obosită, ochii sticloşi, iar sub ei cearcăne negre. M-am ridicat şi i-am cedat locul.

— Komov la aparat, spuse el. Dumneavoastră sînteţi,

Leonid Andreevici?

— Eu sînt, bună ziua se fîstîci Garbovski. Auzi, Ghenadi, n-ai putea face cumva să ne şi vedem? Aici sînt nişte butoane...

Komov abia mă privi, că mîinile mele se şi întinseră singure spre panou şi conectară video-ul. Noi, radiotelegraliştii, ținem de regulă video-ul stins. Din diferite motive.

— Aha, făcu mulţumit Garbovski. Iată, încep să vă văd.

Pe ecranul nostru mititel apăru o imagine cunoscută din portrete şi descrieri; faţa prelunga şi parcă uşor scobită a lui Leonid Andreevici. E adevărat că în portrete arată de obicei ca un filozof antic, acum însă avea o înfăţişare cam acră şi decepţionată, iar pe nasul lui lat de raţă am observat uimit o zgîrietură, care, aşa cum mi s-a părut, era foarte proaspătă. Cînd imaginea se stabiliză, m-am dat de-o parte şi m-am aşezat tăcînd chitic pe locul pazniculuі. Aveam o puternică presimţire că voi fi izgonit imediat şi de aceea am început să privesc concentrat împrejurimile devastate de uragan.

Garbovski începu:

— În primul rînd, vă mulţumesc mult, Ghenadi. Am văzut materialele dumneavoastră şi trebuie să vă spun că e ceva cu totul ieşit din comun. Extraordinar de interesant. Inventiv, elegant... fulgerător...

— Mă flataţi, îl întrerupse Komov. Dar?...

— De ce „dar”? se miră Garbovski. Vreţi să spuneţi: „și”. Şi majoritatea membrilor comisiei au aceeaşi părere E greu de închipuit că o asemenea muncă formidabilă a fost făcută în două zile.

— N-am nici un merit, pară sec Komov. Împrejurări favorabile, atîta tot.

— Nu vorbiţi aşa, îl dojeni vioi Garbovski. Mai bine recunoaşteţi că ştiaţi de la început cu ce aveţi de-a face. Şi doar nu-i atît de simplu să ştii ce te aşteaptă la început. Şi apoi, intuiţia dumneavoastră, hotărîrea... energia...

— Sînt flatat, Leonid Andreevici, repetă Komov, ridicînd

puţin vocea.

Garbovski tăcu şi şopti dintr-o dată.

— Ghenadi, cum vă imaginaţi viitorul băiatului?

Sentimentul că acum-acum mă vor da afară din cabina de comandă, cît ai clipi din ochi, ajunse la apogeu cu o repeziciune uimitoare. M-am făcut mic şi am încetat să mai respir.

Komov răspunse:

— Piciul va fi un intermediar între Pămînt şi aborigeni.

— Înţeleg, spuse Garbovski. Asta ar fi minunat. Dar dacă nu va avea loc contactul?

— Leonid Andreevici, rosti aspru Komov. Haideţi să vorbim deschis. Haideţi să ne spunem cu voce tare tot ce gîndim acum şi de ce ne e frică cel mai mult. Eu încerc să transform Piciul într-o unealtă a Pămîntului. Pentru asta voi încerca să reconstitui în el omul prin toate mijloacele accesibile mie şi complet fără milă, dacă pot să mă exprim aşa. Toată greutatea constă în aceea că psihologia umană, atitudinea pămînteană faţă de lume este probabil complet necunoscută aborigenilor care l-au educat pe Piciul. Ne refuză şi nu ne vor. Şi cu această atitudine faţă de noi este îmbibat întreg subconştientul Piciului. Din fericire, sau din nefericire, aborigenii au mai lăsat destul omenesc Piciului, încît să avem posibilitatea stăpînirii conştiinţei lui. Situaţia apărută acum este critică. Conflictul este foarte greu şi riscant, sînt conştient de asta, dar el se poate rezolva. Am nevoie doar de cîteva zile pentru pregătirea Piciului. Îi voi descrie situaţia lui adevărată şi, eliberîndu-i subconştientul, îl voi transforma pe Piciul în colaboratorul nostru. Dumneavoastră nu puteţi să nu înţelegeţi, Leonid Andreevici, ce valoare reprezintă pentru noi această colaborare... prevăd multe greutăţi. De exemplu, refuzul subconştientului, în principiu, se poate transforma la Piciul, după dezvăluirea situaţiei reale, într-o aspiraţie conştientă de apărare a „casei” lui, a salvatorilor şi educatorilor lui împotriva oamenilor. Pot apărea încordări noi şi periculoase. Sînt sigur însă că îl vom convinge de

faptul că cele două civilizaţii sînt parteneri egali, cu calităţile şi lipsurile lor, și atunci, în calitate de intermediar, el poate căpăta, toată viaţa, şi dintr-o parte, şi din cealaltă, tot ce are nevoie, fără să se mai îngrijoreze nici pentru unii, nici pentru alţii. Va fi mîndru de poziţia lui excepţională, viaţa îi va fi plină şi fericită... Komov ezită puţin. Trebuie, sîntem obligaţi să riscăm. Un asemenea prilej nu se va mai ivi niciodată. Ăsta-i punctul meu de vedere, Leonid Andreevici.

— Înţeleg, spuse Garbovski. Cunosc ideile dumneavoastră şi le apreciez... Ştiu şi în numele cărei cauze propuneţi să riscăm. Dar propun să acceptaţi ideea că riscul nu trebuie să depăşească o limită. Înţelegeţi-mă, am fost încă de la început de partea dumneavoastră. Ştiam că riscăm, mi-era frică, dar tot mă mai gîndeam: dacă reuşim? Ce perspective, ce posibilităţii... Şi-mi tot repetam că încă mai avem timp să ne retragem. Nici nu mi-am imaginat că băiatul va fi atît de comunicativ, că totul va ajunge aşa de departe, după nici două zile. Garbovski făcu o pauză. Ghenadi, contactul nu se va realiza. E timpul să sunăm retragerea.

— Contactul se va realiza! se încăpăţînă Komov.

— Contactul nu se va realiza, repetă delicat, dar insistent Garbovski. Înţelegeţi foarte bine, Ghenadi, că avem de-a face cu o civilizaţie coagulată. Cu o raţiune închisă în sine.

— Asta-i parţial o închidere, replică Komov E o cvasiînchidere. Au sterilizat planeta şi este evident că o menţin în această stare. Nu ştim de ce l-au salvat şi educat pe Piciul. În fine, nu sînt deloc rău informaţi despre omenire. E o cvasiînchidere, Leonid Andreevici.

— Ei, Ghenadi, închiderea absoluta este o idealizare teoretică. Desigur, întotdeauna rămîne o oarecare activitate funcţională direcţionată spre exterior, de exemplu, cea igienico-sanitară. În ceea ce-l priveşte pe Piciul... Bineînţeles, toate acestea nu sînt decît presupuneri, dar dacă civilizaţia este destul de veche,

umanismul ei putea să se transforme în reflex social necondiţionat, în instinct social. Copilul a fost salvat pentru că tocmai de o astfel de acţiune s-a simţit nevoia...

— Tot ce-i posibil, acceptă Komov. Dar acum nu-i vorba de presupuneri. Important e ca avem o cvasiînchidere, că există portiţe pentru contact. Desigur, procesul de apropiere va fi foarte lung. Poate că va fi nevoie de o dată şi jumătate, chiar de două ori mai mult timp decît pentru o apropiere de o civilizaţie obişnuită, deschisă... Nu, Leonid Andreevici. M-am gîndit la toate astea şi ştiţi bine că nu mi-aţi spus nimic nou. Părerea dumneavoastră este contrară cu a mea, atîta tot. Dumneavoastră îmi propuneţi o retragere, iar eu vreau să folosesc această unică şansă pînă la sfîrşit.

— Ghenadi, nu numai eu gîndesc că nu va avea loc nici un contact, şopti Garbovski.

— Cine încă? se interesă Komov cu o ironie uşoară August-Johann-Maria Bader?

— Nu, nu numai Bader. La drept vorbind, Ghenadi, ți-am ascuns atuul meu... Nu v-a trecut niciodată prin minte ca Şura Semionov a şters jurnalul de bord nu pe planetă, ci încă din Cosmos, şi asta nu fiindcă văzuse cine ştie ce monştri raţionali, ci pentru că fusese atacat încă din Cosmos şi crezuse, în mod logic, că pe planetă domină o civilizaţie agresivă bine dezvoltată? Nouă ne-a venit aceasta idee. Normal, nu imediat, la început trăgînd concluzii corecte dintr-o premisă greşită, ca şi dumneavoastră. Dar de cum a apărut această idee, am şi început să cercetăm spaţiul din jurul planetei. Şi iată că acum două ore am primit comunicarea. În sfîrşit, a fost găsit! Garbovski tăcu.

Depuneam eforturi uriaşe să nu ţip: „Cine? Cine a fost găsit?" Cred că Garbovski a aşteptat un asemenea ţipăt. Degeaba însă, Komov tăcea. Garbovski fu nevoit să continue:

— Este foarte bine mascat. Absoarbe aproape toate radiaţiile. Niciodată nu l-am fi găsit, dacă nu l-am fi căutat

în mod special şi asta utilizînd ceva complet nou, mi-au explicat, dar n-am înţeles ce anume, un fel de concentrator de vacuum. Într-un cuvînt, l-am găsit şi l-am abordat. Un satelit-automat asemănător unei santinele înarmate. Judecînd după unele detalii de construcţie, a fost instalat aici de Pelerini, foarte demult, acum sute de mii de ani. Spre norocul participanţilor la proiectul „Arca”, a avut numai două încărcături. Prima fusese utilizată în timpuri imemoriale, probabil că nu vom afla niciodată împotriva cui. A doua i-a fost hărăzită lui Semionov. Pelerinii au considerat această planetă interzisă, altă explicaţie nu găsesc. Întrebare: de ce? În lumina celor ştiute de noi, răspunsul nu poate fi decît unul singur: au înţeles, din experienţa lor, că civilizaţia locală nu e comunicativă, mai mult decît atît, e închisă, ba chiar contactul ameninţă distrugerea acestei civilizaţii. Din partea mea, dacă ar fi fost numai August-Johann-Maria Bader... Dar, din cîte ştiu, aţi vorbit întotdeauna cu respect despre Pelerini, Ghenadi. Garbovski tăcu din nou. Treaba nu consta numai în asta. În alte condiţii echivalente, în pofida părerii pelerinilor, ne-am fi permis, prin încercări foarte precaute, să desfacem treptat aceşti aborigeni coagulaţi. În cel mai rău caz, experienţa noastră s-ar fi îmbogăţit cu încă un rezultat negativ. Am fi pus aici un oarecare semn şi-am fi plecat acasă. Asta ar fi vizat doar acele civilizaţii... Dar între cele două civilizaţii ale noastre a apărut, ca-ntre ciocan şi nicovală, o a treia, iar pentru această a treia civilizaţie, Ghenadi, pentru singurul ei reprezentant, Piciul, iată că purtăm de cîteva zile o responsabilitate deplină.

Am auzit cum Komov suspină adînc, apoi se aşternu o tăcere deplină, lungă. Cînd Komov începu din nou să vorbească, vocea lui avea un ton neobişnuit, părea cumva spartă. Vorbea despre Pelerini, întîi mirîndu-se că Pelerinii, montînd acel satelit-santinelă, au riscat pînă la săvîrşirea de crimă, dar apoi tot el îşi amintea de nişte date indirecte, conform cărora Pelerinii călătoresc întotdeauna în escadrile întregi şi că orice navă stelară

singuratică e privită drept o sondă automată. Mai adăugă că, de asemenea, și pe Pământ se sfîrşise de mai bine de jumătate de veac epoca barbară a zborurilor solitare în cercetarea liberă: prea multe jertfe, prea multe greşeli absurde şi cu prea puţin folos. „Da, era de acord Garbovski. Şi eu mă gîndeam la asta.” Apoi Komov îşi aminti de cazurile enigmatice ale unor dispariţii de cercetaşi automaţi lansaţi către unele planete „Tot n-am avut timp să analizăm toate aceste dispariţii, acum însă ele se prezintă într-o altă lumină.”. Adevărat, se entuziasmă Garbovski. La asta nu m-am gîndit, e o idee foarte interesantă”. Au mai discutat despre satelitul-santinelă, se mirară că avea numai două încărcături şi încercară să facă un plan: în cazul de faţă, trebuie să cunoaştem concepţia pelerinilor referitoare la populaţia Universului şi, concluzionînd, stabiliră că la urma urmei această concepţie nu prea diferă de a noastră şi inevitabil apăru ideea ca Pelerinii voiau pesemne să se reîntoarcă, însă nu se ştie de ce n-au mai făcut-o... Poate că totuşi Borovik avea dreptate cînd spunea că Pelerinii, în general, părăsiseră Galaxia. Komov presupuse în glumă că însuşi aborigenii sînt Pelerinii care acum se potoliseră, saturaţi cu informaţii. Garbovski, din nou, îi aduse aminte lui Komov de ideile lui şi, tot ca o glumă, începu să-l întrebe cum trebuie privită o astfel de evoluţie a Pelerinilor, în lumina teoriei progresului vertical.

Mai pălăvrăgiră de sănătatea doctorului Mboga, săriră brusc la împăcarea nu ştiu cărui Imperiu Insular şi despre rolul în această pace a unui oarecare Carol Ludwig, pe care ei îl numeau Pelerinul. Trecură uşor, pe neobservate, de la acest Carol Ludwig la problema limitelor de competenţă ale Sfatului Securităţii Galactice şi căzură de acord ca în aceste limite de competenţă intră numai civilizaţiile umanoide... Foarte rapid, am început să nu mai înţeleg despre ce vorbeau şi, mai ales, de ce vorbeau tocmai despre asta.

Apoi Garbovski spuse.

— V-am omorît cu zile, Ghenadi, iertaţi-mă. Odihniţi-vă. Discuţia cu dumneavoastră a fost extrem de plăcută. Nu ne-am mai văzut demult.

— În curînd, bineînţeles, ne vom revedea, spuse Komov, amărît.

— Da, cred că peste vreo două zile. Bader e deja pe drum. Borovik la fel. Cred că, poimîine, tot Comconul va fi la bază.

— Atunci, pe poimîine, stabili Komov.

— Transmiteţi-i salutări celui de pază... lui Stasi, mi se pare. Este... aşa... milităros, aş zice. Şi lui Iacov, lui Iacov transmiteţi-i neapărat salutări! Şi de fapt, la toţi ceilalţi, desigur.

Şi-au luat rămas bun.

Stăteam liniştit, ca un şoricel, holbîndu-mi ochii în gol, în direcţia ecranului, nevăzînd nimic, neînţelegînd nimic. În spatele meu nu se auzi nici un sunet. Minutele treceau insuportabil de încet. Din dorinţa de a-mi întoarce capul, îmi amorţise gîtul şi simţeam înţepături sub omoplat. Era limpede că Komov fusese doborît. În orice caz, eu fusesem doborît pe loc.

Căutam un răspuns pentru Komov, dar în mintea mea se învîrtea prosteşte doar un singur gînd: „Şi ce dacă Pelerinii...? Ce să spun, Pelerinii! Şi eu sînt într-un anume sens. Un Pelerin...”

Komov spuse brusc:

— Care-i părerea dumitale, Stasi?

Mai că era să facă o gafă: „Şi ce dacă sînt Pelerinii?...” dar m-am abţinut. Am mai rămas o secundă în tăcere, ca să mă dau mare. Apoi m-am întors spre el cu tot cu fotoliu. Komov, cu bărbia pe degetele împreunate, privea ecranul stins al video-ului. Ochii îi erau întredeschişi, gura exprima îndurerarea.

— Probabil c-o să trebuiască să mai aşteptăm, am spus. Ce să facem... Şi Piciul ăsta, poate că nu va mai veni... în orice caz, nu va apărea curînd...

Komov surîse din colţul gurii.

— O să vină, spuse el. Prea mult îi place Piciului să pună întrebări... Şi îți imaginezi cîte întrebări noi are acum?

Era aproape cuvînt cu cuvînt ce spusese Vanderhouse în salon.

— Atunci, poate... am mormăit, poate într-adevăr e mai bine...

Ce puteam să-i spun? După Garbovski, după însuşi Komov. Ce mai puteam spune eu, un neînsemnat cibertehnician, unul obişnuit, de douăzeci de ani şi cu un stagiu de practică de şase zile şi jumătate, un băiat poate bun, muncitor, care se interesează ş.a.m.d., dar, la drept vorbind, cu mintea nu prea descuiată, cam simpluţ şi neştiutor.

— Poate, spuse vlăguit Komov. Se ridică şi se îndreptă spre ieşire, tîrşîindu-şi picioarele, dar se opri în prag. Faţa i se schimonosi brusc. Aproape urlă: oare nimeni din voi nu înţelege că Piciul este o ocazie unică, o ocazie practic imposibilă şi tocmai de aceea unică, ultima!! Aşa ceva nu se va mai întîmpla niciodată înţelegeţi? Niciodată!

Plecă, iar eu am rămas să stau cu faţa spre radioemiţător şi cu spatele la ecran, încercînd să mă descurc nu atît în gîndurile mele, cît în sentimentele mele. Niciodată!... Desigur, niciodată. Cum s-a mai încurcat totul! Sărmanul Komov, sărmana Maika, sărmanul Pici... Şi care-i cel mai sărman dintre ei? Acum, bineînţeles, vom pleca de aici. Piciul o să se simtă mai bine. Maika o să frecventeze cursurile de pedagogie, aşa încît probabil cel mai sărman va rămîne Komov. Să se întîmple astfel: să te loveşti, să te loveşti personal de o situaţie unicat, cu o unică posibilitate de a pune o bază experimentală ideilor tale şi, dintr-o dată, să se facă totul ţăndări! Şi acel Pici, care ar fi trebuit să devină un sprijin de nădejde, un valoros intermediar, principalul detonator care ar fi trebuit să dărîme toate obstacolele, tocmai el se transformă în obstacolul principal... E şi normal că nu poţi pune problema astfel: viitorul Piciului sau progresul vertical al

omenirii. Aici există o oarecare farsă logică, asemănătoare cu paradoxul lui Zenon... Sau nu e o farsă? Poate aşa trebuie pusă problema? Totuşi, omenirea... M-am întors gînditor în fotoliul de lîngă ecran, privind absent împrejurimile... şi-am rămas mască. Toate problemele măreţe îmi zburară imediat din cap.

Uraganul parcă nici nu fusese. Totul în jur era alb din cauza zăpezii şi brumei, iar Tom stătea lîngă navă pe graniţa „zonei moarte”, în faţa hubloului de intrare, şi am înţeles imediat că acolo stătea, pe zăpadă, Piciul, ezitînd să intre, singuratic, sfîşiat între două civilizaţii.

Am sărit şi-am galopat pe coridor. Am luat maşinal din ecluză o şubă, dar imediat am aruncat-o. M-am repezit cu capul înainte prin membrana intrării şi am căzut afară. Piciul nu mai era. Tom-prostănacul îşi aprinse luminiţa, cerînd ordine. Totul era alb şi sclipea în lumina aurorei boreale. Dar lîngă hublou, sub picioarele mele, un obiect rotund, negru. Dracu ştie ce absurditate mi se năzări pentru moment. Mi-am impus, nu chiar dintr-o dată, să mă aplec.

Era mingea noastră, iar pe ea era îndesat cercul cu „al treilea ochi”. Obiectivul era spart şi-n general cercul arăta în aşa hal, de parcă nimerise sub o avalanşă.

Şi nici o urmă pe stratul de zăpadă.

Încheiere

Mă chema de fiecare dată cînd vroia să discute.

— Buna ziua, Stasi, spuse el. Vrei să discutăm? Hai!

Pentru legătură ne erau rezervate patru ore din douăzeci şi patru, dar niciodată orarul nu era respectat. Nu-l recunoaşte. Mă cheama cînd dorm, cînd sînt în baie, cînd scriu referatele, cînd mă pregătesc pentru discuţia cu el, cînd ajut băieţii să desfacă şurub cu şurub satelitul-santinelă al Pelerinilor. Nu mă supăr. Este imposibil să te superi pe el.

— Bună ziua, Piciule, îi răspund. Sigur că da, hai să vorbim.

Îşi mijeşte ochii, parcă de plăcere şi îmi pune întrebarea sa tip.

— Stasi, acum tu eşti, de-adevăratelea? Sau e numai imaginea ta?

Îl asigur că sînt eu, în persoană, Stasi Popov, personal şi fără nici un fel de imagini. I-am explicat de mai multe ori că nu pot construi imagini ca el şi cred că de mult înţelesese asta. Dar întrebarea tot rămăsese. Poate aşa glumea, poate că fără această întrebare nu-şi imagina schimbul normal de salutări sau poate, pur şi simplu, aşa-i plăcea cuvîntul „imagine”. Are nişte cuvinte dragi, „imagine”, „fenomenal”, „trinchet”...

— De ce vede ochiul? începe.

Îi explic de ce vede ochiul. Ascultă atent, pipăindu-şi tot timpul ochii cu degetele lui fine şi lungi. E un ascultător minunat, deşi acum s-a lăsat de vechile maniere (să se zbată ca un apucat cînd ceva îl uimea în mod deosebit), este tot timpul în el o frenezie, o pasiune puternică, ascunsă, un extaz indescriptibil şi atotcuprinzător al cunoaşterii, din păcate inaccesibil mie.

— Fenomenal! mă lăuda el, cînd am terminat. Spărgătorul de nuci! Am să mă gîndesc şi-apoi o să te mai întreb odată.

De altfel, aceste cugetări asupra celor auzite (un dans dementţial al muşchilor faciali, desene întortocheate din pietre, nuiele şi frunze) sugerau cîteodată nişte întrebări foarte stranii. Ca acum:

— Cum s-a aflat că oamenii gîndesc cu capul? întrebă el.

Sînt puţin uluit şi încep să mă bîlbîi. Ca de obicei, mă ascultă atent şi încet-încet ies la liman, simt pămîntul tare sub picioare şi totul parcă începe să curgă lin şi amîndoi începem să fim mulţumiţi, dar termin şi atunci îmi spune:

— Nu. Asta e ceva particular. Nu întotdeauna şi nu peste tot. Dacă mă gîndesc numai cu capul, atunci de ce

nu pot deloc să mă gîndesc fără mîini?...

Simt că intrăm într-un domeniu alunecos. Centrul mi-a ordonat categoric să nu discut cu nici un preţ problemele ce vor putea sugera Piciului existenta aborigenilor. Şi trebuie să recunosc că au dreptate. Nu reuşesc să evit complet aceste discuţii şi în ultima vreme am observat că Piciul suferă îngrozitor chiar atunci cînd singur povesteşte despre modul său de viaţă. Poate va începe să înţeleagă? Cine ştie... de cîteva zile aştept întrebarea lui directă. Vreau această întrebare, dar totuşi mi-e frică...

— De ce voi puteţi, iar eu nu pot?

— Nici noi nu ştim încă bine, am recunoscut şi am adăugat precaut. Există o presupunere că totuși n-ai fi om chiar în totalitate.

— Atunci, ce-nseamnă om? întrebă imediat. Ce-nseamnă om în totalitate?

Nu prea-mi imaginez răspunsul la această întrebare şi-l asigur că-i voi povesti altădată. A făcut din mine un enciclopedist desăvîrşit. Cîteodată stau zile întregi, înghit informaţii şi le diger. Informatorul principal lucrează pentru mine, cei mai mari specialişti din cele mai diverse domenii lucrează pentru mine şi am dreptul în orice moment să iau legătura cu oricare din ei şi să le cer explicaţii referitoare la: modelarea P-abstracțiunilor, metabolismul formelor de viaţă abisale, metoda construcţiei etude la şah.

— Arăți cam obosit, remarcă compătimitor Piciul. Eşti obosit?

— Nu-i nimic, spun eu. Pot să rabd.

— Ce ciudat că oboseşti, spuse gînditor. Nu ştiu de ce, dar eu nu obosesc niciodată. Şi, de fapt, ce este oboseala?

Trag mai mult aer în piept şi încep să-i explic ce e oboseala. Fără a înceta să mă asculte, aranjă în faţa lui pietrele pe care le şlefuise pentru el bunul şi bătrînul Tom, dîndu-le forma de cuburi, sfere, paralelipipezi, conuri şi alte figuri mai complicate. Cînd am terminat, în faţa Piciului crescuse o construcţie foarte complicată care,

hotărît lucru, nu semăna cu nimic, dar în felul ei era armonioasă şi ciudat de raţională.

— Ai povestii frumos, mă lăudă Piciul. Spune-mi, discuţia noastră se înregistrează?

— Da, desigur.

— Imaginea e bună, clară? Imaginea!

— Ca întotdeauna.

— Atunci lasă această figură s-o vadă şi bunicul. Uite, bunicule, nodurile de răcire sînt aici, aici şi aici...

Bunicul Piciului, Pavel Alexandrovici Semionov, lucrează în domeniul realizării abstracţiilor Parsifel. E un savant obişnuit, dar un mare erudit şi Piciul întreţine cu el o legătură creatoare permanentă. Pavel Alexandrovici mi-a spus că deseori Piciul gîndeşte naiv, dar întotdeauna original, iar unele din construcţiile lui prezintă interes pentru teoria lui Parsifel.

— Neapărat, îl asigur. Îi voi transmite neapărat. Chiar azi.

— Poate-s prostii, spuse dintr-o dată Piciul, şi dintr-o singură mişcare îşi dărîmă construcţia. Ce face acum Leova? întreabă.

Leova este inginerul-şef al bazei, un mare glumeţ şi cunoscător de bancuri. Cînd Leova vorbea cu Piciul, eterul din jurul planetei se umplea de hohotele şi chiuiturile frenetice ale celor doi şi atunci simţeam ceva asemănător cu gelozia. Piciul îl iubea mult pe Leova şi mereu întreba de el. Cîteodată întreabă şi de Vanderhouse şi atunci se simte că, pentru el, taina dulce a perciunilor a rămas nedezlegată şi spinoasă. O dată sau de două ori a întrebat şi de Komov şi-a trebuit să-i explic ce înseamnă proiectul „Arca-2” şi care-i scopul acestui proiect xenopsihologic. N-a întrebat niciodată de Maika, iar cînd am încercat din proprie iniţiativă să-i vorbesc de ea, cînd am încercat să-i explic că Maika, deşi minţise, o făcuse în folosul Piciului şi că dintre noi patru tocmai ea înţelesese prima cît îi este lui de greu şi ce multă nevoie de ajutor avusese, cînd am încercat să-i explic toate astea, el s-a ridicat pur şi simplu

şi a plecat. Şi tot aşa s-a ridicat şi a plecat, cînd odată începusem să-i explic ce-i minciuna...

— Leova doarme, am spus. Acum e noapte la noi, mai bine zis, timpul de noapte, după ceasul de bord.

— Înseamnă că şi tu dormeai? Te-am sculat?

— Nu-i nimic, îi spun sincer. E mult mai interesant cu tine decît să dorm.

— Nu. Du-te şi culcă-te, hotărî Piciul. Totuşi, sîntem nişte fiinţe ciudate... trebuie neapărat să dormim.

Acest „sîntem" se prelinge ca un balsam în inima mea. De altfel, în ultimul timp, Piciul rostea tot mai des „Noi" şi am început puţin cîte puţin să mă obişnuiesc.

— Du-te la culcare, repetă Piciul. Dar, mai întîi, spune-mi, în timp ce voi dormi, nu va mai veni nimeni pe acest mal?

— Nimeni, îl asigur, ca de obicei. Nu fi îngrijorat.

— Asta-i bine, spuse satisfăcut. Atunci dormi, iar eu mă voi duce să mai cuget.

— Bineînţeles, du-te, îi spun.

— La revedere, îi spun şi întrerup legătura.

Dar eu ştiu ce va urma şi nu mă duc la culcare. Mi-e foarte clar că azi iar nu voi dormi.

Stă în poziţia lui obişnuită, care acum mi se pare normală şi nu chinuitoare. Un timp a privit ecranul stins de pe fruntea bătrînului Tom, apoi şi-a ridicat ochii spre cer, sperînd parcă să vadă acolo, la înălţimea de două sute de kilometri, baza mea, cuplată cu satelitul Pelerinilor, iar în spatele lui se întindea binecunoscutul peisaj al planetei interzise proiectului „Arca": dune de nisip, căciula mişcătoare de ceaţă deasupra mlaştinii fierbinţi, creasta posomorîtă din depărtare şi liniile subţiri şi lungi ale uriaşelor construcţii, pînă acum, sau poate pentru totdeauna, enigmatice (antenele flexibile, fremătînd îngrijorate, ale unei insecte monstruoase).

La ei este acum primăvară, pe tufişuri se desfăcuseră flori mari în culori neaşteptat de stridente, iar pe deasupra dunelor unduieşte aerul cald. Piciul se uită absent în jur,

degetele lui aleg pietricelele şlefuite. Se uită peste umăr înspre creastă, după aceea se întoarce şi un timp rămîne nemişcat, cu capul plecat. Apoi întinde mîna hotărît, direct spre mine şi apasă butonul de apel, aflat sub nasul lui Tom.

— Bună ziua, Stasi. Ai dormit?

— Da. Îmi vine să rîd, deşi mi-e groaznic de somn.

— Ar fi bine să ne jucăm acum, Stasi. Nu-i aşa?

— Da, îi răspund. N-ar fi deloc rău.

— Greieraş după cuptoraş, spune, şi tace o vreme. Aştept.

— Bine, se învioră Piciul. Atunci hai să mai vorbim. Da?

— Sigur, îi răspund. Hai!

Traducere: VALERIAN STOICESCU